

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 156:

Forslag til lov om ændring af patentloven. (Ratifikation af Den Europæiske Patentkonvention).

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 11/1 89. Første behandling 19/1 89. Betænkning 11/5 89. Anden behandling 23/5 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lysholm Christensen (KRF):

Den teknologiske udvikling stormer frem med kæmpeskridt i disse år, ikke mindst på det bioteknologiske område, og hvem kan ikke gyse lidt ved tanken om, hvad det kan føre til? Hvor langt kan vi f.eks. tillade indgreb i og ændring af arveanlæg i dyr og planter for ikke at tale om menneskelige arveanlæg, hvis det bliver muligt en dag? Kan vi styre udviklingen, og hvilke miljømæssige konsekvenser kan det få? Spørgsmålene er uendelige.

Kristeligt Folkeparti ønsker ikke at være maskinstormer på dette område, og vi har i øvrigt heller ikke nogen problemer med at ratificere den foreliggende Europapatentkonvention, men vi har nogle bekymringer for fremtiden netop på det bioteknologiske område. Bioteknologien kan så sandelig bruges i det godes tjeneste, f.eks. til sygdomsbekæmpelse og billigelse af produktioner. Vore betæneligheder drejer sig om spørgsmålene: Kan man få ejendomsret på menneskelige egenskaber? Kan man få patent på plantesorter og på dyrearter?

Som betingelse for at stemme for ratificeringen af lovforslag nr. L 156 har vi ønsket nogle tilfredsstillende svar fra industriministeren på spørgsmål vedrørende indholdet i et opfølgende EF-direktiv på området. Vi synes, at vi har fået tilfredsstillende svar, og vi vil gerne takke industriministeren for dem. Nu nærer vi så forventninger om, at indholdet i disse svar vil indgå i de kommende forhandlinger i EF om EF-direktivet på området.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 153 stemmer (S, KF, V, FP, RV, CD, KRF, Breckmann (Fær.) og Steenholdt (Grøn.)) mod 22 (SF og Lissa Mathiasen (S)).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren samtidig med meddelelse om, med hvilke stemmetal vedtagelsen er sket. Jeg henviser herom til grundlovens § 20.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 157:

Forslag til lov om ændring af lov om hemmelige patenter.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 11/1 89. Første behandling 19/1 89. Betænkning 11/5 89. Anden behandling 23/5 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 136 stemmer (S, KF, V, RV, CD, KRF og Steenholdt (Grøn.)) mod 38 (SF og FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren samtidig med meddelelse om, med hvilket stemmetal vedtagelsen er sket.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 31:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvilke oplysninger kan regeringen give om den indenrigs- og udenrigspolitiske situation?«

Af Ritt Bjerregaard (S), Engell (KF), Ebba Strange (SF), Ivar Hansen (V), Dohrmann (FP), Marianne Jelved (RV), Arne Melchior (CD) og Glønborg (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 12/5 89. Fremme af forespørgslen vedtaget 18/5 89).

Formanden:

Efter aftale fastsættes taletiden for ordføreren til 20 minutter.

Begrundelse

Svend Auken (S):

Traditionen tro har vi formuleret denne forespørgsel som oplæg til afslutningsdebatten i Folketinget, og jeg er overbevist om, at ikke blot Folketingets medlemmer, men hele offentligheden i spænding venter på svaret.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg først sige tak for den elskværdige reklame, hr. Svend Auken netop har givet den tale, jeg nu skal holde.

Det er jo tradition, at vi hen under samlingens slutning gør status. Jeg synes, det er rigtigt at sige, at dette folketingsår egentlig på mange måde har været præget af et roligt og sagligt samarbejde i Folketinget. Utrolig megen lovgivning har kunnet gennemføres støttet af et overordentlig bredt flertal.

Det gælder også på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område. Vi er nu kommet ind i en spændende udvikling, der stiller os over for nye, store udfordringer, og der er grund til tillid og optimisme på mange områder. Optimismen kan ikke mindst knyttes til udviklingen i forholdet mellem Øst og Vest. Der er mange ting, der tyder på, at vi er ved at gå ind i en afspændingsperiode med en bredde og styrke, som vi ikke har kendt til før.

Det kan få store konsekvenser for forholdene i Europa. Vi oplever en rolig, stabil og resultatorienteret forhandlingsfase mellem USA og Sovjetunionen. Samtidig er der i flere af de øst-europæiske lande en udvikling i gang i retning af større demokratisering og åbenhed over for omverdenen.

EF-landene har særlige forpligtelser og muligheder i denne situation. Det gælder både det økonomiske og det politiske samarbejde. De bør udnyttes i videst muligt omfang. Vi skal ikke forholde os passivt i en tid, hvor forholdene i Europa undergår så store forandringer. Vi skal udnytte de muligheder med ansvarlighed og

med respekt for opgavernes rækkevidde. Vi må selvfølgelig ikke lade os gribe af eufori, men vi må heller ikke lade os lamme af angst for det nye og ukendte, og vi må slet ikke tabe tålmodigheden. Det er en proces, der vil tage lang tid, men mulighederne er store, hvis vi griber dem på de rigtige tidspunkter.

Af de grunde, jeg nu har nævnt, var NATO-topmødet den 29.-30. maj så utrolig vigtigt. For to måneder siden, i begyndelsen af april, markerede vi NATO's 40-års-jubilæum. Vi kunne ved den lejlighed glæde os over, at NATO-samarbejdet, der bygger på både forsvar og dialog, havde sikret freden i Europa igennem alle disse år.

Topmødet leverede det smukkeste tænkelige bevis på, at alliancen stadig er i god form og i stand til at leve op til dagens og morgendagens udfordringer. Jeg sigter især til, at vi blev enige om en samlet plan for våbenkontrol og nedrustning. Med hensyn til det element, der før topmødet tiltrak sig den største opmærksomhed, nemlig SNF-våbnene, blev vi enige om at indlede forhandlinger på dette område, når man i Wien er blevet enig om reduktion af de konventionelle våben, og det skulle efter præsident Bush' opfattelse være muligt allerede i løbet af et års tid. Der sker altså noget.

Spørgsmålet, om der bliver behov for modernisering, er udsat til 1992, når vi kan se resultaterne af de konventionelle reduktioner.

I første omgang sigtes der på delvis reduktion af de kortrækkende missiler. Vi går endvidere ind for en total afskaffelse af kemiske våben i hele verden. Da Sovjetunionen har store lagre og flere lande i den tredje verden, f.eks. Iran, Irak og Libyen, har disse uhyggelige våben, må der indgås en global aftale med et sikkert kontrolsystem.

Vi går ind for 50 pct.s reduktion af de amerikanske og sovjetiske strategiske våben. De såkaldte START-forhandlinger har allerede stået på i et stykke tid, og USA og Sovjetunionen indleder i juni en ny forhandlingsrunde i Genève.

Vi går ind for en betydelig reduktion af de konventionelle våben i Centraleuropa. Ved CFE-forhandlingerne i Wien foreslår vi en reduktion til fælles, lige lofter for kampvogne, artilleri og pansrede mandskabsvogne. Dette forslag har Sovjetunionen nu stort set erklæret sig enig i. Hertil kommer præsident Bush' forslag

[Statsministeren]

om store reduktioner af fly, helikoptere og sovjetiske og amerikanske tropper i Europa, et forslag, som alle NATO-lande sluttede op om på topmødet.

Vi har igen diskuteret alliancens strategi, og vi har bekræftet behovet for at opretholde det fleksible gensvar og en blanding af konventionelle og nukleare våben indtil videre. Men vi har også slået fast, at vi må reducere vore våben til det lavest mulige antal – afhængigt af, om truslen fra den anden side tager af som lovet.

Dette forløb og det fælles grundlag for at gå videre, som vi nu har etableret, må ud fra ethvert synspunkt bedømmes som noget meget, meget positivt.

En tilsvarende positiv bedømmelse kan heldigvis gives af den hjemlige sikkerhedspolitiske debat. Jeg vil gerne ved denne lejlighed give udtryk for min glæde over, at arbejdet i Folkeetingets Sikkerhedspolitiske Udvalg er forløbet godt og konstruktivt.

Der har i dette folketingsår været arbejdet grundigt med problemerne om Danmarks ulandsbistand både i Tinget, i Udenrigsudvalget og i Udenrigsministeriet med det resultat, at det politiske og administrative grundlag for en mere effektiv dansk ulandsindsats i 1990'erne nu er på plads.

Vi havde i sidste uge en debat om de økonomiske og monetære spørgsmål inden for EF. Den resulterede i en dagsorden, som kunne samle bred tilslutning.

Det er regeringens opfattelse, at vi nu står ved en korsvej i den økonomiske politik. Skal det lykkes at forstærke dynamikken og fremgangen i det danske samfund, er det nødvendigt, at der sker gennemgribende ændringer i vore økonomiske strukturer. Både firkløverregeringen og den nuværende regering har ført en økonomisk politik, som har trukket udviklingen et godt stykke i den rigtige retning. Vi har stimuleret den private opsparing, vi har fået renten halveret, vi har formidlet overgangen fra højinflations til lavinflations, vi har formindsket det offentlige udgiftstryk med det resultat, at der er kommet orden i de offentlige finanser og bedre balance mellem den offentlige og den private sektor. Der er taget ganske store skridt i den rigtige retning.

Men vi må i dag konstatere, at det er nødvendigt at pløje endnu dybere, hvis det skal lykkes at nå det, som må være det endelige mål for vor

økonomiske politik, nemlig at forene ligevægt på betalingsbalancen med en høj og stabil beskæftigelse og en lav arbejdsløshed.

Vi bliver til stadighed stillet over for nye, store udfordringer udefra, og de tager i disse år en sådan fart, at vi må erkende, at der må tages nye, store skridt, hvis vi skal følge med udviklingen, ellers vil vi på en række områder glide ned ad bagtrappen. Derfor er det nødvendigt, at vi nu tager de nødvendige beslutninger, så vi kan komme i trit med udviklingen og på en række områder direkte komme frem i fortroppen.

Lad mig forsøge at skitsere, hvad det er, den nye struktur, vi nu alle skal forhandle om, bør bringe med sig. Den skal give os et skattesystem, som i langt mindre grad end hidtil hæmmer lysten til at gøre en ekstra indsats. Det er hæmmende for initiativ og vilje til at løbe en risiko, når skatten i vort land tager helt op til 68 pct. af en indtægtsforøgelse allerede ved indtægter på godt 200.000 kr.

Det har man da også indset i en lang række af de lande, vi skal konkurrere med. De har i de seneste år sat deres højeste marginalsatser klækkeligt ned med det resultat, at når vi taler om skatter, ligger vi i dag klart i toppen. Men det hæmmer os konkurrencemæssigt. Det kan blive farligt ikke mindst i en periode, hvor det er livsvigtigt for os at følge med – og hurtigt – i den tekniske udvikling, og hvor det kan være livsvigtigt for vore virksomheder at tiltrække eller fastholde dygtige medarbejdere med høj specialviden. Der kan forskelle i marginalsatserne blive afgørende for, om vi kan konkurrere om udenlandske specialister eller fastholde vore egne her i landet. Markedet for den slags medarbejdere bliver jo mere og mere internationalt.

Den skal også give os et skattesystem, som kan gøre det tiltrækkende for udenlandske virksomheder at placere arbejdspladser her hos os, og som ikke animerer danske virksomheder til at flytte deres arbejdspladser til udlandet.

Vi må tage hensyn til, at vore konkurrenter i de seneste år har sænket aktieselskabsbeskatningen meget væsentligt med det resultat, at vor selskabs- og virksomhedsbeskatning i dag indtager en topplacering. Den plads skal vi væk fra, hvis vi skal kunne klare os i de kommende år.

[Statsministeren]

Vi skal også i videst muligt omfang indrette vort skattesystem sådan, at det stimulerer den private opsparing og gør det mindre fordelagtigt at stifte gæld.

Vi har opnået en hel del i den retning gennem skattereformen og kartoffelkuren. Det opmuntrer til at gå videre ad den vej gennem en sænkning af beskatningen af kapitalindkomster. En sådan sænkning harmonerer også godt med sænkningen af selskabs- og virksomhedsbeskatningen. Beskatningen af de forskellige former for kapitalindkomst bør være så ensartet som muligt.

Vi er klar over, at dette ville kunne volde problemer for folk med stor gæld, hvis de ikke får rimelig tid til at tilpasse sig de nye regler. Det er derfor nødvendigt med en overgangsordning på dette område, og den har vi god tid til at udforme omhyggeligt og klogt; det skal altså ikke være hastværksarbejde.

Endelig er det af helt afgørende betydning for vore fremtidige muligheder, at vi kan fastholde en meget lav stigningstakt i pengeindkomsterne, så vore arbejdspladsers lønkonkurrenceevne kan blive styrket. Det er regeringens opfattelse, at vi kan yde et meget væsentligt bidrag i den retning, hvis vi sænker marginalsatsene i vore skatteskalaer mærkbart.

I dag er det sådan, at hvis en lønmodtager vil have 100 kr. mere tilbage i sin lønningspose, skal han forlange 200 kr., måske 300 kr. mere af sin arbejdsgiver. Det er altså belastende for konkurrenceevnen. Men efter det forslag, regeringen fremsætter, kan han nøjes med at forlange 180-200 kr. mere og alligevel få de 100 kr. mere udbetalt. Det gør en helt afgørende forskel.

Det er samtidig regeringens opfattelse, at arbejdsmarkedets parter i højere grad bør bære konsekvenserne, hvis der aftales lønninger og arbejdsvilkår, som får arbejdsløsheden til at stige. Det vil forudsætte, at en større del af omkostningerne ved arbejdsløshedsforsikringen betales af de forsikrede og deres arbejdsgivere. Derved vil vi også nærme os forholdene i andre EF-lande, hvor en langt større del af de sociale ydelser betales ad denne vej.

Det er klart, at denne finansieringsreform kan udformes på mange forskellige måder. Det er også indlysende, at den bør hvile på grundige forhandlinger med arbejdsmarkedets parter. For at disse forhandlinger kunne blive så frie

som muligt, har regeringen valgt at fremlægge en hvidbog, der beskriver forskellige muligheder.

Endelig ser vi en nødvendighed i at begrænse grænsehandelen gennem en tilpasning af nogle af de afgiftssatser, som i særlig grad påvirker grænsetrafikken. Det er disse overvejelser, der ligger bag udformningen af forslagene i den plan, regeringen offentliggjorde i fredags. Den indeholder skattelettelser på sammenlagt ca. 40 mia. kr. Aktieselskabsbeskatningen og virksomhedsbeskatningen nedsættes til 35 pct., beskatningen af kapitalindkomst sænkes til 40 pct. Der indføres gradvis en skala for personbeskatningen, hvor den laveste sats bliver 44 pct. og den højeste 52 pct.

Men det er klart, at denne omfattende reform af beskatningen ikke kan gennemføres, medmindre der skaffes dækning for provenutabet; sådan er jo sammenhængen. Der er ikke råd - det tror jeg vi næsten alle erkender - til en forøgelse af det private forbrug i de nærmeste år. Finansieringen foreslår vi fremskaffet gennem en række midler: besparelser på de statslige og kommunale budgetter - og vi er glade for, at kommunerne har erklæret sig rede til at forhandle med os derom - en gennemgribende fradragssanering, forskellige afgifter, bl.a. af miljøfremmende karakter, og øget anvendelse på nogle felter af egenbetaling, herunder den finansieringsreform på dagpengeområdet, som jeg omtalte før.

Vi føler os overbeviste om - og det mener vi at de mange beregninger dokumenterer - at den samfundsøkonomiske udvikling i de kommende år vil indebære vækst og fremgang, når denne plan gennemføres.

For det første vil arbejdsløsheden begynde at falde allerede fra 1990, til næste år. En bedre konkurrenceevne og de markante strukturpolitiske forbedringer vil give basis for en fremgang i den private sektors beskæftigelse på ca. 100.000 personer i årene frem til 1994.

For det andet viser beregningerne, at betalingsbalanceudviklingen bliver positiv; allerede efter 1992 bliver der overskud.

For det tredje vil den stramme udgiftspolitik og væksten i den private sektor bidrage til et fald i udgiftstrykket i første halvdel af 1990'erne, et fald, der giver det nødvendige grundlag for en nedsættelse af skattetrykket, uden at det går ud over betalingsbalancen.

[Statsministeren]

Der er en indre sammenhæng i planen, men det udelukker naturligvis ikke, at vi kan forhandle om de enkelte dele i den. Jeg vil sige tværtimod. Jeg ønsker på regeringens vegne i dag stærkt at understrege, at der er tale om et oplæg til forhandling, og at regeringen er indstillet på at udvise meget stor smidighed og lydhørhed over for andres synspunkter. Så vil jeg til gengæld opfordre partierne til at gå ind i forhandlingerne med et åbent sind og til at sætte sig grundigt ind i de enkelte dele og deres sammenhæng med planen som helhed, inden man melder fra eller til på det ene eller andet område.

Siden vi fremlagde planen, har vi haft lidt forprang på denne dags debat. Lad mig tage et par eksempler herfra for at illustrere, hvad jeg tænker på. Der er nogle, som har haft meget travlt med at melde fra over for tankerne om en finansieringsreform, som indebærer, at de forsikrede selv skal bære en større del af udgifterne til dagpenge. Det var i og for sig fuldt forståeligt, hvis det drejede sig om et isoleret forslag, men forslaget er kædet sammen med en mærkbar nedsættelse af trækprocenterne og marginalskatterne. Der har også været talt en hel del om, at regeringens forslag indebar langt større skattelettelser for de meget store indkomster end for små, jævne indkomster.

Det er da naturligvis rigtigt, at selve skalaændringerne giver mere til store indtægter end til små. Man kan næsten ikke tilrettelægge en teknik, som umuliggør dette. Det kan ikke undgås, hvis marginalskatterne skal sænkes, men skalaen siger ikke alt om, hvor hårdt indkomster af forskellig størrelse i praksis bliver beskattet. Selv om vi har en progressiv skala, er der såmænd ikke så stor forskel på den procent af bruttoindkomsten, som betales i skat af større og mindre indkomster. Det viser skattestatistikken tydeligt. Hvorfor nu det? Fordi de store indkomster har langt større fradrag end de små, og den fradragssanering, jeg omtalte før, indebærer netop en kraftig beskæring af de fradrag, der typisk anvendes systematisk og gennemtænkt til at gøre store bruttoindkomster til mindre skattepligtige indkomster. Jeg vil derfor opfordre til, at man søger at danne sig et realistisk billede af de skattelettelser, der bliver tale om for de mellemhøje og de større indkomster.

Jeg vil ikke afvise, at der sker lettelse, men jeg er overbevist om, at de slet ikke vil få det

omfang, nogle har givet udtryk for. Jeg synes, vi på et realistisk grundlag skal tage stilling til, om den pris ikke er værd at betale for at opnå den foreslåede sænkning af marginalskatterne med de åbenlyse fordele, det indebærer for udviklingen i produktion og beskæftigelse.

Regeringen indbyder som sagt til forhandling på grundlag af den samlede plan. Vi er åbne for forhandling med alle Folketingets partier, men jeg skal ikke lægge skjul på, at vi lægger stor vægt på, at en så stor strukturændring som den, vi nu skal have på bordet, kommer til at hvile på det bredest mulige grundlag.

På den anden side vil jeg understrege, at intet parti – det være sig nok så stort – ved sin passivitet eller manglende forhandlingsvilje eller for den sags skyld -evne bør få held til at sætte bom for den strukturændring i vort økonomiske system, som er en nødvendighed, hvis vi skal klare os godt i 1990'erne.

Det er blevet sagt, at regeringens plan er præget af borgerlige synspunkter. Det er korrekt. Der er et ikkesocialistisk flertal her i landet og her i Folketinget, og personlig kan jeg ikke se nogen større udsigt til, at det i en nærmere fremtid vil blive anderledes. Men så må der jo også føres en politik, som tager det udgangspunkt at respektere denne kendsgerning. Det betyder ikke, at regeringen vil vende det døve øre til over for f.eks. Socialdemokratiets synspunkter; men hovedsigtet og store resultater må fastholdes.

Med disse ord vil jeg dels sige tak for, hvad jeg synes har været et godt folketingsår, dels indbyde partierne til at bruge sommeren og efteråret til et frugtbart arbejde og konstruktive forhandlinger med henblik på at nå et virkelig effektivt slutresultat. Jeg er sikker på, at langt de fleste i befolkningen simpelt hen forlanger af os, at det skal lykkes.

Vi kunne sagtens på gammeldags manér koncentrere vore kræfter om at rakke hinandens forslag og planer ned. At være negativ, polemisk og nedbrydende er ingen kunst; det evner enhver begynder i den politiske verden. Kravet til os er at evne samarbejdets kunst. Det er ubønhørligt nødvendigt, at et flertal i Folketinget evner at lægge kræfterne sammen, så vi får klaret Danmarks problemer helt og fuldt og med den nødvendige konsekvens. Det er kæmpeopgaver, vi skal løse sammen, når næste folketingsår tager sin begyndelse.

Forhandling

Svend Auken (S):

Danmark trænger til en ny regering, en socialdemokratisk ledet regering, der kan tilrettelægge det nødvendige samarbejde om en ny politik, der kan trække Danmark ud af vanskelighederne. Det sagde Socialdemokratiet for et år siden, da KVR-regeringen blev det ejendommelige udfald af majvalget sidste år.

Vi advarede imod den nye regering, vi tvivlede på dens handlekraft, dens evne til at samarbejde og dens vilje til nytænkning. Desværre har vi fået ret, og spørg befolkningen, hvad den mener! Den mener desværre, at Socialdemokraterne havde ret: Det blev en ringe regering.

Et år efter må det konstateres, at Danmark igen er sakket agterud for sine naboer. Der er der gang i udviklingen. Vi har ikke i mange år haft et så stærkt internationalt opsving som det, vi ser i disse år. Det eneste sted, hvor man ikke har del i fremgangen, er i Danmark; hos os er der på tredje år tale om økonomisk misvækst og stigende arbejdsløshed, og alle realistiske forudsætninger siger desværre, at der også vil være stigende arbejdsløshed til næste år.

Det økonomiske klima er ikke blevet forbedret, og det sociale klima er blevet forværret. Befolkningen oplever på grund af stagnationen og den forkerte politik på samme tid nedskæringer og stigende skatter. Optimismen er væk. Få tror på ret meget mere herhjemme. Mennesker søger ind i sig selv, ind i deres egne snævre cirkler. Det samfundsmæssige engagement er svundet ind og bliver efterhånden næsten lagt for had.

KVR-regeringen er naturligvis ikke skyld i alt det, der er gået galt, men hvor har regeringen egentlig hejst en fane af håb, noget, mennesker kan tro på, noget, mennesker kan kæmpe for? Tror man virkelig, at Danmark kan løse sine problemer, hvis ikke viljen, nytænkningen og evnen til samarbejde er der?

Det er Socialdemokratiets opfattelse, at man godt kan appellere til danskernes samfundsmæssige ansvarsfølelse og engagement, hvis de vel at mærke kan se, at det hjælper, hvis de oplever, at byrderne fordeles retfærdigt, og hvis de kan se en meningsfyldt rolle for sig selv.

Socialdemokratiet har prøvet at leve op til både håb og ansvar i de krav, vi har formuleret i »Gang i 90'erne«, som netop ikke er en af disse traditionelle, jeg havde nær sagt konservative

gaveboder – hvor man sådan, fordi man måske tror, der snart skal være valg, strør løfter om sig, som der ikke er økonomisk dækning for – men tværtimod et sæt sammenhængende forslag, der stiller krav til alle, og som ikke forkæler særligt udvalgte og i forvejen stærkt privilegerede grupper.

Danmarks problemer er for længst blevet alt for alvorlige til, at man kan klare sig med traditionel, jeg havde nær sagt juletræsøkonomi, hvor der tilsyneladende deles gaver ud til alle, men hvor de største og flotteste gaver gives til ham, der i forvejen har alt.

Socialdemokratiet har ikke siddet med korslagte arme i det forløbne år. Overalt, hvor der kunne øves indflydelse, har vi været rede til at fremlægge løsninger med både perspektiv og retfærdighed, og vi har været parate til – og i praksis demonstreret, at vi var villige til – at forhandle, når det betød fremskridt. Lad mig f.eks. nævne nulløsningen for forsvaret i de næste tre år, forligt om uddannelse og arbejde til de arbejdsløse og en solidarisk finansiering af de nye initiativer, om reformen om en ny efg-uddannelse, om forbedret SU, om en fornuftig aftale om opgør med anpartscirkuset, om gennemførelse af etapeløsningen ved Storebælt med stærk vægt på miljøet, om en skolestyrelseslov med reelt lokalt selvstyre og om en investeringsreform, der gør det lettere for de store lønmodtagerfonde at spille en konstruktiv rolle i det fremtidige investeringsmønster.

På andre områder er det imidlertid ikke gået så godt. Det er dér, hvor den nuværende regering er søgt ud på den alleryderste højrefløj, til Fremskridtspartiet. Lad mig blot nævne, hvor galt det er gået på nogle centrale områder:

Landbrugslovene er blevet umanerlig ringe. Vilkaerne for skibsværfterne er blevet stærkt forringet, uden at støtten i de øvrige EF-lande er blevet nedsat tilsvarende. Det er, som om det næsten er kriteriet for at være en rigtig borgerlig og rigtig tapper økonom, at man ønsker danske værfter lukket alle sammen. Skattelovgivningen bliver ideologisk mere og mere kørt af sporet i et nedslående liberalt stormløb. Der er gennemført deprimerende nedskæringer for kontanthjælpsmodtagere, ikke mindst for de enlige forsørgere, som i forvejen er fanget i en fattigdomsfælde, men hvis såkaldte overforbrug ifølge de borgerlige ideologer er en væsentlig årsag til den danske økonomis proble-

[Svend Auken]

mer. Pengene er som bekendt for en stor dels vedkommende blevet brugt til at lette og efterhånden afskaffe formueskatten for de allermost velhavende.

Synderegisteret er desværre langt. Jeg vil dog blandt de mange triste sager nævne en enkelt sag, der virkelig er skammelig. Det drejer sig om vores sundhedssystem. I det forløbne år er et af verdens bedste og ved alle analyser også demonstreret billigste sundhedssystem blevet belastet af det ene ubehagelige påfund efter det andet.

Lad mig blot nævne medicinrådet. Regeringen har sammen med Fremskridtspartiet gennemført en ufattelig kompliceret og uretfærdig ordning, hvorefter syge mennesker selv skal betale de første 800 kr. af den tilskudsberettigede – og det vil jo i Danmark sige den absolut livsvigtige – medicin fra den 1. juli. Det bliver en dyr besparelse med masser af bureaukrati og masser af uretfærdighed. Noget vil blive afhjulpel af det danske folks store opfindsomhed, når det drejer sig om at organisere indkøbsforeninger i pensionistorganisationer, arbejdspladsklubber, patientforeninger, boligopgange eller blot i familiens kreds. Men alligevel vil det ramme mange mennesker hårdt.

Om muligt endnu tåbeligere er beslutningen om at overflytte medicin imod en række kroniske sygdomme til håndkøb, ikke af lægelige grunde – lægerne har klart advaret imod det – men fordi samfundet så slipper for tilskud. Det har ramt f.eks. mavesårspatienterne, og det har ramt alle de mange, mange tusinde mennesker i det danske samfund, som har allergiske lidelser, og mange andre grupper af kronisk syge. Nogle af dem får nu mulighed for individuelle dispensationer efter alle mulige og meget, meget dyre undersøgelser hos egen læge, på hospitalet og hos diverse speciallæger med store omkostninger til følge – og så til sidst en bureaukratisk vurdering i Sundhedsstyrelsen.

De første resultater af det foreligger vist allerede nu. Det forlyder, at 3.000 mavesårspatienter allerede har fået deres sag behandlet, altså efter at de er blevet tvunget til at gå til læge, speciallæge, hospitalsundersøgelser osv. Af dem har 2.960 fået bevilget dispensation, og de sidste 40 har anket afgørelsen og har for en stor dels vedkommende udsigt til at få medhold. Det vil altså sige, at man for at redde ansigt for sundhedsministeren og hendes borgerlige rege-

ring har gennemført det mest ufattelige bureaukrati, og det har kun været muligt, fordi man har en aftale med Fremskridtspartiet om det. Det kan selv ikke en troende konservativ Venstremand være bekendt at kalde for afbureaukratisering, det, der er sket.

Jeg har nævnt dette ganske udførligt, fordi Socialdemokratiet allerede under åbningsdebatten i efteråret prøvede at forhindre en forhøjelse af patienternes medicinudgifter, men blev stemt ned, fordi statsministeren under almindelig konservativ jubel forhindrede borgerlige partier i at stemme for det socialdemokratiske dagsordensforslag.

Resultatet af, at man stemte Socialdemokratiets forslag ned, var, at vi nu har fået en bundurmelig medicinordning, som kun har kunnet gennemføres ved hjælp af Fremskridtspartiet, der igen på dette punkt er løbet fra alle sine løfter til pensionister og patienter. Socialdemokratiet vil naturligvis ved først givne lejlighed gøre skaden god igen.

Lad mig imidlertid nævne en sag, vi har det godt med. Jeg tænker naturligvis på, at det lykkedes os sammen med andre partier at stoppe regeringens asociale forslag om at fjerne reguleringen for pensionister og efterløns- og dagpengemodtagere. Hvor var det godt, at det sociale flertal netop viste sig i den sag!

På den anden side afsløredes ved samme lejlighed regeringens – eller i hvert fald nogle i regeringens – sande hensigter, og ifølge den nye – Danmarkshistoriens største – plan, århundredets plan, er det tanken at spare 20 mia. kr. i de næste 4 år ved forringelser for pensionisterne, efterlønsmodtagerne, de syge og de unge under uddannelse. Det vil betyde en nedgang i levefoden – altså ikke uændret privatforbrug, som statsministeren talte om, men en nedgang i levestandarden – på 10 pct. for disse grupper. Socialdemokratiet siger derfor naturligvis – og det kan man ikke være i tvivl om, sådan er det selvfølgelig – nej til denne del af planen.

Pengene skal naturligvis bruges til skattelettelser for dem, der har de allerhøjeste indtægter. Pensionisterne og de øvrige grupper, jeg nævnte før, kan stole på, at Socialdemokratiet vil kæmpe for og være garanten for, at det ikke bliver de svageste grupper, der kommer til at betale for regeringens besynderlige ideer.

Det fører mig frem til regeringens udspil, som den så beskedent har kaldt Danmarkshi-

[Svend Auken]

storiens største oplæg, århundredets plan. Det er desværre, set med mine øjne, blevet til en traditionel omgang borgerlig fordelingspolitik: skattelettelser til den øverste femtedel af befolkningen, finansieret af familier i nye huse, lejerne, pensionisterne, de arbejdsløse, lavtlønnede lønmodtagerfamilier, arbejdsløshedsforsikrede, fagorganiserede og mennesker, der har langt til arbejde.

Lettelserne skal også betales af de 60.000 offentligt ansatte, hvis job regeringen vil nedlægge i løbet af de næste 4 år. Hvordan tror regeringen egentlig det opleves, når man nu taler om Danmarkshistoriens største oplæg, at en vigtig finansieringskilde er, at der skal nedlægges 60.000 job? Er der virkelig 60.000 overflødige hjemmehjælpere, sygehjælpere, politifolk, jernbanefolk osv. i det danske samfund? Hvis vi skal have løst disse problemer – og det er vi jo enige om – med arbejdsløshed og gæld osv., synes jeg, man skal være retfærdig over for alle grupper og ikke nedvurdere en bestemt gruppes arbejdsindsats.

Alle de grupper, jeg har nævnt, skal betale omkostningerne. Og så venter statsministeren endda fromt, at de frivilligt derefter skal bidrage til løntilbageholdenhed og øget opsparring.

Regeringens plan bør ikke og kan ikke gennemføres. Socialdemokratiet siger utvetydigt nej til filosofien bag »århundredets plan«. Det samme siger heldigvis fagbevægelsen og kommunerne på de områder, der vedrører dem. Vi er derimod stærkt optaget af, at der bliver gjort noget her og nu for at løse de økonomiske problemer på en sådan måde, at det sker med accept fra befolkningen, fordi løsningerne virker, fordi de er retfærdige, og fordi der er en meningsfyldt rolle for det enkelte menneske i løsningerne.

I vores oplæg »Gang i 90'erne« har vi søgt at regne på, hvad der egentlig er nødvendigt for på samme tid at gå i gang med at betale af på udlandsgælden, mindske antallet af arbejdsløse og forbedre det overbelastede indkomstskattesystem. Vores oplæg giver svaret, også svaret på den skattemæssige udfordring fra det indre marked, og det håber jeg vil tilbagegive det danske samfund en tro på fremtiden og betyde en saltvandsindsprøjtning, samtidig med at vi bevarer og fornyr velfærdssamfundet.

Vi ønsker at få et Danmark igen, hvor der er plads til alle, og hvor der er brug for alle, et

mangfoldighedens Danmark, hvor vi tør stille krav til mennesker, og hvor idealerne om fællesskab og solidaritet mellem danskerne ikke svigtes. Vores forslag er ikke en patentløsning, det er ikke nogen gavebod. Vi strør ikke om os med, at der er penge til alle kernevælgerne, men vil føre en realistisk politik med et retfærdigt perspektiv.

Vores politik stiller krav til alle om at være med. Vi foreslår en forhandlet indkomstpøolitik, der i kraft af sænkning af afgifter og takster sikrer reallønnen for hele befolkningen og sikrer væsentlige forbedringer for børnefamilierne, også selv om lønstigningerne bliver meget små, fordi det er nødvendigt af hensyn til at få vores konkurrenceevne i orden. Vi skal have forbedret konkurrenceevnen i de næste 6 år. Vi glæder os over, at alle – jeg tror faktisk alle – lønmodtagerorganisationer, der har udtalt sig, har givet tilslutning til Socialdemokratiets forslag herom.

Vi foreslår en aktiv erhvervspolitik, der følger den forbedrede konkurrenceevne op med udvidede muligheder for risikovillige investeringer. Et vigtigt element heri er en pensionsreform for hele befolkningen.

Vi foreslår også en aktiv uddannelses- og beskæftigelsespolitik med tilstrækkeligt med uddannelses-, praktik- og arbejdspladser. Hvordan mon ikke de 13.000–14.000 unge og deres familier vil opleve det, når de unge nu omsider er færdige med deres eksamen her til sommer og der så alligevel ikke er plads til dem i det videre uddannelsesforløb? Vi har stillet forslag om en realistisk plan for afvikling af adgangs-begrænsningen.

Eller hvordan vil de mange unge opleve det, der ikke kan fuldføre deres erhvervsmæssige uddannelse, fordi vi ikke kan finde 12.000–13.000 praktikpladser til dem? Ønsker vi at stille krav, må vi også stille krav – vi, der er i arbejde – til dem, der har virksomheder, om, at de er med til at løse de unges problemer.

Satser vi ikke på den ungdom, der er her i dag, kommer vi til at mangle dens viden, kunnen og engagement i fremtiden. Unge mennesker oplever det samfund, de kommer ud i, ikke som et rigt samfund, ikke som et samfund med masser af valgmuligheder, men som et samfund, hvor den ene dør efter den anden systematisk lukkes for dem. Det er en vigtig opgave for os at satse på de unge.

[Svend Auken]

Endelig foreslår Socialdemokratiet en omlægning af skattesystemet, så trækprocenterne kan blive nedsat og det skattemæssige bundfradrag blive øget ganske væsentligt. På den måde fjerner vi to tredjedele af hele indkomsts-katten. Vi foreslår en finansiering, som er solidarisk: en afgift indbetalt af arbejdsgiverne på al bruttoindtægt, dvs. al indkomst uden fradrag. »Gang i 90'erne« virker på økonomien, og den er retfærdig. I forhold til »århundredets plan« virker den, som det også er blevet demonstreret i analyse efter analyse, langt bedre over for arbejdsløshed og gældsstiftelse end regeringens oplæg. Selv i henseende til skattestrykket virker den socialdemokratiske vækststrategi bedre end regeringens nedskæringspolitik.

Socialdemokratiet vil gå ind i forhandlinger med andre partier på dette grundlag – med betydelig fleksibilitet over for midlerne, men med trofasthed over for helheden og målet. Vi vil derimod ikke – og lad mig sige det ligeud – være med til en sminkeløsning. Vi vil ikke være med til en kosmetisk løsning, der ikke reelt løser problemerne. Nu skal der ske noget, noget, der virker, og noget, der er retfærdigt. Socialdemokratiet er parat, og vi håber, at regeringen vil erkende de økonomiske og politiske realiteter.

De næste måneder vil blive præget af de to vidt forskellige oplæg. Schlüterregeringens stærkt opreklamerede »århundredets plan« og Socialdemokratiets forslag »Gang i 90'erne«. Målene i planerne kan minde om hinanden, men midlerne er meget forskellige. I »århundredets plan« skal der uddeles gulerødder til de velhavende, finansieret ved stokkeslag til velfærdssamfundet, til de offentligt ansatte og til familier med almindelige indtægter.

Udenrigsministeren – og det beundrer jeg ham for – har kaldt filosofien bag planen for ny. Jeg synes, den har en forstemmende lighed med traditionel superkonservativ tankegang: Thatcher-mode i dansk forklædning. Historien har vist, at de riges begærlighed ikke er den bedste motivation i et økonomisk system, og i De Forenede Staters omfattende økonomiske balanceproblemer har man egentlig det bedste bevis for, at disse ulighedsskabende teorier ikke virker i praksis. Sådan tror jeg også det vil gå med »Danmarkshistoriens eller århundredets plan«, hvis den skulle blive gennemført. Socialdemokratiets »Gang i 90'erne« hviler på et ganske andet menneske- og samfundssyn, der

er i pagt med de bedste traditioner i det danske samfund, og hvor kravet om økonomisk effektivitet forenes med hensynet til den sociale retfærdighed.

Vejen ud af Danmarks tårnhøje problemer er under alle forhold smal. Vi skal arbejde og samarbejde mere, uden at forbruget går i vejret. Vi skal holde hus med pengene og bruge overskuddet til at spare op og investere i fremtiden. Vi skal have mange flere i arbejde. Men vi må ikke svigte dem, der ikke er eller ikke kan være på arbejdsmarkedet. Det er den danske måde at gøre tingene på. Den bør Folketinget vælge igen.

I de forhandlinger, der forestår – og man er allerede begyndt i Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg, og vi vil bruge sommeren til i dette udvalg virkelig at få afdækket de mange huller, der findes i oplægget fra regeringen – er det vigtigt at holde sig for øje, at det ikke drejer sig om at frembringe et traditionelt kompromis med lidt fra hver plan. De to planer er væsensforskellige i menneske- og samfundssyn, og deres grundlæggende filosofier kan ikke uden videre flettes ind i hinanden.

Socialdemokratiet er parat til at gå langt for at finde løsninger, men vi afviser på forhånd modeller, hvis eneste sikre virkning er øget ulighed og stilstand i det danske samfund.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Statsministeren sagde, at vi skulle følge med udviklingen i vore nabolande, og brugte det som begrundelse for at nedsætte de højeste skatteprocenter. Men det, der virkelig adskiller os fra vore nabolande, er jo ikke, at vi har skatteprocenter for de højeste indkomster på nogle og tres – det er der så mange lande, der har – men at den laveste skatteprocent er på 52.

Jeg vil derfor bringe nogle tal fra den skattepolitiske redegørelse, der viser, at progressionen i forskellige lande målt som forskellen mellem højeste og laveste trækprocent i Danmark er 16, i Norge 28, i Finland 44, i Vesttyskland 34, i Holland 25 og i Belgien 30. Markant højere tal end i Danmark og vel at mærke efter, at de lige har gennemført skattetilpasninger. Jeg skal tilføje, at Sverige også planlægger en ændring, der vil reducere progressionen til 20 eller 30 pct.

[Rahbæk Møller]

Kun England skiller sig markant ud. Her har man en forskel mellem højeste og laveste skatteprocent på kun 8, og det er altså den model, regeringen nu bruger ved at foreslå vores progression nedsat til 7. Når statsministeren taler om, at vi skal tilnærme os vore nabolande, er det således ikke Vesttyskland, der er modellen, det er ikke Sverige, det er ikke Holland, det er ikke Norge, det er ikke Finland, det er ikke Belgien, det er alene England, med det mest reaktionære regime blandt vore nabolande.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg vil advare Folketinget imod at lade sig vildlede af hr. Rahbæk Møllers helt uinteressante karakteristik.

Hr. Rahbæk Møller glemmer nemlig én ting: Han nævner trækprocenterne, men han undlader totalt at omtale den store betydning, det har for lavindkomsterne i Danmark, at vi har usædvanlig store personfradrag i Danmark i bunden; det har andre lande i reglen ikke.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Hr. Svend Auken brugte i sin tale ganske lang tid på sundhedspolitikken, og dér overraskes jeg over, at der var to ting, som slet ikke blev nævnt.

Den ene var, at der er nogle af kronikerne, der tidligere selv har betalt 500 kr. om måneden til medicin. Nu er der sket en nedsættelse af egenbetalingen fra 500 til 300 kr. Glæder hr. Svend Auken sig ikke over det, eller har hr. Svend Auken slet ikke bemærket denne forbedring for en lille gruppe?

Det andet, jeg vil nævne, er, at der er handicappede, som har betalt store beløb til fysioterapi. Den fysioterapi er nu blevet gratis. Igen en mindre gruppe, som har fået en væsentlig lettelse.

Hvorfor har hr. Svend Auken helt undladt at bemærke disse to forbedringer på sundhedspolitikens område?

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Socialdemokratiets surhed over, at Fremskridtspartiet, CD og Kristeligt Folkeparti – hr. Svend Auken glemte at nævne de to sidste partier, men det er jo dem, hr. Svend Auken så ger-

ne vil holde sig gode venner med, fordi han mener, at der kan være et alternativt flertal – indgik i finanslovforliget, er jo helt velkendt. Vi har haft debatten mange gange, og endnu en gang skulle hr. Svend Auken blotte sin surhed og skuffelse og desperation over, at Socialdemokratiet ikke kom med i finanslovforliget.

Så hørte vi også det velkendte, hvor godt Socialdemokratiet med hr. Svend Auken i spidsen vil være over for folkepensionisterne. Det er den sædvanlige gang hælden vand ud af ørerne.

Jeg vil godt spørge hr. Svend Auken: Hvor har Socialdemokratiet været, hver evig eneste gang Fremskridtspartiet har fremsat et forslag om en højere folkepension? Hvor var Socialdemokratiet på de tidspunkter? Hvorfor viste Socialdemokratiet ikke sin sociale, afbalancerede holdning? Hvorfor i alverden stemte Socialdemokratiet nej?

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Så oplevede vi da det samme igen. For 7. år i træk smuttede hr. Svend Aukens politiske gramfonstift ned i den samme rille, og for 7. år i træk sidder Socialdemokratiet i opposition. Så for så vidt kan vi jo sige, at alt er ved det gamle.

Der var dog et par ting i hr. Svend Aukens indlæg, som efterlod et helt klart indtryk, formentlig hos os alle. Det står nu krystalklart, at Socialdemokratiet mener, at de offentlige udgifter i realiteten skal have lov til at vokse uhæmmet.

Det står nu klart, at hr. Svend Auken i realiteten siger nej til enhver reel besparelse på de offentlige udgifter, og dermed har hr. Svend Auken stået her på Folketingets talerstol i dag og sagt ja til, at skattetrykket fortsat skal stige.

Hr. Svend Auken! Jeg tror, det budskab vil interessere den LO-arbejder, som der blev refereret til i morgenradioavisen med en oplysning om, at næsten enhver lønfremgang i de sidste mange år er blevet slugt af et stigende skattetryk. Det forhold skulle hr. Svend Auken tænke over.

(Kort bemærkning).

Birgitte Husmark (SF):

Det er i anledning af hr. Kofod-Svendsens

[Birgitte Husmark]

omtale af, at de kroniske patienter nu har fået nedsat egenbetalingen fra 500 kr. til 300 kr. om måneden. Til det vil jeg godt sige, at det jo er en sandhed med meget store modifikationer, som vi har diskuteret gang på gang. Grunden til, at dette forlig på medicinområdet er så asocialt for de mennesker, der trænger til mavesårsmedicin, de mennesker, der trænger til den milde form for gigtmedicin, og de mennesker, der trænger til astma- og allergimedicin, er, at de slet ikke får noget tilskud, for deres medicin er overført til håndkøb og overført på en sådan måde, at der ikke er et eneste tilskud.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Det er i første række fru Pia Kjærsgaards bemærkninger om sundhedsområdet og medicin, der kalder mig herop. Jeg kan godt forstå, at fru Pia Kjærsgaard alligevel benyttede sit indlæg til at tale om alt muligt andet end det, det drejede sig om, nemlig medicin og forholdet til landets pensionister.

For sandheden er jo, fru Pia Kjærsgaard, at mellem 200.000 og 300.000 pensionister her i landet fra 1. juli 1989 får en selvrisiko på 800 kr., når de skal købe receptpligtig medicin, og oven i det får pensionister den øgede medicinudgift, der ligger i, at præparater er overført fra receptpligt – og dermed tilskudsberettiget – til håndkøbsmedicin og dermed har mistet tilskud. Det drejer sig om mange tusinde pensionister med mavesår, gigttilfælde, allergiske lidelser osv. Vedrørende de præparater er der ingen undtagelser overhovedet for pensionister.

Der er i øvrigt på begge områder, både når vi snakker om 800-kroners-reglen og om overførslen fra receptpligt til håndkøb, ingen undtagelse for så vidt angår f.eks. lønmodtagere, der får en af disse lidelser og må på sygedagpenge. Den gruppe får fuldt ud selvrisikoen på de 800 kr., og den får lov at betale fuld pris for medicin, hvis det drejer sig om en gigttilfælde, en allergilidelse eller en mavesårslidelse.

Sammenlagt har man jo fra Fremskridtspartiets side været med til at nedsætte de samlede medicintilskud her i landet med ca. en tredjedel. Vi står nu i den situation, at Danmark suverænt har de dårligste medicintilskudsregler i forhold til de lande, vi traditionelt sammenligner os med.

Og så vil jeg godt sige til hr. Kofod-Svendens vedrørende det med kronikere, at det er jo rigtigt, som man nævner hver gang, at kronisk syge er undtaget fra disse regler, men det er en ganske lille gruppe af kronisk syge; det er ikke alle mennesker, der opfatter sig som kronisk syge.

Dengang grænsen var 500 kr., opgjorde man, at det drejede sig om 1.000 mennesker. Men der er i hundredtusindvis af mennesker her i landet, som er kronisk syge, og som vedvarende har brug for medicin. Nu har man godt nok sat grænsen ned til 300 kr. Lad mig så være fair og sige, at nu er det nogle få tusinde mennesker, der bliver undtaget, men da den var 500 kr. pr. måned, var det 1.000 mennesker, det drejede sig om. Og der er i hundredtusindvis, som er kronisk syge, og som har brug for medicin hver dag.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Statsministeren forsøgte at tilbagevise min oplysning ved at hævde, at personfradraget i Danmark er markant højere end i andre lande. Oplysningen er ikke rigtig. Der er stor forskel på personfradragene. I Belgien f.eks. er det 30.700 kr., og det er mere end i Danmark. I Vesttyskland er det 21.900 kr.; det er et par tusind mindre end i Danmark.

Men det, der er det helt centrale i sagen, er selvfølgelig, at for en lavtlønnet med en indkomst på f.eks. 140.000 kr. er det ikke afgørende, om personfradraget adskiller sig med et par tusinde. Det, der er helt afgørende, er, om trækprocenten er 52, som den er i Danmark, eller den er 32, som den er i gennemsnittet af vore nabolande. Det er det, der tæller, og det, der gør den store forskel, og det er derfor, Danmark suverænt har verdens hårdeste beskatning af lavtlønnede.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jamen der er da noget om det, hr. Rahbæk Møller siger. Jeg har også den opfattelse, at personbeskatningen af lavindkomster i Danmark er for høj. Det er baggrunden for, at det er et væsentligt led i planen, at indkomster på under 140.000 kr. – netop det tal, hr. Rahbæk Møller nævnte – skal have en lettelse, og det får de jo som følge af nedsættelsen af 22-procent-skatten og som følge af nedsættelsen af de kom-

[Statsministeren]

munale skatter. Det skulle i alt give en lettelse på 6 procentpoint. Det håber jeg vi kan arbejde sammen om.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Nu er det jo desværre sådan, hr. statsminister, at de lettelser, man giver til de lave indkomster, svarer til at fodre hunden med dens egen hale. Det er noget, der skal betales ved højere kontingenter, ved højere afgifter af forskellige slags og i øvrigt en hel masse uspecificerede regninger.

Det, der kaldte mig herop, var netop statsministerens første replik til hr. Rahbæk Møller. Nu har jeg aldrig haft statsministeren mistænkt for at beskæftige sig så forfærdelig meget med substansen i skattepolitikken. Statsministeren har også haft travlt med andre ting i foregående uge, og det er helt forklarligt. Man kan ikke være inde i alting, selv om man er statsminister.

Men det er forkert, hr. statsminister, at påstå, at progressionen i den danske skattelovgivning efter en eventuel vedtagelse af regeringens oplæg ville være større end i noget andet europæisk land bortset fra England. Det er forkert. Vi vil sammen med Margaret Thatchers England være det land, der har den ringeste udligning over skattelovgivningen i hele Europa. Det er forargeligt, og det kan man ikke bortforklare ved en i øvrigt ukorrekt påstand om, at vi har et bundfradrag, der er højere end i de fleste andre lande.

Jeg synes også, at det er et forsøg på at vildlede offentligheden, når statsministeren i sit svar på forespørgslen siger: Jamen vi nedsætter jo godt nok nogle procenter i toppen, men til gengæld tager vi nogle fradrag, der virker særlig hårdt i toppen. Det er ikke rigtigt. Regeringens oplæg tager nogle fradrag, der virker særlig hårdt på ganske almindelige lønmodtagere. Det tager nogle fradrag, der virker på dem, der har langt til arbejde, og på dem, der er medlemmer af en fagforening, hvor det er velkendt at mange af de lavtlønnede har de højeste kontingenter. Den fradragssanering, regeringen lægger op til, er ikke en fradragssanering, der kompenserer for, at man skal have særlig store lettelser i toppen. Tværtimod.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Det var jo et meget omfattende spørgsmål,

hr. Lykketoft nu stillede mig under de korte replikker. Hvis jeg skal retlede hr. Lykketoft tilstrækkeligt – og det ser jeg som en stor ambition – må jeg anvende min ordinære taletid senere, og det glæder jeg mig til.

Formanden:

Der er yderligere tre korte bemærkninger, Efter disse tre korte bemærkninger går vi videre i talerlisten. Først er det fru Pia Kjærsgaard.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg skal ikke gå ind i hr. Torben Lunds lidt populistiske facon vedrørende sundhedsområdet. Jeg mener, dette er en debat, der overvejende drejer sig om den økonomiske politik, og jeg skal ikke stå her og forsvare vores holdning til medicinområdet. Som hr. Torben Lund er helt klar over, indgik Fremskridtspartiet et forlig med regeringen vedrørende finansloven for 1989, og det er det, Socialdemokratiet ikke rigtig kan komme sig over.

Men jeg vil godt høre – og jeg har spurgt hr. Svend Auken – hvorfor i alverden Socialdemokratiet ikke vil gå med til en større folkepension. Så var der altså også mulighed for, at pensionisterne kunne betale flere ydelser selv. Det ville dog hjælpe på den betrængte situation, som vi i Fremskridtspartiet erkender at folkepensionisterne er i.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil gerne som svar til fru Birgitte Husmark og andre henvise til, hvad hr. Svend Auken så malende beskrev: at der var 3.000 mave-sårspatients, hvoraf de 2.960 havde fået støtte via enkelttilskudsordningen, og hvad de sidste 40 angik, mente hr. Svend Auken, at de nok også fik tilskud. Hvorfor så trække disse mave-sårspatients og andre frem, som om de ikke kan få tilskud, når hr. Svend Auken så malende har beskrevet, hvordan muligheden foreligger?

Så vil jeg til hr. Torben Lund sige, at vi synes, at 1.000 mennesker, der havde en medicinudgift på 6.000 kr. om året, var for meget, og det at hjælpe 1.000 mennesker synes vi faktisk også er et fint stykke politisk arbejde.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg vil da gerne lykønske hr. Kofod-Svend- sen med, at så mange mavesårspatienter har få- et bevilget tilskud. Men hvis de alle sammen al- ligevel skal have tilskud, hvorfor skulle man så sætte det kæmpemæssige apparat i gang? Hvordan tror hr. Kofod-Svend- sen det vil blive oplevet, når man får bevilget tilskuddet fra Sundhedsstyrelsen, efter at alle disse fornemme herrer og damer i timevis har siddet og vurderet ens sag og folk så får besked på, at de stadig væk skal betale 800 kr. selv? Jeg tror, at Frem- skridtspartiet og regeringspartierne og de an- dre, der har været med i den aftale, vil møde en berettiget reaktion fra befolkningens side i den sag. Så vil jeg gerne sige til hr. Ivar Hansen – jeg tror ikke, jeg helt kan måle mig med ham, når det drejer sig om formen, men jeg vil dog gøre et forsøg, når det drejer sig om indholdet – at jeg har deltaget i mange forhandlinger herinde, også med hr. Ivar Hansens parti, og de for- handlinger, jeg har deltaget i, var bestemt ikke præget af, at hr. Ivar Hansens parti eller de øv- rige regeringspartier holder sig tilbage, når det gælder offentlige udgifter.

Jeg vil bare nævne tre forhandlinger, jeg har deltaget i: om Storebæltsforbindelsen, land- bruget og forsvaret. På alle tre områder kunne de pågældende partier ikke bruge offentlige midler nok. Socialdemokratiet var dem, der satte hælene i og sagde nej.

Vi har ikke lovet, at de offentlige udgifter skal stige, men vi vil ikke være med til et ideolo- gisk bestemt felttog mod offentligt ansatte. Vi mener ikke, at hjemmehjælpere, sygehjælpere, folk, der arbejder i politiet osv., er mennesker, der udfører et unødvendigt arbejde, der belæs- ter vores andres økonomi. Tværtimod, de ud- fører et godt stykke arbejde, og det vil vi gerne holde fast i at de skal i fremtiden.

Må jeg så endelig minde om, at i det oplæg, Socialdemokratiet har lagt frem, »Gang i 90'erne«, er der faktisk stillet store krav til sty- ringen af de offentlige udgifter. Netop derfor er det så vigtigt, hr. Ivar Hansen, at det, vi gør, bli- ver retfærdigt, og at det ikke kommer til at ram- me dem, der i forvejen er allerallerlængst nede i vort samfund. Det var den målsætning, vi skul- le være fælles om, i stedet for det, vi har hørt fra hr. Ivar Hansens og de øvrige regeringsparti- alsmands side.

Kent Kirk (KF):

Hr. Svend Auken spurgte i sin tale, hvor re- geringen har rejst en fane af håb. Jeg vil gerne sige til hr. Svend Auken, at hvis regeringen hav- de fulgt Socialdemokratiet i 1986 i spørgsmålet om EF-pakken og i 1988 i spørgsmålet om dansk medlemskab af NATO, så havde der fak- tisk ikke været ret meget håb for Danmark. Vi har i virkeligheden sikret, at der er mulighed for, at vi kan udnytte alle de ting, der sker i den internationale proces.

Men her har hr. Svend Auken altså igen taget fejl, og det samme var tilfældet sidste år lige ef- ter folketingsvalget. Da var vi mange, der havde forventninger til den nydannede regering, til dens handlekraft og manøvreduktighed. I var nogle, der var skeptiske. I har nu fået beviser for, at jeres skepsis var ubegrundet.

Vi, der troede på KVR-konstruktionen og -ideerne, har grund til tilfredshed. Vi har opnå- et politiske resultater, som hviler på brede fler- tal, som hviler på samarbejde med forskellige partier både til højre og til venstre. Resultater- ne er ikke opnået gennem slingrekurs, ej heller gennem blokpolitik, men gennem samarbejde, hvor flest mulige hensyn er blevet tilgodeset.

Det største lovkompleks var i sagens natur fi- nansloven for 1989. Forhandlingerne dér var vanskelige, og målene var stramme, men allige- vel opnåede vi et godt resultat. Vi overholdt måltallene og opnåede forlig med Socialdemo- kratiet, som især var involveret i de meget vigtig- e forhandlinger om nytænkning og forbedrin- ger i arbejdsmarkedspolitikken, med Frem- skridtspartiet, som havde stærke forventninger og krav til regeringens privatiseringsinitiativer, og med Kristeligt Folkeparti og Centrum-De- demokraterne, der havde en række ønsker speci- elt vedrørende social- og sundhedspolitikken.

Regeringens overordnede mål for udgiftsni- veauet blev ikke svigtet, målet om et bredt sam- arbejde blev heller ikke svigtet, og princippet om, at de, der vil have indflydelse, også skal ta- ge et ansvar, blev heller ikke fravejet.

Blandt andre eksempler på vigtige politiske resultater må nævnes liberalisering af land- brugslovgivningen, konkurrenceloven, som vi endeligt vedtager i morgen, forsvarsforliget, ka- pitalliberaliseringen, lukkeloven, loven om er- hvervsuddannelser, en ændring af bistandslo- ven, skolestyrelsesloven, og også på skatteom- rådet er der opnået mange resultater. Vi fik en

[Kent Kirk]

forbedring af reglerne for forbrugsrenteafgift igennem, vi fik lempet arbejdsgiverafgiften, gradvis lempelse af formueskatten og lovforslaget om stop for anparter, som vi også endeligt vedtager i morgen.

Hvad den offentlige sektor angår, har regeringen taget det store skridt med planen for modernisering af den offentlige sektor. Kravet om årlige produktivetsforbedringer på 2,5 pct. har vi arbejdet på siden 1986. Hermed er der også ydet et bidrag til den nødvendige mindselse af den offentlige sektor. Afbureaukratiseringsplanen yder endnu et meget stort bidrag.

I sidste uge fik vi resultatet af regeringens forhandlinger med de kommunale parter om omlægning af skatteadministrationen. Her er der også opnået et resultat, som lever op til de ideer i afbureaukratiseringsplanen om bedre service til borgerne, personalebesparelser, forenklinger i sagsgangene og afkortning af klageadgangen.

KVR-regeringen har markeret sig som det politiske centrum i dansk politik, hvorfra samfundsudviklingen søges påvirket til gavn for os alle.

Jeg har nu nævnt en række af de lovforslag, der er blevet vedtaget, og eksemplerne viser, at de lovforslag, som vedtages, alle er led i beslutninger og ændringer, som er nødvendige, hvis vi skal forberede det danske samfund til den udvikling, som sker i Europa. Her står vi over for en vidtrækkende internationaliseringsproces, vi står over for nye konkurrencevilkår, åbenhed og bevægelighed for kapital, varer og personer.

Denne forberedelse må nødvendigvis også indebære, at vi bringer orden i dansk økonomi, specielt at vi får fjernet underskuddet på betalingsbalancen, og derudover skal vi have skabt øget beskæftigelse, vi skal have øget opsparingen, og vi skal have ændret størrelsesforholdet mellem den private og den offentlige sektor.

Alt dette kan vi kun nå inden for de meget snævre rammer, som er givet i Danmark på grund af tidligere tiders overforbrug med en betydelig gældsætning til følge. De store strukturproblemer, som vort samfund er præget af, skal vi nu løse med en politik, som rækker langt frem i tiden.

Vi har et skattetryk og et skattesystem, som låser os fast og bremser aktiviteterne. Vi har nogle strukturelle problemer på arbejdsmarke-

det, som låser os fast og gør det uhyre vanskeligt at løse beskæftigelsesproblemet. Vi har et system, som i 1985-86 medførte flaskehalsproblemer på arbejdsmarkedet, det vil sige, at vi på en og samme tid kan have efterspørgsel efter arbejdskraft inden for visse brancher og stor arbejdsløshed inden for andre. Sådanne situationer må vi ikke komme i igen. Men vi har meget snævre finanspolitiske manøremuligheder, fordi gældsbyrden er tung.

Det er i høj grad utilfredsstillende, at arbejdsløsheden er så stor, som tilfældet er, det er utilfredsstillende, at udlandsgælden har antaget et sådant omfang, at skattetrykket er blevet alt for højt, og at vi i dag er låst fast i systemer og strukturer, som hindrer ny vækst og fremgang.

Den løsning, som vi anser for nødvendig, er en konkurrenceevneforbedring, som sætter vore eksportvirksomheder i stand til at ekspandere, dvs. afsætte flere varer og beskæftige flere mennesker. Vi ser ingen mulighed for, at hjemmemarkedsindustrien alene kan bringe os ud af vore problemer, for der er nemlig ikke plads til en udvidelse af vort private forbrug.

Den plan, som regeringen nu har lagt frem - »Planen - for ny vækst og fremgang«, er et godt bud på løsningerne af de problemer, jeg har nævnt her. Det er en plan, som vil gøre det muligt at få fjernet de grundlæggende strukturelle problemer i dansk økonomi. Vi kan ikke bringe os ud af vanskelighederne med blotte småjusteringer, og derfor lægger planen op til, at Danmark kan deltage aktivt i EF-samarbejdet og til en frigivelse af de mange ressourcer, som nu udnyttes for dårligt, eller som slet ikke kommer til udfoldelse, bl.a. på grund af et alt for højt skattetryk. Planen lægger også op til at give den enkelte borger flere valgmuligheder og større frihed til at tilrettelægge tilværelsen efter egne ønsker og behov.

To af de nære ting - vor bolig og vor familie - vil også blive påvirket af den nye plan. Vi vil være meget opmærksomme på, at planens gennemførelse ikke må medføre, at én boligform bliver mere attraktiv end en anden. Derfor er det også rigtigt, at der lægges op til en overgangsordning for så vidt angår rentefradragsretten for boligejere, der i første omgang vil få et negativt resultat ved omlægning af kapitalafkastbeskatningen.

[Kent Kirke]

Børnefamilierne er også udtrykkelig nævnt i planen, og det er med stor tilfredshed, at jeg har kunnet konstatere, at der vil være et flertal for socialministerens forslag om at give nye muligheder for alternativ børnepasning med puljeordningerne, som giver forældrene mulighed for selv at tilrettelægge deres børnepasningsordning.

Planen er det omfattende oplæg, der er nødvendigt for, at vi kan komme videre. Den bygger på en hel del ny filosofi og skal bringe vore handlinger og beslutninger væk fra det, som den traditionelle vanetænkning tilsiger os.

Hovedbudskabet er, at nedsættelsen af skattetryk vil øge kreativiteten og den økonomiske aktivitet i det danske samfund. Stagnationen vil blive afløst af fornyet fremdrift og dynamik, og vi vil få skabt 100.000 nye job i den private sektor.

Erhvervsbeskatningen sænkes helt ned til 35 pct. og bringes dermed på et niveau, som er lige så lavt som i udlandet – hvis ikke lavere. Dette giver først og fremmest muligheder for en konsolidering af de danske virksomheder. Det giver på grund af ændring af afskrivningsreglerne anledning til, at virksomhederne fremover vil koncentrere sig om de investeringer, som er levedygtige og rentable i sig selv, og som ikke er betinget af de rene skattemæssige betragtninger.

Nok så vigtig er imidlertid udlandets øgede interesse for investeringer i Danmark. Placering af udenlandske virksomheder vil være af største vigtighed for Danmark i fremtiden. Det vil skabe arbejdspladser og aktivitet.

Jeg tror endda, at den skattelettelse, som vi i første omgang giver for at nå dette mål, vil vende tilbage i form af øgede skatteindtægter fra de mange, som finder beskæftigelse, og fra de mange virksomheder, som bliver skattepligtige her i landet.

Den gradvise nedsættelse af skattetryk omfatter selvfølgelig også den personlige indkomstbeskatning. Der er her lagt vægt på at sænke marginalbeskatningen, fordi netop en nedsættelse af beskatningen af den sidst tjente krone erfaringsmæssigt giver den største effekt i form af øget økonomisk aktivitet og øget arbejdsudbud. Vi kan ikke leve med et system, hvor der betales 68 pct. i skat af hver krone, der tjenes ud over 216.000 kr. Det stopper initiativ og virkelyst.

Sidste del af omlægningen vedrører nedsættelsen af vore afgifter. Afgiftslettelserne vil blive på ca. 4 mia. kr. og er et led i den langsigtede harmonisering, som er nødvendig først og fremmest for at få løst vore grænsehandelsproblemer.

Det er klart, at de samlede skatte- og afgiftslempelser ikke vil kunne gennemføres, hvis man ikke samtidig er villig til at finde vej til deres finansiering. Regeringen har peget på nødvendigheden af offentlige besparelser både i stat og kommuner. Der skal gennemføres en nedsættelse af udgiftstryk med 8 procentenheder frem til 1994. Derudover udvides beskatningsgrundlaget, fordi vi foretager en fradragsanering, og endelig er der lagt op til indførelse af moderate egenbetalingsordninger på få udvalgte områder.

Men også den hvidbog om arbejdsmarkedets strukturproblem, som blev fremlagt sammen med planen, er et meget vigtigt dokument. For at give planen den størst mulige beskæftigelses-effekt lægger regeringen i hvidbogen op til en fordobling af omskolings- og efteruddannelsesindsatsen, så ledige og ledighedstruede kan blive kvalificeret til at løse de nye opgaver på fremtidens arbejdsmarked, og så vi kan undgå de flaskehalsproblemer, jeg talte om tidligere.

Med oplæg til en dagpengereform får vi skabt en klar interesse på arbejdsmarkedet i at sikre en stabil lønudvikling, så arbejdsløsheden ikke stiger på grund af lønpres til skade for virksomhedernes konkurrenceevne. Der gives også arbejdsmarkedets parter en klar tilskyndelse til at få nedbragt den eksisterende arbejdsløshed. Vi kan hermed få genskabt den samfundssolidaritet, som gik tabt, da hovedparten af dagpengeudgifterne overgik til skatyderfinansiering.

Det er også nødvendigt at fremme opsparringen, og for at fremme den private opsparring lægges der i planen ydermere op til en lempelse i beskatningen af kapitalafkast. Herudover siger det sig selv, at regeringen med sin øvrige økonomiske politik vil holde den indenlandske inflation på et lavt niveau. Efter vores opfattelse skal det ikke være det offentlige, der foretager opsparring i samfundet. Vi mener faktisk, at pengene står bedst på borgernes konti.

Perioden frem til 1994 er den første ret korte, men også aktive periode, som vi skal bruge til at skabe økonomisk handlefrihed både for private

[Kent Kirk]

og for samfundet som helhed. I denne korte periode skal vi have skabt grundlag for en sund og stabil samfundsøkonomi. Vi kan ikke overlade et samfund, der er ramt af gæld, økonomisk stagnation og høj ledighed til den kommende generation.

I år 2000 skal alle de børn, der nu er en 10-12 år, ud på arbejdsmarkedet. Til den tid skal de mennesker, som nu er midt i deres erhvervsaktive tilværelse, til at tænke på at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet. Og til den tid er alle vore unge midt i deres livs mest aktive og kreative periode, hvad angår arbejde, familieliv og fritidsinteresser. I dette perspektiv skal planen også ses.

Vi skaber allerede nu forudsætninger for de økonomiske vilkår, som vi vil leve under i fremtiden. Planens fremskrivninger med den usikkerhed, som selvfølgelig kan knytte sig til så lange fremskrivninger, viser, at hvis vi vil, kan vi i år 2000 opnå et overskud på betalingsbalancen på 2,4 pct. af bruttonationalproduktet. Vi kan nedbringe det offentlige udgiftstryk fra 59,9 pct. til 45,1 pct. Vi kan få nedsat skattestryket fra 51,7 pct. til 42,3 pct., hvilket svarer til 75 mia. 1989-kr. Og vi kan få en betydelig reduktion af arbejdsløsheden, således at vi får den bragt ned på 5 pct. af arbejdsstyrken.

Det er vigtigt at se så langt frem. Holdninger og visioner nu skaber vor fremtid. Det er rigtige grundholdninger, som genspejles i planen. Det skal kunne betale sig at gøre en ekstra indsats. Det skal kunne betale sig at spare op. Den økonomiske frihed skal være større, og vi skal være i stand til at betale for vort samfunds velstand.

Dertil kommer nogle helt centrale idealer, som gælder det enkelte menneske og den enkelte familie. Vi skal hver især have ret til og mulighed for at vælge og tilrettelægge vor tilværelse ud fra egne, personlige prioriteringer. Samfundskagen skal derfor være større, og vi skal alle have andel i den. I den forbindelse tænker jeg navnlig på fremtidens pensionister, hvoraf der jo ikke bliver færre, men flere af den i sig selv positive grund, at vi alle forhåbentlig lever længere.

Jeg kan kun opfordre til, at vi stillet over for denne kolossale udfordring, det er at bringe Danmark ud af den økonomiske stagnation, lader være med at hage os fast i særinteresser, vernetænkning og bagatelagtige indvendinger mod den plan for ny vækst og omstilling, som

regeringen har lagt frem. Nu er det en ny filosofi, det er fornuftige principper, konstruktivt samarbejde, vilje til medansvar og til at leve op til internationaliseringens mange udfordringer, der er brug for. Og det er individets skabertrang og retten til selvbestemmelse, som vi skal vise respekt. Verden omkring os er i forandring. Vi, der i dag bærer ansvaret, må sikre, at Danmark får de bedste muligheder for at tilpasse sig og drage fordel af den større internationale åbenhed.

Og det er jo navnlig i det europæiske samarbejde, der inden for det seneste års tid er opnået betydelige fremskridt, som vi fra konservativ side finder der er al mulig grund til at glæde sig over. Vi har i 1988 oplevet et virkeligt gennembrud i arbejdet med at få fjernet de tekniske handelshindringer. Den nye fremdrift i EF-samarbejdet har tydeligvis sat skub i europæisk erhvervslivs forberedelser til de nye konkurrencevilkår. Det gælder også herhjemme. Godt halvdelen af den samlede EF-lovgivning, der vedrører det indre marked, er nu vedtaget, og alle har erkendt, at det indre marked bliver en realitet, og at det på en række områder tilmed vil være gennemført inden 1992.

Alligevel må vi ikke se bort fra, at det pålægger EF-landenes regeringer en betydelig forpligtelse til at indfri de europæiske virksomheders forventning til 1992. Det ligger i sagens natur, at mange virksomheder allerede i dag må planlægge og disponere økonomisk i tillid til, at al væsentlig EF-lovgivning vil være bragt på plads den 1. januar 1993. Sker det ikke, vil det få negative økonomisk-beskæftigelsesmæssige virkninger for de fleste i Vesteuropa.

Perspektiverne for det fremtidige monetære samarbejde i Europa har for nylig været til debat her i salen. Jeg skal ikke berøre emnet yderligere, men vil nøjes med at konstatere, at en udvidelse af kredsen af EMS-lande vil være af betydelig værdi for og en naturlig følge af det indre markeds oprettelse. Her tænker jeg ikke mindst på den styrkelse af EMS-samarbejdet, som opnås, hvis England beslutter sig til at indtræde.

Siden COMECON-landenes formelle anerkendelse af EF som økonomisk samarbejdspartner er EF-landenes forhold til Østeuropa blevet bragt ind i en ny og afgørende fase. COMECON's ændrede kurs over for EF skal selvsagt ses i sammenhæng med Østlandenes be-

[Kent Kirk]

hov for vestlig bistand til omstilling og effektivisering af deres egen økonomi.

Fra konservativ side finder vi, at det samarbejdsmonter, der nu er ved at blive etableret mellem EF og de enkelte COMECON-lande, tegner til at blive særdeles positivt og fornuftigt, ikke mindst fordi handelssamarbejdet både på kortere og på længere sigt kan bidrage til at bane vejen for større åbenhed og tillid mellem Øst og Vest.

Det er klart, at Sovjetunionen forfølger egne målsætninger i den nuværende afspændingsproces, men det skal vi nu ikke lade os afskrække af. Det er afgørende for vores egen sikkerhed, at vi også i fremtiden kan fastholde og udbygge det stærke sammenhold inden for NATO-alliancen. Det er en forudsætning for, at vi i fællesskab og indbyrdes loyalitet kan udnytte de muligheder for at skabe militær balance og stabilitet i vor del af verden.

Så sent som under mødet i Det Nordatlantiske Råd i tirsdags demonstrerede NATO-landene deres vilje til indre sammenhold og solidaritet ved at samles om et nedrustningsforslag, som både vil kunne bane vejen for et snarligt gennembrud i Øst-Vest-forhandlingerne om de konventionelle nedrustninger og få nedbragt antallet af atomvåben i Europa. Det er et resultat, som vi hilser velkommen.

Vi skal medvirke til en Øst-Vest-politik, der styrker de liberaliseringstendenser, som nu er kommet i gang i Mellem- og Østeuropa. Vi ser med forhåbning frem til yderligere fremgang i den retning i Polen og Ungarn.

Vi har bemærket, at Vestens protest mod fængsling af den tjekiske forfatter og systemkritiker Havel har haft den ønskede virkning. Den urimelige dom på ni måneders fængsel blev nedkortet til godt et par måneder.

Vi har derfor håb om, at de aftaler mellem CSCE-landene, som i januar blev indgået i Wien, vil blive overholdt, og at den politiske liberalisering i Sovjetunionen og Østeuropa vil fortsætte. Vi kan kun opfatte den delvise demokratiseringsproces, som hidtil har fundet sted i den østlige del af Europa, som et opmuntrende tegn på, at vi bevæger os mod en fredeligere og mere menneskelig verden og mod et friere og rigere Europa.

Også i andre dele af verden er der sket fremskridt. Sovjetunionen har bøjet sig for verdensopinionens krav om tilbagetrækning fra Afgha-

nistan. Der er nu udsigt til en afslutning på konflikten i Angola og Namibia. Der er foreløbig fred mellem Irak og Iran, og der er fortsat grund til en vis optimisme med hensyn til den politiske udvikling i Mellemamerika trods fortsatte sovjetiske våbenleverancer til Nicaragua.

Men der er selvfølgelig langt igen: Krisen i Mellemamerika er jo ikke løst, Afghanistan er hærget af borgerkrig, og på Jordanflodens vestbred og i Gazastriben fortsætter opstanden på attende måned. Men konflikten skal løses både for israelernes egen skyld og for palæstinenserne. Det er ikke acceptabelt, at den israelske besættelse fortsætter i det uendelige.

Alt i alt har den internationale udvikling budt på flere plusser end minusser, og det kan vi helt givet takke det fredeligere forhold mellem supermagterne for. Vi lever i en dynamisk verden, som er i positiv forandring. Nu er det op til os at skabe den nødvendige dynamik i Danmark, så vi aktivt kan medvirke i det internationale samfund.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi har et par korte bemærkninger. Først hr. Jes Lunde.

Jes Lunde (SF):

Hr. Kent Kirk var meget tilfreds med KVR-regeringen, og det kunne man vel også forvente, når han er politisk ordfører for De Konservative. Men det var ikke rigtig til at forstå, hvilke resultater fra regeringens side der gjorde hr. Kent Kirk så tilfreds.

De hovedproblemer, som vel de fleste af os herinde er optaget af, er arbejdsløsheden og betalingsbalancen, og her efterlyser jeg, at hr. Kent Kirk kommer med en analyse af, hvor godt KVR-regeringen har klaret sig. Situationen er jo, at arbejdsløsheden er større nu, end da regeringen startede, og situationen er, at arbejdsløsheden er stigende. Situationen er også den, at udlandsgælden er større, end da regeringen kom til. Og hvad er det så, der gør, at man overhovedet kan være tilfreds med en sådan KVR-regering selv fra konservativ side?

Jeg tror, at virkeligheden er den, at regeringen stort set ikke har foretaget sig andet end at holde andre væk fra regeringspositionen. Det er vist det fornemste resultat, hr. Kent Kirk kan pege på. Regeringen er ikke kommet med nogen økonomisk-politiske udspil af større di-

[Jes Lunde]

mensioner overhovedet. Det skulle vi først have nu her til sidst før afslutningsdebatten. Så skulle vi have den store plan, Danmarkshistoriens største plan, som endte med at blive Danmarkshistoriens største fuser i stedet for, fordi den ikke indeholder noget som helst, som griber ind over for de to store problemer.

Heller ikke her får vi noget fra regeringens side. Det er kun fordelingspolitik, man lægger frem, og det gør man oven i købet i en form, som appellerer til, at vælgerne ikke tænker sammenhængende i to minutter ad gangen.

Man lover skattelettelse på 40 mia. kr., men det er helt forkert at påstå, at der er 40 mia. kr. i skattelettelse i planen. Det er der jo ikke. Når hr. Kent Kirk siger, at han tror, at det meste af det kommer tilbage igen senere i kraft af øget initiativ, hvad ved jeg, så er det ikke noget, han behøver kun at tro, for størstedelen af de 40 mia. kr. vender jo tilbage med det samme, ved at man strammer på andre punkter, ved at man opkræver afgifter, ved at man ændrer i fradragsregler osv. Så vender 30 mia. kr. tilbage i øgede skatteindtægter og vel 5-10 mia. kr. i brugerbetaling.

Så hr. Kent Kirks forventning om, at det kommer i løbet af et stykke tid, er ikke rigtig. Det kommer med det samme. Det er rent fup, der er i denne plan, kun fordelingspolitik.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

20 minutter kan være lang tid, hr. Kent Kirk. Uanset hvor mange fine ord hr. Kent Kirk bruger om konstruktivt samarbejde, fremdrift, individets skabertrang, selvbestemmelse og selvrespekt, vil jeg godt stille hr. Kent Kirk to spørgsmål.

For det første forstod jeg på statsministerens indlæg, at det er en del af regeringens filosofi, at det at lette de højeste indkomster skattemæssigt i sig selv vil igangsætte en voldsom fremgang. Jeg vil gerne spørge hr. Kent Kirk: Er det sådan, at konsekvenserne af regeringens »Århundredes Plan« bliver, at arbejdsløsheden bliver større eller mindre, end den ellers ville være blevet, hvis regeringen ikke foretog sig noget som helst?

Men kan nemlig læse i det bilag, som statsministeren præsenterede på pressemødet forleden, at arbejdsløsheden faktisk bliver større, end den ellers ville være blevet, hvis regeringen

helt havde undladt at foretage sig noget som helst.

Jeg vil gerne på den baggrund stille spørgsmål nr. 2 til hr. Kent Kirk: Bekræfter det eller afkræfter det regeringens filosofi om, at ved at tage fra de fattige og give til de rige får vi flere folk i arbejde? Forholder det sig ikke omvendt, at man netop ud af regeringens eget materiale kan læse, at selve den øvelse at tage fra de fattige og give til de rige i virkeligheden betyder, at arbejdsløsheden bliver 40.000 personer værre i løbet af de næste 4-5 år, end den ellers ville være blevet?

Det fører mig frem til dette gode råd til regeringen: Start nu helt forfra. Lad os i stedet for drøfte de reelle problemer: hvordan vi kan formindske arbejdsløsheden i forhold til, hvad vi ellers ville have gjort.

Som sagt beder jeg hr. Kent Kirk om at svare på det konkrete spørgsmål: Ville det danske samfund nå en situation, der var 40.000 personer bedre arbejdsløshedsmæssigt set, hvis regeringen helt havde undladt eller forsøgt at undlade at gennemføre den plan, den har lagt frem? Det mener jeg man kan læse af tallene. Jeg vil gerne bede om at få det bekræftet.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Hr. Kent Kirk forsøgte ligesom i samme spor som statsministeren at give indtryk af, at nu skulle man jo ikke tale om alle disse bagatelagte indvendinger mod regeringens geniale plan.

Det er der ingen af os der har tænkt. Vi har tænkt os at koncentrere debatten her i dag om de grundlæggende, falske forestillinger, som regeringens plan bygger på, og de grove omfordelingsvirkninger og den usikkerhed, den skaber i befolkningen. Jeg vil godt nævne to ting i de baner.

Den ene er, at jeg til hr. Kent Kirk vil sige, at jeg synes, det er helt utroligt, at regeringen i et boligmarked, hvor der er alt for mange tvangsauktioner i forvejen, vil komme med nogle i øvrigt rodede pillerier ved rentefradragsretten, der især rammer de unge familier, der i forvejen har de strammeste budgetter. Jeg synes, det er helt utroligt, at regeringen vil komme med et forslag, der gør, at man nu sommeren over hos titusinder af familier skal have den utryghed, at regeringen vil gennemføre noget, der entydigt

[Lykketoff]

retter sin spydspids mod den del af ejerboligmarkedet, hvor man har købt sent og derfor bor dyrt. Det synes jeg det er rystende at den borgerlige regering vil udsætte sig selv og befolkningen for.

Det andet, og det er lidt i forlængelse af hr. Nyrup Rasmussens indlæg, er, at det, der er så trist ved regeringens plan, er, at den bygger på den falske forestilling, at når man fjerner 60.000 menneskers arbejde på hel- eller deltid i den offentlige sektor, så skaber man plads til skattelettelser. Det er en falsk forestilling i en økonomi, hvor regeringen selv indrømmer, at man ikke er i stand til med den politik, man lægger frem, at bringe arbejdsløsheden ned under 240.000 i midten af 1990'erne.

Nej, måden at skabe plads til et lavere skattetryk på er at få en langt større fremgang i den private del af økonomien, ikke at afskaffe nyttige arbejdspladser i den offentlige servicesektor.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Blot i anledning af hr. Kent Kirks fastslåen af, at det at sænke marginals-katten er det, der skal løse det hele, vil jeg gerne stille statsministeren et spørgsmål.

Dengang statsministeren mente, det gik ufatteligt godt i Danmark, havde vi, så vidt jeg husker, en marginals-katteprocent på 73. Nu er Danmark i stagnation, og nu har vi en marginals-katteprocent på 68. Hvad er det egentlig, regeringen bygger sin uhæmmede tro på, at det er den uciviliserede marginals-kat på 68 pct., den uhæmmede beskatning, der gør det så svært i Danmark nu, når det, da vi havde 73 pct., ifølge statsministeren gik ufatteligt godt? Mon ikke det snarere er investering og opsparring, der betyder noget, end det er tallene i den ende af skalaen?

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Det kan selvfølgelig ikke undre mig, at man som socialist ikke rigtig kan forstå, at vi mennesker måske ikke er puttet ind i den socialistiske støbeform, og det kan jo nok gøre, at man selvfølgelig har svært ved at forstå det, vi siger, og det, vi tænker, og det, vi også tror befolkningen reagerer på.

Men først til hr. Jes Lunde: Det er en kendsgerning, hr. Jes Lunde, at betalingsbalanceunderskuddet over for udlandet er blevet mindre igennem de seneste år. Det, det nu drejer sig om, er på den ene side at få det bragt ud af verden og på den anden side at få skabt grundlaget for, at vi virkelig kan få løst vores arbejdsløshedsproblemer.

Derfor gjorde jeg også det i min tale, at jeg sagde: Jamen der er noget her, der skal laves på kort sigt. Det kan selvfølgelig være noget, der kan skabe problemer her og der. Men så er der det lange sigt: hvad er vores udgangspunkt i 1994 og frem mod år 2000? I de fremskrivninger, der er i baggrundsmaterialet for planen, vil man tydeligt kunne se, at dér har vi virkelig gode muligheder for at løse alle de strukturelle problemer, vi har i dansk økonomi. På den ene side har vi mulighed for at fjerne underskuddet over for udlandet og få overskud på vore statsfinanser. På den anden side har vi mulighed for at få løst arbejdsløshedsproblemerne.

Det, jeg vil opfordre også Socialdemokraterne og SF til, er i virkeligheden at prøve at tænke langsigtet. Det er nok det, det kniber mest med hos de to partier.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg stillede et enkelt spørgsmål til hr. Kent Kirk, og jeg vil gerne gentage spørgsmålet: Kan Det Konservative Folkepartis ordfører bekræfte, at arbejdsløsheden i 1995 efter regeringens egne beregninger vil blive 40.000 eller 38.900 værre, end den ellers ville være, hvis regeringen undlod at foretage sig noget som helst?

Det burde der kunne svares ja eller nej til.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Når De Konservative beder os om at tænke langt, så beder de os om at bevæge os meget langt ind i håbets og troens verden.

Det, regeringen bygger på, og som de kalder en ny filosofi, er en kurve, som blev tegnet af økonomen Laffer på en serviet under en middag hos Reagan for fem år siden. Det er en kurve, som siger, at hvis man tager mindre i skat fra folk, så tjener de meget mere og betaler endnu mere i skat, for så går det ufatteligt godt.

[Jes Lunde]

Det er kurve, man snakkede meget om i USA for fem år siden, men ikke i dag. I dag snakker man ikke om den derovre. Man tysser det nærmest ned, og selv regeringsøkonomerne kigger ned i gulvet, hvis man spørger dem om det, fordi de har set, at virkningerne udeblev. Den eneste stensikre virkning, man fik af det i USA, var et voldsomt budgetunderskud og dermed et drønende underskud på betalingsbalancen. Det var den sikre virkning.

Så det, regeringen beder os om, er at håbe og tro på noget, der efter fem år ikke har vist sig i USA. Regeringen beder os altså om at håbe på, at det kan ske her i Danmark. Det håb tror vi ikke på. Vi melder fra på det.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg har altid haft det indtryk, at hr. Nyrup Rasmussen prøvede på at kigge på alle aspekter i den økonomiske politik. Derfor vil jeg anbefale hr. Nyrup Rasmussen, at når man kigger på 1994-95-situationen, så kigger man på arbejdsløshed, betalingsbalanceunderskud, overskud på statsfinanser osv., for det hjælper ikke, at vi går ind og løser den ene del af de problemer. Vi er nødt til at løse dem samlet.

Derfor må mit svar til hr. Nyrup Rasmussen være: Hr. Nyrup Rasmussen skulle prøve at interessere sig for alle de elementer, der har betydning for, at vi kan få et samfund, der også økonomisk er i balance.

Må jeg så sige til hr. Jes Lunde, at Lafferkurven bygger på den filosofi, at hvis man gennemfører maksimal skat, så laver folk ikke noget som helst. Hvis vi gennemfører 100 pct. i beskatning i dag, så tror jeg ikke, vi får mennesker til at beskæftige sig ret meget på frivillig vis. Og derfor tror jeg egentlig, at hr. Jes Lunde også er nødt til at acceptere, at der er en grænse for den marginale beskatning, hvis vi skal have folk til at yde en ekstra indsats i samfundet. Og det er den ekstra indsats, vi har brug for i det danske samfund.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Der er omdelt et bilag til medlemmerne i Politisk-Økonomisk Udvalg, deriblandt hr. Kent Kirk. Det bærer titlen »Gang i 90'erne«. Det bilag synes jeg hr. Kent Kirk skulle læse på. Så

vil han se, at Socialdemokratiet har tænkt langt og har tænkt i sammenhæng. Vi er godt nok ikke gået ind i det næste århundrede, men vi har tænkt over, hvordan man i løbet af den første halvdel af 1990'erne kan hugge ind på alle problemerne på én gang.

Vi har noteret os, at regeringen på en lang række punkter har overtaget nogle forudsætninger, som vi mener vi kan tilvejebringe den realistiske baggrund for ved at sikre en rimelig byrdefordeling, nemlig en stram indkomspolitik, konkurrenceevneforbedring, en vækst i det private erhvervslivs investeringer og i øvrigt også en vækst i efteruddannelsesindsatsen. Der har regeringen nøje skrevet af efter det socialdemokratiske udspil, der jo kom en måned tidligere, og det er selvfølgelig meget godt. Det, der ikke er så godt, er, at regeringen overhovedet ikke sandsynliggør, at den har værktøjerne og viljen til at skabe den helhed i fordelingspolitikken, der vil gøre noget sådant muligt.

Og så én ting til: Det, der er interessant, når man sammenligner de to planer, er, at de kommer ud lige præcis med en forskel i beskæftigelse, som svarer til den nedhugning af beskæftigelsen i den offentlige sektor, som regeringen lægger op til til ingen nytte, men på grund af den falske forestilling, at det i en økonomi med stor arbejdsløshed, hvor det kommer tilbage som en udgift til dagpenge, som tab af indtægter for staten, skulle være noget, der gav plads til skattelettelser.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Vi har endnu et par korte bemærkninger. Først hr. Bjørn Westh.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Da det ifølge hr. Kent Kirk og statsministeren gik ufattelig godt i Danmark, og hvor beskæftigelsen steg, havde vi en marginalskatteprocent på 73. Den er nu sat ned til 68. Hvorfor går det så umanerlig dårligt nu, at Danmark er det eneste land, der har stagnation? Det skylder hr. Kent Kirk, det skylder statsministeren et svar på.

Der var engang, hvor økonomiministeren sagde, at den bedste socialpolitik var, når beskæftigelsen steg og arbejdsløsheden faldt. Det er gået lige omvendt i den periode, vi har været igennem siden regeringsdannelsen.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Hr. Nyrup Rasmussen har ordet for en kort bemærkning, og så har jeg endnu tre korte bemærkninger. Derefter får hr. Kent Kirk ordet for en afsluttende kort bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Hr. Kent Kirk, det er ikke godt for den politiske debat, hvis man prøver at tale udenom. Jeg vil derfor indtrængende bede hr. Kent Kirk om at besvare spørgsmålene. Uanset om han taler om alle elementer eller delelementer, så er vi nogle stykker, der lægger vægt på følgende to hovedspørgsmål:

1. Hvordan kommer det til at gå med arbejdsløsheden her i landet? Jeg beder endnu en gang om svar på – ellers må vi jo spørge ministre og andre – om det ikke er sådan, at konsekvenserne af regeringens plans gennemførelse vil være, at arbejdsløsheden i det Herrens år 1995 vil blive 38.900 større, end hvis regeringens plan ikke blev gennemført.

2. Hvordan forestiller man sig seriøst, at en regering kan indlægge de samme stærke krav til solidaritet fra arbejdsmarkedet i en skrap indkomstpøolitik, hvis man kommer ud med et resultat, der i forhold til slet ikke at foretage sig noget sender så mange flere mennesker ud i arbejdsløshed?

Jeg beder om, at man bekræfter det. Ellers må vi spørge, om statsministeren kan bekræfte det bilag, statsministeren selv fremlagde på den pressekonference, hvor ministrene præsenterede regeringens »Århundredets Plan«.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Statsministeren fortalte i sin første tale her i dag, at enhver nybegynder i det politiske liv kan den kunst at nedrakke andre og deres planer. Jeg vil gerne føje én ting til, som enhver nybegynder også kan. Det er at tillægge andre synspunkter, som de ikke har, helst tåbelige synspunkter, og så tage afstand fra dem.

Det var den metode, hr. Kent Kirk benyttede sig af for lidt siden, da han sagde: Jamen hr. Jes Lunde må da være enig i, at en 100 pct.-beskatning ikke går. Ja, det er jeg faktisk enig i. Men lad os nu blive på banen og diskutere ud fra de

procenter, der eksisterer i virkelighedens verden.

Jeg synes, at det interessante ved de beskatningsniveauer, der er også her i Danmark, er at der ikke findes nogen som helst resultater, som kan dokumentere den virkning af den såkaldte Lafferkurve, som regeringen nu vil have os til at bygge det hele på. De resultater findes ikke. Professor Niels Blomgren-Hansen fra Handelshøjskolen var forleden i pressen ude med, at der findes simpelt hen ikke resultater, som kan dokumentere den virkning. Og jeg tror også, regeringen vil søge forgæves efter det.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Det, der fristede mig herop, var den knap så lærde debat mellem hr. Jes Lunde og hr. Kent Kirk om Lafferkurven.

For det første er det ikke for få år siden, det er for ni år siden, Laffer fremsatte den teori, der ligger til grund for den nu benævnte Lafferkurve.

For det andet er det interessant, at længe før blev der på amerikanske universiteter undervist i noget, man ikke kaldte Lafferkurven, men »The Glistrup Curve«. Rent faktisk var det helt tilbage i 1957 ikke spørgsmålet om, hvorvidt man ved 100 pct.s skat ville få et samfund, som hr. Kent Kirk siger, uden produktivitet, men spørgsmålet om, at man ved en lavere procent-sats er i stand til at opnå det samme provenu statsfinansielt af indtægterne.

Når hr. Jes Lunde siger, at der er ingen steder, hvor Lafferkurven har vist sig at kunne anvendes i praksis, så passer det altså ikke. I USA er det helt klart, at produktiviteten er steget i de Reaganår, hvor man benyttede sig af de teorier. Og i England er provenuet af indkomstskatten over 10 år mere end fordoblet. Det er altså ganske enkelt sket, fordi man har reguleret på satsene.

Selve filosofien bag Fremskridtspartiets skattepolitik går netop ud på, at vi ved at tage fat fra bunden af, ved at hæve bundgrænsen, opnår lige præcis den effekt, at det for alle skatteydere betyder en generel skattelettelse og dermed en større forbrugsmulighed og dermed også mulighed for bl.a. at anvende penge på nogle ting, der er afgiftsbelagte, og så stiger samtidig statens provenu.

[Behnke]

Både hr. Jens Lunde og hr. Kent Kirk bør altså kigge lidt bedre i de lærde bøger, inden de bevæger sig ud i en diskussion om Lafferkurven eller, som den oprindelig hed, »The Glistrup Curve«.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg synes, der er én ting, som både hr. Jes Lunde og hr. Lykketoft overser i hele diskussionen omkring marginalsatten.

Baggrundsmaterialet til planen viser, at hvis man kigger på de samme indkomstgrupper, ser man, at der er nogle, der forsøger at få bragt deres bruttoskat ned til en lavere nettoskat ved forskellige fradragsordninger.

Det, at der også ændres på fradragsordninger, bl.a. ved den lov, vi vedtager i morgen om anparter, vil betyde, at flere vil komme til at betale reelt den skatteprocent, som de har en indtjening til. Dermed bliver der en rimeligere fordeling imellem de enkelte indkomstgrupper. Det mener jeg er meget betydningsfuldt, for jeg synes ikke, det er særlig gunstigt, at vi hver især, alt efter hvor meget vi tjener, skal bruge en masse tid på det, vi kan kalde kreativ skattetænkning.

Så er det bedre at have en lavere skatteprocent, således at man kan gå ud at tjene sine penge og så betale det, der skal betales til det offentlige. Det er man nødt til at tage i betragtning, når vi taler om marginalsatterne.

Jeg synes, man glemmer, at ved at sænke alle skatterne – vi taler jo om alle skatterne her – vil vi også få den positive effekt, at det vil være et positivt signal til arbejdsmarkedet om, at kommende lønstigninger skal man helst undgå. Man skal prøve på at holde lønomkostningsniveauet nede, således at vi kan få forbedret konkurrenceevnen og dermed kan eksportere flere varer.

Jeg var også inde på i mit allerførste indlæg, at det i virkeligheden er det kunststykke, vi skal gennemføre, nemlig at få forbedret konkurrenceevnen, så vi kan producere noget mere og sælge det ude på eksportmarkederne.

Vi har ikke mulighed for, sådan som vi så det i 1985-86, at øge det private forbrug i Danmark og dermed give hjemmeindustrien bedre vilkår.

Den eneste reelle og ærlige måde at løse arbejdsløshedsproblemet på er i virkeligheden at få skabt noget mere beskæftigelse i alle vore eksporterhverv.

Så håber jeg, at jeg har svaret på alle spørgsmål. Jeg mangler lige hr. Nystrup Rasmussens spørgsmål.

Jeg synes igen, at hr. Nystrup Rasmussen skal se på det lange sigt. Vi kan godt alene kigge på arbejdsløsheden frem til 1994, og vi kan selvfølgelig også forværre vort betalingsbalanceunderskud over for udlandet og så løse en del af vort arbejdsløshedsproblem.

Men det, vi sigter imod, er at få løst det problem på en ærlig måde og dermed få skabt en økonomisk politik, der gør, at vi fra 1994 og fremefter forbedrer vor konkurrenceevne så meget og har fået fjernet vort underskud på betalingsbalancen, at man kan sige, at den beskæftigelsesfremgang, der kommer til den tid, vil være positiv og den vil bidrage til øget velstand i det danske samfund.

Det er det, det drejer sig om, og det håber jeg at hr. Nystrup Rasmussen er enig med mig i.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.58

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Gert Petersen (SF):

Det glæder mig, at jeg får lejlighed til at fremsætte nogle bemærkninger for de ministre, de to medlemmer og formanden.

Der er mange temaer, der har krav på behandling i denne afslutningsdebat, f.eks. den utrolige situation, at regeringen modsætter sig en undersøgelse af de politiske og administrative årsager til behandlingen af de tamilske flygtninge, en behandling, som Folketingets egen ombudsmand har kritiseret på det skarpeste. En sådan arrogance, som regeringen her udviser, skulle man bare have budt Kongressen i USA eller, ved skæbnens ironi kan man tilføje, den igangværende kongres af deputerede i Sovjetunionen, så var der blevet oprør. Men i Danmark kan en regering gøre, hvad den vil, når bare den gør det. Det er et citat af C. C. Alberti, og det gælder åbenbart stadig.

[Gert Petersen]

Desværre tillader tiden ikke at gå nærmere ind på dette og andre emner, som det ville have været værd at tage op, for nu er regeringen jo kommet med, hvad den beskedent har kaldt »den største plan i Danmarkshistorien«, – selve miraklet, der skal løse alle problemer. Det er naturligt og nødvendigt at koncentrere sig herom.

År efter år har vi siden 1982 konstateret, at det gik ad Pommern til, og fået at vide, at frelsen ventede lige om hjørnet. Hvem husker ikke de år, da ministrene svor på, at til næste år eller til næste år igen ville der være ligevægt på betalingsbalancen? Hvem kan glemme, hvordan regeringen i et par år brystede sig af, at arbejdsløsheden fra at være skyhøj nu kun var tårnhøj? Ja, det var dengang, og i dag er arbejdsløsheden atter skyhøj, og udlandsgælden er fordoblet.

Man kan ikke med rette beskyldte statsministeren for at have ligget på den lade side. Han begyndte med at afskaffe den automatiske dyrtidsregulering og fastfryse loftet over dagpengene. Det var vejen til landets frelse, sagde han. Det er snart syv år siden, men vejen var åbenbart længere. Statsministeren fortsatte trøstigt ud ad den, forringede vilkårene for de dårligst stillede, indførte i en periode et lønloft på 2 pct., strammede vilkårene for bilstandsmodtagere og andre, og så lettede han da også skatten for de virkelig nødlidende, nemlig millionærerne. På det sidste har han haft travlt med at gøre medicinen dyrere og fratage pensionisterne den dyrtidsregulering, som han snuppede fra lønmodtagerne og andre nogle år tidligere.

Alt dette, der blev lanceret under parolen: Nu skal det være lettere at være dansker, er renlivet klassepolitik: overklassen, de velbærgede, mod de dårligst stillede. Men lige meget hjalp det på landets økonomi, og det vil flugten ind i EF's indre marked såmænd heller ikke gøre. Derimod bruges den skærpede konkurrence, som regeringen imødeser i kraft af det indre marked, som undskyldning for en utrolig social politik. Det samme er for øvrigt tilfældet også i nogle af de andre EF-lande, og det er ganske tankevækkende.

I selve sit indhold er regeringens majpakke traditionel. Den skal forgyldte dem, der har det godt, på bekostning af de andre. Men i omfang og rækkevidde er den chokerende. Det er den hidtil største provokation over for den brede befolkning.

Fra tv har vi økonomiministerens egne ord for, at planen vil skabe øget ulighed i første omgang og på papiret, sagde han. Det lyder kryptisk. Hvis planen skaber øget ulighed i første omgang, gør den det i virkelighedens verden og ikke specielt på papiret. Men, sagde økonomiministeren, det er første omgang, senere vil alle få det meget bedre.

Vi har altså én fugl i hånden: øget ulighed her og nu, og masser af fugle på taget, masser af løfter om, at det vil gå bedre engang i fremtiden, løfter givet af en politiker, der har haft medansvar for samtlige fallerede planer i de sidste syv år. Undskyld, her kan man tale om troværdighedskløft, i hvert fald når det gælder fremtiden.

Den om nutiden tror vi derimod på. Der skal skabes øget ulighed, det har vi den radikale førstemand's ord for. Det er en gammelkendt borgerlig filosofi her drevet ud så vidt, så jeg har indtryk af, at ikke engang alle borgerlige kan tilslutte sig den. Jo mere ulighed, desto bedre går det med økonomien. Det princip har statsministeren og hans radikale følgesvende levet efter i de sidste 7 år. Den bagatel, at virkeligheden har modbevist deres teorier, skal ikke afholde dem fra at forstærke ulighedspolitikken.

Meningen med majpakken er at undergrave den samfundssolidaritet, som kanaliseres gennem den offentlige sektor, og spare de velstående for betydelige midler. Det skal i hvert fald være lettere at være rig dansker. Hele operationen skal betales af den ringest stillede halvdel af befolkningen. Den offentlige sektor skal umiddelbart slankes for 20,5 mia. kr. gennem en slags privatisering af dagpengene, et nedskæringsdiktat over for kommunerne og rene statslige besparelser. Desuden skal den offentlige sektor aflastes økonomisk gennem arbejdsskadeforsikring og motorvejsafgifter, forringelse af befordringsfradraget og bortfald af fradrag for faglige kontingenter og bidrag til a-kasseadministration, det hele som overgang til brugerbetaling. Alt i alt kommer almindelige lønmodtagere umiddelbart til at betale små 27 mia. kr., og hertil kommer så en øget arbejdsløshed på 40.000–60.000, som følger i kølvandet på nedskæringerne.

Men erhvervslivet skal da også af med noget, vil man indvende. Ja, hele 7 mia. kr. i kraft af indgreb, som endda – erkendt – ikke er helt to-sede, men til gengæld modtager erhvervslivet

[Gert Petersen]

5½ mia. kr. som følge af reduktionen af selskabsskatten. Netto betaler erhvervslivet altså 1½ mia. kr. mod lønmodtagernes 27 mia. kr., og den meget kraftige reduktion af merbeskatning af de store indtægter vil givetvis mere end opveje erhvervslivets beskedne byrde.

Men dermed er vi slet ikke færdige. Man skal nærlæse planen for at få fuldt overblik over den. Den pludselige reduktion af rentefradraget fra 50 pct. til 40 pct. er ikke gjort op i noget samlet beløb. Det, man ved, er bare, at nyetablerede ejere af egen bolig vil blive endda meget hårdt ramt. Fremtidens parcelhusejere, kan man sige, skal være over 45 år, have haft hus i 20 år og tjene mindst 300.000 kr. årlig, ellers venter tvangsauktionen.

Da regeringen går ind for lighed på et specielt område, nemlig når den skal fordele elendigheden på almindelige mennesker, har boligministeren oplyst, at lejernes vilkår skal forringes i samme størrelsesorden, nemlig med 2 mia. kr. Så kender vi beløbet, det er da altid noget. Men det skal det offentlige tilskud til lejeboliger altså sættes ned med.

Folkepensionisterne og andre, der modtager overførselsindkomster, er der også tænkt på. Regeringen forudsiger en årlig »opdrift«, som det kaldes, på 5 mia. kr. i de næste 4 år, altså i alt 20 mia. kr. »Bl.a.« – og jeg citerer fra regeringens egen redegørelse – »fordi der bliver flere modtagere af overførselsindkomster«. »Men«, hedder det videre, »udgiftsniveauet skal holdes uændret«, og det indebærer, »betydelige årlige besparelser«. Med andre ord: der er lagt op til at skære i pensioner, dagpenge, uddannelsesstøtte og andre overførselsindkomster.

Socialistisk Folkeparti siger lodret, kategorisk og ubetinget nej til hele denne politik og tankegang, der bærer den. Vi deltager gerne i drøftelser i det dertil indrettede folketingsudvalg for at trænge dybere ind i uhyrlighederne, ja, vi forlanger af regeringen, at der sker sådanne drøftelser i Det PolitiskeØkonomiske Udvalg. Men lad mig sige det helt åbent: Vi foretrækker klart risikoen for, som det åbenbart hedder på nydansk, at blive »marginaliseret« frem for at yde bare en lillefinger til gennemførelse af dette modbydelige mismask.

Det betyder ikke, at SF siger nej til forhandlinger, vi går gerne ind i forhandlinger, helst med udgangspunkt i vores egen plan om en

skatte- og afgiftsreform. Men kan det ikke være, nå ja, så er vi villige til at forhandle med udgangspunkt i Socialdemokratiets.

Der er visse forskelle mellem den socialdemokratiske plan og SF-planen, især vedrørende afgifter på det, man kunne kalde grænsehandelsvarer. Men der er flere ligheder, der adskiller begge planer markant fra regeringens sociale oplæg. Det samlede provenu skal ikke forringes, den offentlige sektor skal ikke forringes, indkomstskatten skal aflastes gennem en virksomhedsskat, bundfradraget skal forhøjes, og det er de mindre indtægter, der primært skal nyde godt af reformen.

Her er der noget at forhandle om for SF, men man skal kunne løse cirkelns kvadratur, hvis man kan finde en troværdig metode, hvorefter vi skulle kunne komme til enighed med regeringen, hvilket selvsagt ikke udelukker, at vi da gerne taler med regeringen, hvis den ønsker at tale med os.

Regeringen fjerner næsten progressionen i skattesystemet herhjemme til gavn for de rige. Men det, Danmark har verdensrekord i, er en høj trækprocent for de lavtlønnede, og i forvejen har vi i øvrigt en langt ringere progression, som det også har været nævnt tidligere her under debatten, end man har i f.eks. Sverige, Norge og Tyskland.

SF ønsker derfor en skærpet progression, samtidig med at de lavtlønnede får nedsat deres skat. Vi ønsker, at forskellen på de lavtlønnedes trækprocenter og de højtlønnedes skal gøres større. De lavtlønnede foreslår vi skal nyde godt af en almindelig nedsættelse på den proportionale skat med 8 pct. De højtlønnede får også en vis nedsættelse, men mindre. Personfradraget skal forøges betydeligt, og også dette er især til gavn for de lavtlønnede. Det er SF's udgangspunkt.

Samtidig ønsker vi i Socialistisk Folkeparti, at momsens på fødevarer og bøger sættes ned fra 22 pct. til 9 pct. Videre, at den kollektive trafik billiggøres med et tilskud på 2 mia. kr., daginstitutionstaksterne med et tilskud på 800 mio. kr., og endelig at børneydelsen sættes op med 1.000 kr. til 6.500 kr. Det er et sigte, som er det stik modsatte af regeringens.

Det gælder i øvrigt også ejerboligpolitikken. Nogle tror, at SF er ude på at slagte ejerboligen; det er helt forkert, men vi vil gøre ejerboligmarkedet uafhængigt af skattesystemet. Vi

[Gert Petersen]

afviser klart regeringens brutale fremgangsmåde.

Vores forslag er, at der lægges et loft over rentefradragsmuligheden på 100.000 kr., og at det så reduceres over de næste 20 år med en tyvendedel om året. Desuden – hvis man starter en sådan reform – at der straks gives et nedslag på 10 pct. af renterne på fastforrentede lån, som måtte være optaget før en sådan reforms ikrafttræden.

Også på finnsieringssiden er der en verden til forskel mellem regeringens majpakke og de tanker, SF fremfører i sit reformforslag. SF vil flytte en del af skattebyrden direkte over på virksomhederne i form af en 10 pct.s skat på værditilvæksten, der består af rentebetalinger, overskud og lønudbetalinger. Vi vil indføre en overforbrugsskat, der rammer dér, hvor man har råd til et stort forbrug og udnytter muligheden for det, også selv om muligheden ikke fremgik af selvangivelsen. Vi vil skærpe, men i øvrigt ikke voldsomt, formueskat, arveafgift og kulbrinteskat, og vi vil afskaffe en række skattefordele for erhvervslivet. Til gengæld vil vi reducere selskabsskatten til 40 pct., men hos os går regnestykket op, fordi selve skattegrundlaget udvides, så det samme provenu kommer ind.

Vi vil endelig forøge eller indføre en række miljø- og ressourceafgifter, der samtidig kan tilskynde til at spare på ressourcerne eller gøre mindre brug af materialer, der belaster miljøet.

Den reform, som SF foreslår, er baseret på et uændret skatteprovenu. I den forstand er der altså ikke tale om et lavere skattetryk. Vi mener, at samfundet har brug for de midler, der kommer ind, hvis samfundet skal yde en anstændig service og sikre de gamle, de unge under uddannelse, børnefamilierne, de invaliderede og handicappede, de arbejdsløse, de, der har svært ved at klare sig – altså hvis det, der kaldes velfærdsstaten, skal bevares.

Men der vil være tale om en helt anden fordeling af byrderne. Store grupper vil opleve et lavere skattetryk. Det vigtigste er at reducere skatteprocenterne på de små indkomster og de lavere mellemindkomster både af principielle og retfærdighedsgrunde, men da også fordi det netop er disse skatteydere, der har brug for en opmuntring.

Jeg er træt af at høre om, hvordan de høje marginalsatser kvæler initiativet. Jeg tror ikke

på det. Det er interessant, at den højeste marginalsat i det Japan, som ellers besynges som liberalismens allerbedste land, faktisk er oppe på 65 pct. efter den skattereform, man har gennemført i Japan. Jeg tror altså ikke på det. Desuden er det langt under en femtedel af skatteyderne, der berøres af den højeste marginalsat. Hvad med alle de andre, hvad med de andre fire femtedele? Her er masser af initiativ og ideer og lyst til at tage fat, men det er her, virkelysten kvæles.

Utrolig mange på et lavere indkomstrin er låst fast i en situation, som de afholdes fra at forbedre, og som de ikke tør forbedre, fordi en høj beskatning på de lave trin og et pludseligt bortfald af sociale goder tager hele fortjenesten af en merindsats. Også derfor skal vi have en anden byrdefordeling, men det er altså ikke de store indkomster, der har behov for en lettelse.

Et andet centralt formål set fra SF's synspunkt med en skattereform er at bidrage til en bedre økologisk balance. Det koster ret dyrt endda, det nægter jeg ikke, men bl.a. derfor kobler SF en forøgelse af miljø- og ressourceafgifterne sammen med en nedsættelse af momsen på madvarer. SF er både et grønt og et rødt parti. Derfor denne sammenkobling.

Sådan er vores bud på den nødvendige skatte- og afgiftsreform. Den flytter midler, faktisk flere, end regeringen gør, nemlig omkring 80 mia. kr., fra nogle skatte- og afgiftsformer, til dels tilskudsformer, til andre. Men den har et sigte, der er det stik modsatte af regeringens. Det er et forslag om en rød-grøn fordelingspolitik.

Vi ved, at der i regeringens mismask er enkelte punkter, som også vi har talt for, bl.a. nogle miljøafgifter. Men vi må se på helheden, og så er det indlysende, at SF ikke kan bidrage til at finansiere den. Miljøafgifterne skal ind i en helt anden helhed. SF siger kategorisk nej til at finansiere skattelettelser for den rigeste femtedel i vores samfund på bekostning af de dårligst stillede tre femtedele.

Derimod er det mit håb, at når vi nu i de kommende måneder diskuterer de udspil, der er kommet frem – regeringens, Socialdemokratiets, vores – at der så vil aftegne sig to hovedlinier om selve fordelingspolitikken, skatte- og afgiftspolitik osv., i vores samfund, den ene tegnet af regeringen, den anden tegnet af, hvad der efter en sådan debat – det er jeg overbevist om – kan blive til et kommende arbejderflertal.

[Gert Petersen]

Det er mit håb, at det vil gå op for alle, at disse linjer ikke kan forenes, at der må træffes et valg. Jeg synes, det ville være godt, om vælgerne fik lejlighed til det. Hvis det ikke sker, og hvis regeringen alligevel skulle få sine principper igennem i et skændigt forlig, kan jeg garantere for, at SF vil høste, hvor andre har sået, og bruge al sin styrke til at feje et sådant forlig, en sådan asocial nyordning af fordelingspolitikken herhjemme, af bordet.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

På alle de centrale punkter er jeg enig med hr. Gert Petersen i hans kritik af det oplæg, regeringen er kommet med. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige tak til Socialistisk Folkeparti for, at man går aktivt ind i drøftelserne i Det Politisk-Økonomiske Udvalg, og at man dér ikke blot tager udgangspunkt i SF's eget forslag, men som hr. Gert Petersen udtrykte det, meget gerne også tager udgangspunkt i Socialdemokratiets forslag, i Socialdemokratiets plan, som hedder »Gang i 90'erne«. I den forbindelse vil jeg godt understrege, at for os er det største problem i det danske samfund ikke skatterne, for os er de største problemer dem, der knytter sig til den enorme og voksende arbejdsløshed, den enorme og voksende gæld til udlandet og de enorme balanceproblemer, der i øvrigt efter 7 års borgerligt styre præger det danske samfund. Derfor har vi lagt hovedvægten på, hvad vi kan gøre for at fremme konkurrenceevnen, hvad vi kan gøre for at fremme opsparingen, hvad der kan gøres for at fremme en større grad af retfærdighed, når det drejer sig om fordeling af byrderne.

Men vi lover ikke en hel masse mennesker nogle penge, der ikke er der. Selv under de bedst tænkelige politiske betingelser – og de er desværre ikke til stede i det nuværende Folketing – vil der blive stillet meget, meget store krav også til lønmodtagerne. Det, vi blot lægger vægt på, er, at de krav, der bliver stillet, er retfærdige, og at folk kan have tillid til, at det virker. Det er med det grundsynspunkt, Socialdemokratiet går til forhandlingerne i de kommende måneder.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg har to bemærkninger, idet jeg naturligvis kvitterer for den tak, som hr. Svend Auken kom med.

Den første bemærkning er, at jeg måske glemte at sige, at SF's skatte- og afgiftsreformforslag balancerer fuldt ud. Der er naturligvis ikke tale om – jeg ved ikke, om det var det, hr. Svend Auken implicerede, det var det måske slet ikke, men det kunne lyde sådan – at der gives flere penge ud, end der tages ind; der er endda, tror jeg, et lille overskud på ca. ½ mia. kr. på indtægtssiden.

Den anden bemærkning er, at det, regeringen har lagt frem, er et forslag til fordelingspolitik. Man kan diskutere, om det er et forslag til den store strukturændring, som statsministeren har talt om, men det er i hvert fald et forslag til en anden fordelingspolitik.

Jeg mener, det er helt relevant, at vi i denne omgang koncentrerer diskussionen om en anden fordelingspolitik. SF har også i sine tanker, som vi tidligere har redegjort for, hvordan landets økonomiske helhed kan og bør ændres med økonomisk demokrati osv.

Men regeringen har sat fordelingspolitikken i centrum, det er værd at bemærke. Vi er også med på – og vi har sagt det – at der er ikke mulighed for at få materielle forbedringer for den store del af befolkningen. Det er kun de dårligst stillede, der kan få det under et andet flertal. Jeg synes også, man skal mærke sig de oplysninger, som er kommet frem i dag, nemlig at den almindelige LO-lønarbejders, hans eller hendes købekraft i de sidste 10 år er reduceret med 15 pct., en efterlønners med 30 pct.! Og så er der arbejdsløse, som ligger derimellem.

Det er, hvad vi hører om fra Østeuropa, hvad der fremkalder revolutioner. Det danske politiske system er mere stabilt, så det er ikke kommet dertil endnu, men der er altså grænser for, hvor meget man kan stramme det. Det synes jeg at både Socialdemokraterne og vi skal have i tankerne, når vi får et flertal.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg er glad for, at hr. Gert Petersen rettede det, hvis jeg gav indtryk af, at jeg anfægtede de beregninger, der ligger til grund for de forslag, SF har stillet. Det var slet ikke min hensigt. Det, jeg bare ville bruge mit indlæg til – ud over at kvittere for hr. Gert Petersens ord – var at un-

[Svend Auken]

derstreges, at vi nu ikke lader os fange af den borgerlige regerings forsøg på at sætte dagsordenen for den politiske udvikling. Det er ikke et spørgsmål om, hvem der kan give flest skattelettelser osv., som er det store problem for det danske samfund, det er, at i titusindvis af mennesker ikke kan komme til at arbejde, at vores gæld vokser, at vi ikke har styr på noget som helst, når det drejer sig om den økonomiske udvikling. Skal man for alvor gennemføre retfærdighed, er det selvfølgelig meget vigtigt at have styr på økonomien.

Når vi er optaget af fordelingspolitikken og har givet så klare meldinger, som vi har givet i dag, er det dels selvfølgelig for at tegne et klart modstykke til det, man kalder århundredets plan, og dels ud fra den nok så saglige betragtning, at den nødvendigvis meget stramme økonomiske politik, der vil blive gennemført i de kommende år, fra et socialdemokratisk synspunkt kræver, at der er en betydeligt grad af retfærdighed. Derfor hører retfærdighed og en stram økonomisk politik sammen.

Hvis jeg endelig i en enkelt sætning skal sammenfatte forskellen i filosofi mellem den borgerlige regerings eller den konservative regerings politik og vores opfattelse, er det, at regeringen siger, vi er nødt til at give meget store skattelettelser for at få styr på økonomien. Vi siger omvendt, at det er nødvendigt at få styr på økonomien, før man kan give skattelettelser.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

For et øjeblik siden sagde SF's ordfører, at regeringen var på niveau med Alberti. Det reagerer man ikke på. Det er selvfølgelig, fordi man tror, man kan sidde alle beskyldninger overhørig. Det er, fordi man tror, at man ved bare tavst at sige nej kan gøre, som Alberti troede han kunne gøre – bare sidde og sige nej. Det kan man også i denne sal, fordi magtmisbrug kan lade sig gøre her, men det kan ikke blive ved, og det er i hvert fald fantastisk, at regeringen overhovedet ikke engang ønsker at svare eller forsvare sig; det er fantastisk, at man tror, selv om pressen bliver ved med at holde den i live – og det er en fantastisk kompliment til den danske presse, at dette kan blive holdt i live – at man bare kan sidde stille og roligt og lade som ingenting.

Der er én forskel på Alberti og denne regering, og det er, at hos Alberti drejede det sig kun om penge. Her er det mange, mange mennesker, man har ødelagt. De svageste af alle svage har man trådt på.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg vil ikke kommentere det sidste indlæg, det står for sig selv.

Jeg vil gerne sige til hr. Svend Auken, at jeg har det helt klare indtryk, at der, når vi kigger på Socialdemokratiets plan, ikke er dækning. Der mangler et sted mellem 8 og 10 mia. kr. i finansiering af Socialdemokratiets plan. Derfor har jeg svært ved at se, hvordan man her fra talerstolen kan sige, at man faktisk er i stand til at få tingene til at balancere, altså det, man på den ene side giver ud, og det, man på den anden side tager ind.

Vi er fuldstændig enige med Socialdemokratiet i, at det drejer sig om at forbedre konkurrenceevnen, men jeg tror ikke, at »Gang i 90'erne« virkelig vil forbedre konkurrenceevnen på lang sigt i det danske samfund. Her er der tale om, at man stadig væk fastholder, at den offentlige sektor skal vokse, og hvis det er sådan, at vi skal forbedre konkurrenceevnen, drejer det sig også om, at vi får flyttet nogle flere arbejdspladser ud i det private erhvervsliv, og derfor er vi nødt til at styre de offentlige udgifter meger stramt.

Det er også nødvendigt, at vi får øget den private opsparing, hvis vi skal forbedre konkurrenceevnen. Vi er nødt til at sikre os, at der også bliver midler til at investere i erhvervslivet. Vi synes ikke, at den bedste måde at gøre det på alene er via pensionsordninger. Det er også godt, hvis vi kan få folk til via deres egne private opsparinger at sætte penge af til investeringer i dansk erhvervsliv. Hvis man skal kigge både på kort og lang sigt på en løsning af Danmarks økonomiske problemer, så er regeringens udgangspunkt for løsningen væsentlig mere målrettet og væsentlig mere sikker end det, der ligger i Socialdemokratiets plan.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg er spændt på, hvad det egentlig er for hemmelige notater, som hr. Kent Kirk bygger

[Svend Auken]

sin kritik på af »Gang i 90'erne«. Vores oplæg er blevet gennemregnet på samtlige tilgængelige modeller, man kender, og de har vist, at det er, hvis vi tør stille så skarpe krav til os selv, som der er formuleret i »Gang i 90'erne«, muligt på samme tid at gennemføre en betydelig nedsættelse af arbejdsløsheden og forbedre udlandsgælden og styrke de offentlige finanser uden at ødelægge velfærdssamfundet.

Jeg vil godt forklare hr. Kent Kirk sammenhængen, for den er ikke så vanskelig at forstå: Hvis det er muligt over de kommende år at holde en omkostningsudvikling, der ligger 1½ pct. under udlandets, og på anden måde sikre, at den almindelige lønmodtagerfamilie bevarer sin købekraft, vil det betyde et fald i arbejdsløsheden på over 100.000 mennesker. Det fald i arbejdsløsheden på over 100.000 mennesker vil give en kolossal aflastning på de offentlige budgetter. Når man i disse år under den nuværende finansminister oplever, at ydelserne bliver ringere og ringere og skattetrykket højere og højere, er det, fordi arbejdsløsheden er høj og stigende, og fordi økonomien er gået i stå. Derfor er den bedste finansiering, der kan lægges frem, en, der sikrer, at der kommer vækst, at der kommer gang i hjulene, at der kommer det, vi kalder »Gang i 90'erne.«

Jeg vil gerne sige til hr. Kent Kirk, at beregningerne for vores oplæg er gennemført på de kendte modeller, de modeller, der er blevet udviklet af økonomer herhjemme, og som man ikke har forsøgt at lægge forskellige mystiske ideologiske forudsætninger ind i, som man har gjort for overhovedet at komme frem til positive resultater, når det drejer sig om belysning af regeringens oplægs konsekvenser.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg har siddet og funderet over hr. Svend Aukens tidligere afsluttende ord om, at vi først skal have forbedret økonomien, før vi kan få skattelettelser. Det kan betyde flere ting; det kan betyde, at skattelettelser som helhed, altså en lettelse af provenuet, forudsætter en forbedring af økonomien. Her er jeg 100 pct. enig. Jeg ved ikke engang, om der vil være grund til at lette provenuet, hvis økonomien bliver forbedret og folks indkomster bliver bedre.

Men jeg synes, at der i det, hr. Svend Auken sagde, lå en undervurdering af fordelingspoli-

tikken, som i hvert fald godt kan overbevise mig om, at man kan få nogle diskussioner lidt på tværs af Socialdemokratiets og vores med regeringen, nemlig også nogle diskussioner mellem Socialdemokratiet og os om fordelingspolitikens betydning. Jeg forstår det ikke helt, for jeg har faktisk læst planen om »Gang i 90'erne« i den forståelse, at der var et meget stort fordelingspolitisk afsnit i den plan, og jeg kan ikke helt forstå, hvorfor hr. Svend Auken nu ikke vil tillægge det synderlig vægt, ligesom jeg gjorde i mit indlæg her.

Min påstand er, at vi ikke får økonomien forbedret uden en bedre social fordeling, og jeg synes egentlig, det er noget af det samme, der står i det socialdemokratiske skrift – hr. Svend Auken nikker – så forstår jeg ikke helt den diskussion.

Vi har ikke sagt fra SF's side, at vi skal give skattelettelser ud til alle sider. Vi har sagt, at nogle grupper må have lettelser her og nu, og det må betales bl.a. ved denne virksomhedsskat, ved en forøgelse af de økologiske afgifter osv. og ved en ikkenedsættelse af skatten for de store indkomster plus også ved denne overforbrugsskat, som jeg talte om. Men nogle grupper – og det er lavtløns- og lavere mellemindkomstgrupper – må have skattelettelser både af sociale retfærdighedsgrunde, men da så sandelig også for at få gang i økonomien; det er forudsætningen for, at der kommer gang i økonomien. Det, regeringen foreslår, vil ikke bringe gang i økonomien.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Som hr. Gert Petersen rigtigt understregede, er »Gang i 90'erne« rig på klare fordelingspolitiske meldinger fra Socialdemokratiets side, og dem fastholder vi naturligvis.

Det, jeg ønskede at understrege, var to sammenhænge. Den ene sammenhæng er sammenhængen mellem en stram økonomisk politik og en retfærdig fordelingspolitik. Den anden sammenhæng, jeg ville fastholde, er, at vi først for alvor kan få en gennemført fordelingspolitik med vækst i økonomien. Af hvilken grund? – og det skulle jeg selvfølgelig have forklaret – fordi arbejdsløsheden er den mest ulighedsskabende faktor i det danske samfund, og den kan man ikke bare klare gennem en ændret fordelingspolitik. Medmindre det lykkes for alvor at

[Svend Auken]

få beskæftigelsen i vejret og arbejdsløsheden ned, er det umuligt at klare regnestykket. Jeg tror ikke, der er grund til, at vi bruger flere ord på det, i hvert fald ikke i en diskussion mellem Socialistisk Folkeparti og Socialdemokratiet; det tror jeg vi er fuldstændig enige om.

Endelig vil jeg gerne understrege en enkelt ting over for hr. Kent Kirk og regeringen. Det er jo ingen hemmelighed, når det drejer sig om at føre indkomstpøolitik, at det er nødvendigt at have lønmodtagerne med, og hvad det angår, glæder vi os i Socialdemokratiet over, at samtlige de lønmodtagerorganisationer, der har ytret sig om »Gang i 90'erne«, har givet tilslutning til hovedsynspunkterne i planen, hvorimod jeg endnu ikke har set nogen lønmodtagerorganisation i det danske samfund, som ikke har udtalt sig kritisk om det forslag, statsministeren har lagt frem.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Svend Auken, at det også glæder os i Det Konservative Folkeparti, at lønmodtagerne igennem de sidste syv-otte år har fået en helt klar fornemmelse af, hvor vigtigt det er, at man fører indkomstpøolitik, hvor vigtigt det er, at man holder lønningerne nede. Jeg tror egentlig, at man skal tilskrive den ændring hos lønmodtagerne, at vi har haft en borgerlig regering i så lang tid. Jeg tror virkelig, det er det, der har gjort, at man nu indser, at det er nødvendigt, at man for at få flere arbejdspladser holder lønningerne nede, så man kan få forbedret konkurrenceevnen. Derfor tror jeg, det ville være godt for Danmark, hvis vi fortsætter med en borgerlig regering og borgerlig politik i mange år endnu.

Ivar Hansen (V):

Der er noget, der tyder på, at der kunne være brug for, at S og SF genoptager det studiekredsarbejde, de to partier havde i gang på et tidspunkt, men som vistnok er kørt ned på lavt blus her på det seneste, sådan at man kan få synspunkterne afstemt lidt bedre. Nå, det skal jeg nu ikke blande mig særlig i.

Jeg vil gerne begynde mit indlæg her ved afslutningsdebatten med at konstatere, at den folketingsamling, vi nu slutter, efter vores opfattelse i Venstre på mange måder har været vellykket. Sådan kan man jo se så forskelligt på

tingene, i særlig grad når man lægger mærke til, hvad hr. Svend Auken begyndte med at sige i sin tale i formiddags.

Men vi mener virkelig i Venstres folketingsgruppe, at regeringen på mange måder har evnet at formidle et bredt samarbejde. Det var også regeringens forudsætning, da den blev dannet. Det synes vi den i høj grad har levet op til. Vi synes, der er nået en række bemærkelsesværdige resultater, og hvad endnu bedre er: Regeringen har allerede nu inden folketingssamlingens slutning udstukket linjen for den samfundsøkonomiske kurs, som skal følges i de kommende år, og de resultater, der skal nås i den forbindelse. Det må siges at være et fantastisk godt udgangspunkt både for regeringens overvejelser og så sandelig også for partiernes overvejelser i de kommende måneder, hvor vi alle ved der skal træffes beslutninger af ganske vidtgående karakter.

Hvad angår udenrigs- og sikkerhedspolitikken, er der også her positive udviklingstendenser, vi fra dansk side kan notere med stor tilfredshed.

For det første kan vi konstatere, at dynamikken i EF-samarbejdet er fortsat og endda intensiveret. Efter en periode med stilstand, hvor resultaterne er små, sker der virkelig noget nu – det går måske endda stærkere, end nogle bryder sig om. Vi synes i Venstre, at den dynamik, der er kommet i EF-samarbejdet, er god. Men det er lige så klart, at denne dynamik vil stille meget store krav om hurtige beslutninger her i Tinget, hvis vi skal undgå at sakke helt agterud og blive eller i hvert fald løbe risikoen for at blive placeret på den europæiske økonomis bagperron.

Også hvad angår forsvars- og sikkerhedspolitikken, var valget den 10. maj sidste år vellykket. De mange års fodnotepolitik er nu blevet afløst af en mere konstruktiv og dermed også mere indflydelsesrig dansk rolle i NATO-samarbejdet. Nu er den tid forbi, hvor Danmark i dette samarbejde skal sidde henne i et hjørne og fumle med en fodnote. Nu kan vi deltage i debatterne på lige fod, vi kan påvirke beslutningerne, vi kan påvirke, hvad der skal ske, på lige fod.

I den forbindelse synes jeg det er værd at fremhæve det resultat, der er kommet ud af NATO-topmødet for nylig. Det er bemærkelsesværdigt, og det er i høj grad værd at rose re-

[Ivar Hansen]

geringen for det resultat, der er kommet ud af det. Man har demonstreret enighed i NATO-samarbejdet, også på tværs af Atlanten, og det er efter vores opfattelse overordentlig nyttigt, så meget desto mere som dette topmøde kommer på et tidspunkt, hvor den danske befolkning i en nylig undersøgelse har demonstreret en større tilslutning til NATO-samarbejdet end nogen sinde tidligere.

Vi tror også i Venstre, at dialogen mellem Øst og Vest vil have gode muligheder for at blive yderligere udbygget i den kommende tid med flere tillids- og fredsskabende resultater til følge. Vi synes, den liberaliseringsbølge, vi nu ser er i gang i Østeuropa, er en overordentlig opløftende udvikling. Nu ser vi for alvor, hvordan den stivnede, forstenede kommunisme og kommunistiske tankegang, vi oplevede i den første del af efterkrigsperioden, efterhånden er ved at tøj og langsomt forsvinde ud af billedet. Det er vores forhåbning, at denne udvikling vil kunne intensivere et mere åbent og konstruktivt samarbejde mellem Vest- og Østeuropa.

I den forbindelse vil vi i øvrigt også i Venstre udtrykke tilfredshed med forsvarsforliget. Der er nu skabt ro i forsvarrets egne rækker, og vi noterer med tilfredshed, at det er lykkedes at skaffe midler til fornyelse af forsvarrets materiel og – hvad der er lige så vigtigt – at udvide antallet af værnepligtige.

Som jeg allerede har nævnt, har regeringen det sidste år med andre partiers solide hjælp nået en række positive resultater. Det vil jeg gerne gøre lidt ud af.

Det startede allerede sidste sommer med aftalen om en liberaliseret landbrugslov. I modsætning til Socialdemokratiet er vi godt tilfreds med aftalen, som den er udmøntet i den nye lov, der nu bliver endeligt vedtaget i morgen. Efter vores opfattelse vil det give landbrugserhvervet en langt bedre og smidigere tilpasningsmulighed til de krav, fremtiden vil stille.

Også aftalen om en refinansieringsordning, der fulgte efter, forventer vi nu efter de seneste justeringer vil fungere helt efter sin hensigt.

Dernæst fulgte sidste efterår de vanskelige forhandlinger om en finanslovaftale for indværende år. Vel, vi havde i Venstre gerne set gennemført en strammere økonomisk politik, end det blev resultatet – det var der strengt taget behov for – men det, der blev resultatet, var, hvad der var politisk mulighed for i den givne situation.

Hvad der er afgørende i den forbindelse – og som jeg derfor også vil notere her – er, at vi nu for første gang i mange år kan se, at skattetrykket begynder at falde. Vel, det er i beskedent omfang, men kursen er ændret, og det er det afgørende. Vi lægger i øvrigt afgørende vægt på, at det er en udvikling, der vil blive forstærket i de kommende år, og det bliver resultatet, hvis regeringens plan bliver gennemført.

Hvad også skal nævnes, er regeringens afbureaukratiseringsprogram, som blev lagt frem i december 1988. Det var et program, vi i Venstres folketingsgruppe havde ventet på med længsel og interesse; det skal vi ikke skjule. Derfor var vi glade for, at den kom – et meget omfattende handlingsprogram for decentralisering og forenkling af den offentlige administration.

Siden er der i regeringskontorerne blevet arbejdet målbevidst med de konkrete forslag. Blandt de mest omfattende indtil nu er vel den aftale, som nu er indgået mellem regeringen og Kommunernes Landsforening om en forenkling af lignings- og klagesystemet. Jeg vil gerne sige, at det er en aftale, vi er særdeles godt tilfreds med. Det er der flere grunde til.

For det første fastholder vi det decentrale ansvar i ligningsarbejdet, for det andet forbedrer vi retssikkerheden for borgerne, og for det tredje formindsker vi bureaukratiet, slanker bureaukratiet på hele dette meget store administrative område. Derfor synes vi, der er god grund til at kipe med flaget for, at man her har nået et betydeligt resultat inden for det felt. Flere vil følge efter.

Vi har i mange år kunnet se, hvordan borgerne med rette har følt sig mere og mere afmægtige over for de magtfulde og flerleddede offentlige administrationer, vi har fået bygget op. Når regeringens afbureaukratiseringsplan er gennemført, vil der være ydet et solidt bidrag til en bedre retssikkerhed. Den enkelte borger vil have fået en stærkere stilling over for systemerne, og det er vi godt tilfredse med i Venstre. Og – hvad der er mindst lige så vigtigt – vi tror, der vil være nået et resultat, som betyder, at også de folkevalgte – både de lokale, de regionalt folkevalgte og medlemmerne af dette Ting – vil have fået skabt en situation, hvor vi som folkevalgte har en bedre mulighed for at overskue de problemer, vi står i, og de politiske mål, der skal nås.

[Ivar Hansen]

Inden for uddannelsessektoren er der også nået værdifulde resultater. Jeg kunne nævne mange, men vil her nøjes med et par punkter. Jeg tænker f.eks. på erhvervsuddannelserne samt den nye styrelseslov for folkeskolen.

På skattepolitikens område er der sket en række forbedringer. Også her skal jeg kun nævne som eksempler enkelte ting, eksempelvis det betydningsfulde for erhvervene, at formue- og generationsskiftebeskatningen er blevet lempet. Det er godt. Det betyder, at generationsskiftet kan forløbe lettere, og lempelsen af formuebeskatningen betyder, at det er mere tillokkende at investere og udvide virksomhed og i øvrigt også placere sin virksomhed i Danmark og i mindre grad flytte til udlandet, hvor beskatningen er lempeligere.

For de små virksomheder er der i øvrigt også sket en række forbedringer; industriministerens iværksætterprogram skal nævnes i den forbindelse.

Vi er ligeledes i Venstre vældig tilfreds med, at der nu tages en række initiativer til yderligere forbedringer af børnefamiliernes stilling. Det er godt, og jeg nævner helt bevidst socialministerens lovforslag om mere fleksible regler for drift og anlæg af børnehaver. Jeg vil gerne uddele ros i den forbindelse. Vi synes, det er et godt forslag, som har været til førstebehandling her i Folketinget. Vi håber, vi får flertal for det til efteråret, for hvad vi netop har brug for, er, at der i langt højere grad tages udgangspunkt i de enkelte familiers behov og ønsker og grupper af familier og deres behov og ønsker og i mindre grad tages udgangspunkt i stive organisations- og institutionskrav.

Med virkeliggørelsen af EF's frie marked står vi jo over for en udfordring af historiske dimensioner. Det har flere sagt før mig her i debatten, men jeg skal gentage det for en ordens skyld, for vi mener, det er sandt. Det er ikke tom tale. Det er en kendsgerning, også fordi dette marked ikke er og ikke skal blive en »lukket fæstning Europa«, som nogle har talt om. Det frie Europa og det liberale marked internt inden for EF skal tværtimod blive indledning til en ny epoke, hvor Europa for alvor slår dørene op handelsmæssigt og politisk i forhold til den øvrige verden.

Derfor skal det danske samfund i de kommende år igennem en masse forandringer, læs: forbedringer. Omstruktureringer: Vi skal bruge

kræfterne på en anden måde, end vi har gjort hidtil. Vi skal have skabt mere dynamik, og vi skal have skabt mere smidighed. Men vi kan lige så godt erkende situationen, som den er, for sandheden er jo, at vi desværre ikke er særlig godt rustet til at klare denne udfordring. Det skyldes for det første det rekordhøje skattetryk, vi har i dag. Jeg nævnte i en kort bemærkning i formiddags LO-familiens situation, hvor fagforeningerne har tilkæmpet sig den ene lønforhøjelse efter den anden, som desværre er blevet ædt op af skattestigninger. Men det skyldes også i høj grad den store udlandsgæld samt underskuddet på betalingsbalancen, som begrænser vores offensive økonomiske handlefrihed.

Men vi har noget andet i Danmark, som gør, at vi alligevel tør sige, at vi kan klare udfordringen, hvis vi vil. Og hvorfor kan vi det? Det kan vi, fordi vi har en veluddannet arbejdsstyrke. Det kan vi, fordi vi har et godt uddannelsessystem, som vi skal bruge endnu bedre i fremtiden. Og det kan vi, fordi vi har mange iværksættere, som gerne vil og kan, og som dermed også kunne skabe mange nye arbejdspladser. Efter min opfattelse er der i den danske befolkning en ukuelig vilje til at tage fat, hvis blot de rette vilkår er til stede. Det er selvfølgelig afgørende, og derfor skal vi i gang.

Regeringens plan er et godt fundament for de kommende måneders forhandlinger, mener vi. Den indeholder de rette intentioner, der kan sikre en ny økonomisk og erhvervsmæssig vækst i Danmark og dermed også muligheden for at fastholde et højt socialt sundheds- og uddannelsesniveau. Men her er det desværre sådan, at nogle glemmer sammenhængen. Mange glemmer tilsyneladende, at det nu engang er produktionen, der skal sikre mulighederne for øget velfærd, ligesom det også er produktionen, der skal sikre pensionisterne købekraft og tryk i fremtiden. Jeg finder anledning til at minde om den indlysende kendsgerning, som jeg synes mange desværre ser væk fra.

Efter vores opfattelse i Venstre er der i øvrigt en række grundlæggende hensyn, der skal tilgodeses, når regeringens økonomiske plan skal diskuteres og gennemføres. For det første: Den offentlige sektor skal slankes, og den private sektor skal vokse. Planen dækker perioden 1990-1994. Beskæftigelsen i den private sektor ventes da at vokse med 100.000 personer. Det har vi brug for. I den offentlige sektor ventes

[Ivar Hansen]

beskæftigelsen at falde med 40.000 personer. Jeg går ud fra, at det udelukkende eller i tilnærmelsesvis 100 pct.s omfang vil ske i form af naturlig afgang. Udgiftpolitikken skal strammes op. Hidtil har vi sagt nulvækst. Nu er målet, at der skal ske en reduktion af de offentlige udgifter på 1 pct. om året frem til 1994. Og der skal gennemføres besparelser på et samlet beløb i nærheden af 50 mia. kr. Det er følgevirkningerne, som det er nødvendigt at gennemføre for at nå disse mål.

For det andet: Det skal betale sig at lade vore virksomheder vokse. Det skal kunne betale sig at lægge virksomheder i Danmark. Og det vil det kunne i fremtiden, når selskabsskatten og virksomhedsskatten sænkes fra 50 til 35 pct. Hermed bliver Danmark et af de lande, der har den laveste erhvervsskatteprocent. Det er et godt signal, og det vil tiltrække flere nye virksomheder til Danmark. Vi ved, det skal finansieres, og derfor vil skattelettelsen også blive gennemført ved en begrænsning af en række afskrivnings- og henlæggelsesmuligheder. Men det afgørende er, at virksomhederne kun skal betale 35 pct. i skat af en ekstra indtjening.

For det tredje: Det skal kunne betale sig at arbejde i fremtiden. Planen indebærer, at skatten af den sidst tjente krone sænkes for alle – både de høje og de lave indkomster. Den såkaldte marginalskat sænkes mellem 6 og 16 pct. Efter planen skal der fremover højst afleveres 52 pct. i skat af en ekstra tjent krone. Noget af skattelettelsen finansieres ved at fjerne fradrag også her – det ved jeg – men det er også sundere at betale skat med en lav procent af et bredt grundlag end med en høj procent af et smalt grundlag.

For Venstre er det uacceptabelt, når skatten er så høj, at det bedre kan betale sig at hæve understøttelse end at arbejde. Man kan faktisk godt blive forarget over de faktisk ganske mange regneeksempler, der viser, at en lønfremgang, der betyder, at man bliver ramt af den progressive beskatning samtidig med bortfald af en række sociale ydelser, medfører en beskatningsprocent, der reelt ligger over 100. Det er uacceptabelt. Det skal ændres.

For det fjerde: Det skal kunne betale sig at spare op. Det er en indlysende kendsgerning, men det har desværre ikke altid været tilfældet. Nu skal denne målsætning intensiveres. Derfor indeholder regeringens plan også yderligere

stimulanser til den private opsparing og til at dæmpe gældsstiftelse. En række konkrete forslag i denne henseende er indeholdt i planen. Jeg skal ikke kommentere dem nærmere.

Hvis regeringen kan enes med gerne et bredt flertal i Folketinget, hvor disse hovedhensyn i betydelig grad tilgodeses, vil vi hurtigt være inde i en gunstig udvikling til gavn for beskæftigelsen, udlandsgælden og betalingsbalancen.

Nu har jeg lagt mærke til, at hr. Svend Auken her i dag har brystet sig af, at samtlige faglige organisationer sluttede op om Socialdemokratiets plan, underforstået at man ikke ville være med til at drøfte hovedintentionerne i regeringens plan.

Sådan tror jeg ikke det forholder sig. Efter de signaler, jeg har lyttet mig til fra LO, har man dér i høj grad en forståelse for, at det er nødvendigt i de kommende år at føre en endog meget stram indkomstpøolitik eksempelvis.

Det er godt, og jeg mener, at regeringens plan på afgørende punkter imødekommer mulighederne for at føre en stram indkomstpøolitik, i og med at man lempet beskatningen af indkomster, og det gælder både den lønmodtager, der har en indkomst på 140.000 kr., og den specialarbejder, der måske ligger på 210–220.000 kr.

Men der er nogle i denne sal, som tror, at de kan gå på vandet og gøre undere. De vil sænke skatterne uden at skære i de offentlige udgifter, som de endog vil lade vokse. De, der taler sådan, er, undskyld, jeg siger det, politiske lygte-mænd, som man ikke kan fæste nogen særlig tillid til.

Alligevel tror vi i Venstre, at der er ret gode samarbejds-muligheder i dette Ting. Jeg tror også, at vælgerne ville dømme os hårdt, hvis vi det næste halve år fortabte os i smålig strid om detaljer i stedet for at koncentrere os om de store linjer og dermed forskertede en oplagt mulighed for nu at blive enige om en økonomisk politik, som kan give vort samfund et skub fremad og langt ind i 1990'erne.

Nuvel, der har måske det sidste år været skønhedspletter med hensyn til folkestyrets funktion. Alligevel vil jeg gerne slutte, som jeg begyndte, med at sige, at jeg synes, det seneste år har været et godt år for folkestyret.

Samarbejdet har på en række væsentlige punkter vist sig at kunne fungere. Jeg mener, at Folketingets partier i fællesskab har en forpligtelse til nu at vise, at vi kan løse den kæmpe-

[Ivar Hansen]

mæssige samfundsøkonomiske udfordring, der ligger umiddelbart foran os.

Det vil glæde erhvervslivet overordentlig meget. Det er vigtigt for erhvervene, at der ligger planer på Folketingets bord – det er interessant – men hvad der er vigtigere, er, at der træffes beslutninger. Derfor skulle det glæde os overordentlig meget, hvis vi allerede i det tidlige efterår kan træffe principbeslutninger, der kan udmøntes i lovgivning, og egentlige beslutninger allerede i den første del af den nye folketingsamling.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Hr. Ivar Hansen omtalte positivt det forlig, vi havde indgået om landbruget. Vi deler hr. Ivar Hansens opfattelse og håber også, det vil blive til gavn for landbrugserhvervet.

Men når hr. Ivar Hansen så begynder at omtale den store såkaldte økonomiske plan, må jeg spørge hr. Ivar Hansen: Hvor er Venstres ellers sædvanlige sympati for de små erhvervsdrivende – det gælder inden for alle brancher, f.eks. også landmanden – når det drejer sig om de skattelettelse, regeringen nu foreslår? For sagen er jo, at man begynder med at give skattelettelse i toppen, og vi ved jo alle sammen, at hvis der er nogle, der med rette kan betegnes som en lavtlønsgruppe i dag, er det først og fremmest små selvstændige erhvervsdrivende. Det mener jeg egentlig at regeringspartierne tolt har glemt. Når hr. Ivar Hansen nu igen står og fremhæver erhvervslivet og erhvervslivets betydning – og det er da en betragtning, vi er fuldstændig enige om – så burde det vel også være sådan, at først og fremmest de små erhvervsdrivende bør tilgodeses, og det mener vi rent faktisk ikke man gør i den pakke, vi er blevet præsenteret for af regeringspartierne.

Det ville have været langt mere retfærdigt, om man fulgte vores forslag om at forhøje den skattefrie bundgrænse i stedet for at starte oppe i toppen med de allerhøjeste lønninger, fordi det jo i realiteten vil betyde, at de, der befinder sig nede i den nedre halvdel af indtjeningsmulighederne, kommer til at betale. Det er en af realiteterne i den plan, vi er blevet præsenteret for, og dér svigter bl.a. også Venstre de små erhvervsdrivende.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Hr. Ivar Hansen mente, der var opnået mange gode resultater i denne folketingsamling.

Jeg vil gerne spørge hr. Ivar Hansen, hvor mange der har fået glæde af den refinansieringsordning, som regeringen fik gennemført.

Regeringen besluttede dengang, at 15.000 landmænd ikke skulle have hjælp. De kunne klare sig selv; de kunne gå ud af erhvervet. Men der var 16.000 ejendomme, der skulle have hjælp gennem refinansieringsordningen. Hvor mange har fået det nu et år efter? Er det 100? Er det 150? Eller hvor mange? Det er i hvert fald den størrelsesorden, jeg nævner her – højst – der har fået glæde af den ordning indtil nu.

Jeg vil gerne have svaret fra hr. Ivar Hansen.

Hvor mange timer har landbrugets rådgivere uden for Folketinget og i administrationen brugt på denne plan, der vist ikke kan kaldes afbureaukratisering?

Mig bekendt har en af landets største kreditforeninger udregnet, at alene til lovforberedelsen, forberedelse af skemaer, ansøgninger osv., har de brugt 20 mio. kr. mere, end der er udbetalt til landmændene tilsammen.

Økonomiministeren var dengang meget glad for ordningen med refinansiering, men økonomiministeren fremhævede, at han var særlig glad for, at der var sat 50 mio. kr. af til andelsbrug. Hvad er der blevet af de 50 mio. kr.? Hvordan er de blevet anvendt? Hvordan har Det Radikale Venstre presset på med den sag, så det, økonomiministeren var særlig glad for, kunne blive til noget i virkelighedens verden? Hr. økonomiminister, er der overhovedet sket noget på det område, som økonomiministeren særligt fremhævede?

Hr. Ivar Hansen fremhævede, at landbrugsloven dog var noget godt. Må jeg nævne, at Danmarks Landboungdom ved formand Johan Schmidt i Landbrugsmagasinet nr. 19 den 11. maj 1989 omtaler landbrugsloven på denne måde:

»Loven vil være som skabt for kapitalstærke byfolk, der ønsker at investere i herlighedsværdier uden reelt ønske om at drive landbrug som erhverv. Og den vil være som skabt for den storbruger, der ønsker at blive endnu større.«

Er det på den måde, Venstre vil hjælpe landbruget? Var det det, hr. Ivar Hansen brystede sig af?

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg hørte med interesse hr. Ivar Hansen tale om sammenstødet mellem høje skatteprocenter og aftrapning af sociale ydelser. Det synes jeg også er et højst relevant problem. Men så blev jeg lidt forvirret, for det lød, som om hr. Ivar Hansen især brugte problemet som begrundelse for at aftrappe progressionen, dvs. især lette skatten for indkomster over 216.000 kr., og det er vel trods alt ikke denne indkomstgruppe, som er mest ramt, det er andre indkomstgrupper.

Derfor vil jeg godt bede hr. Ivar Hansen udbyde: Hvordan kan man reducere dette problem ved at reducere forskellen mellem højeste og laveste skatteprocent til under engelsk niveau i stedet for, det var lidt mere nærliggende, forekommer det mig, at udvide forskellen til noget, der ligner det niveau, der er gældende i lande som Vesttyskland, Holland, Belgien, Norge og Sverige?

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg bliver altid så underlig til mode, når repræsentanter for partiet Venstre, det parti, som har ønsket og forudsagt dansk fagbevægelses død inden år 2000 – det er et foredrag, skatteministeren ofte rejser rundt med i landet – tager dansk fagbevægelse eller repræsentanter derfra til indtægt for noget som helst.

Det er rigtigt, at regeringen i sin såkaldte store danmarkshistoriske plan forudsætter en stram indkomspolitik. Mærkeligt nok har man på det punkt valgt nøjagtig de samme forudsætninger som Socialdemokratiet. Forskellen er alene, hr. Ivar Hansen, at det, Socialdemokratiet har lagt frem i »Gang i 90'erne«, er de kontraktmæssige og realøkonomiske forudsætninger for, at en sådan stram indkomspolitik kan blive accepteret af danske lønmodtagere og deres organisationer, for i den sikrer man, at reallønnen bliver holdt, man sikrer, at beskæftigelsen kommer i vækst, man sikrer, at der er en rimelig fordeling af resultaterne af den fælles indsats.

Det, der er uforståeligt og selvfølgelig bliver afvist fra en samlet dansk fagbevægelse, er, at regeringen tror, at man kan få accepteret, håndhævet og gennemført en stram indkomspolitik

ved at give skattelettelse i toppen, der skal betales af dem i bunden. Hvordan forestiller hr. Ivar Hansen sig, at en arbejdsmand skal give afkald på lønkrav til gengæld for, at han skal betale højere fagforeningskontingent, større vandafgift, miste sit befodringsfradrag, sit fradrag for fagforeningskontingent, samtidig med at folk, der er i ministres lønklasse, får en sådan skattelettelse, at de kunne have undværet de sidste 177.500 kr. af deres løn?

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg bemærkede med interesse, at hr. Ivar Hansen sagde, at der var lavtlønsgrupper, som, når man tog både skatteprocenter og samspilsproblemer i betragtning, havde en reel beskatning på omkring 100 pct. Det mener jeg er en rigtig og væsentlig iagttagelse. Men hvis det nu viser sig efter beregningerne, at nogle af disse lavtlønsgrupper totalt set faktisk ikke tjener på planen, er hr. Ivar Hansen så parat til at revurdere dele af planen, f.eks. ved at hæve den skattefri bundgrænse, så nogle af lavtlønsgrupperne også reelt bliver tilgodeset ved en skattelettelse og ikke blot får en lille skattelettelse, der bliver opslugt af øget vandafgift og af de 13,5 mia. kr. i besparelser, der skal udmøntes? Bliver der en reel skattelettelse til dem, der virkelig er hårdt ramt?

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Jeg vil gerne sige til hr. Dohrmann, at alle tre regeringspartier selvfølgelig har lagt vægt på, at både små og større virksomheder skal have fordele af planen alene af den grund, at dansk erhvervsliv er skruet sammen, som det er, med en meget bred vifte af både større og mindre virksomheder. Vi ved, det er utrolig vigtigt, at der netop er så mange iværksættere som overhovedet muligt, og at flere kommer til. Derfor vil eksempelvis de mindre selvstændige erhvervsdrivende, der typisk er organiseret under den såkaldte erhvervsskatteordning, selvfølgelig også få betydelig gavn af en nedsættelse af skatteprocenten såvel som de aktieselskabdrivende virksomheder, der typisk er større virksomheder. Det vil de også få på en række andre områder.

[Ivar Hansen]

Må jeg i øvrigt benytte anledningen til at sige, at hovedsigtet i denne plan ikke er, at vi specielt skal gøre noget for denne lille gruppe, men at vi sigter på ved en række ændringer af lovgivningen at nå frem til en samfundsudvikling, der er præget af et investeringsvenligt klima, hvor det kan betale sig at stifte virksomheder, og hvor man kan klare sig selv med et absolut minimum af offentlige tilskud og offentlig hjælp. Det er det, jeg forstår ved en liberal erhvervs politik.

Det er da klart, hr. Bjørn Westh, at der har været en del politisk diskussion også i organisationskredse om denne refinansieringsordning og der har været forhandlinger i Folketinget. Nu er disse forhandlinger afsluttet. Det betyder, at de, der skal administrere refinansieringsordningen, nu ved, hvad de har at holde sig til. Derfor tror jeg også, den vil blive brugt efter sin hensigt.

Så er det et spørgsmål, om ikke hr. Bjørn Westh efterhånden skal have anskaffet sig et nyt eksemplar af citatet af formanden for Danmarks Landboudom. Jeg tror, det er 10. gang, jeg har hørt hr. Bjørn Westh bruge dette citat, og jeg bliver nødt til at hilse og sige, at uanset hvad dette citat siger, er vores faste opfattelse i Venstre, at det er en aldeles udmærket landbrugslov, vi har fået vedtaget, som vil være et godt instrument til at sikre, at vi får den strukturudvikling, vi skal have i dansk landbrug.

Jeg kan ikke nå at svare så meget på alle de spørgsmål, der er stillet, men én central påstand går igen i debatten: de tårnhøje indkomster, millionærerne, de store, de rige og de fattige. Det slår man om sig med fra alle sider, især fra hr. Lykketofts og hr. Svend Aukens.

Det primære, når vi først og fremmest satser på at fjerne progressionen i stedet for at gøre noget ved den skattefrie bundgrænse, er, at problemet med, at tusinder og atter tusinder af lønmodtagere på arbejdspladserne ikke har særlig lyst til at gøre en ekstra indsats, fordi de bliver ramt af en større beskatning, bliver fjernet i så høj grad som overhovedet muligt, for det er med til at lægge en dyne på aktiviteten i det danske samfund. Det er det primære.

Pia Kjærsgaard (FP):

Regeringen har en plan, en plan, der er så fantastisk udformet, at man i hvert fald indtil

videre kun vil tillade Socialdemokratiet at få indflydelse på den. Planen flytter rundt på en masse beløb, så mange, at de fleste, der læser planen, bliver ganske forvirret. Det hører med til regeringens plan, for så opdager borgerne ikke, at den samlede plan giver flere penge i statskassen.

Regeringen vil helst tale om planens skattelettelser, for det ved man befolkningen ønsker. At der kræves lige så meget ind i nye afgifter m.v., som der gives i lettelser, glemmer regeringen at oplyse tydeligt. Men man har heldigvis Fremskridtspartiet til at gøre det. Derfor en kort orientering om den plan, der nu ligger på bordet, og som der straks er kommet forskellige meldinger om fra de tre partier, der har fremlagt den:

Den store plan forventer regeringen allerede på nuværende tidspunkt overhovedet ikke gennemført således, som den er fremlagt. Men hvordan den skal være, ved ingen tilsyneladende. Desværre heller ikke regeringen.

Fremskridtspartiet vil gerne i forhandling med regeringen om dens plan, for vi vil have visse ting ud af den igen. Det er bl.a. den nye vandafgift, der mindst vil koste en husstand 1.000 kr. om året, det er den dobbelte vægtafgift, der ligeledes vil betyde over 1.000 kr. ekstra, og det er motorvejsgebyrerne, som også vil koste omkring 1.000 kr.

For at få glæde af skattelettelserne må der spares på det offentlige overforbrug, men det vil regeringen ikke. Til trods for sølvbryllup med betalingsbalanceunderskuddet har de hidtidige forsøg på at ændre ved det nuværende milliardunderskud ikke båret frugt. Man har forsøgt at løse problemet ved at beskære borgernes forbrug gennem øgede skatter og afgifter i stedet for at sænke skatterne og gøre klar til en sænkning af lønningerne, men efter Fremskridtspartiets mening først og fremmest sænkning af skatterne.

I stedet har de hidtil anvendte løsninger kun forårsaget et stigende lønpres, der igen har resulteret i, at vi ikke har kunnet eksportere os ud af problemerne, hvad vi alle sammen så gerne ville.

Men egentlig kan vi være godt tilfreds med, at regeringen har fremlagt denne plan. Hvad i alverden skulle vi ellers have diskuteret ved denne afslutningsdebat? Hele folketingsåret, det første under denne sammensatte regering,

[Pia Kjærsgaard]

har været et jævnt kedeligt folketingsår, og det har regeringen sin store andel i. Lige på falderebet fremkom så planen, som skulle være århundredets største vidunder, men lige så hurtigt viste det sig at være et forslagshæfte, der kun var et forhandlingsoplæg til Socialdemokratiet, som et af regeringspartierne omgående gav ret til veto og eneforhandling.

Denne helt uhorste og særdeles udemokratiske linje kom selvfølgelig fra Det Radikale Venstre, der aldrig nogen sinde har forstået, at de kom i regering efter sidste valg. Partiet bejlede til statsministerposten, men fik fem ministerposter som trøstpræmie.

Planen, som regeringen har fremlagt, har vist sig at være vanskelig at forstå – ikke specielt for befolkningen, men regeringens egne tre partier er uenige om indholdet og om planens fortræffelighed.

Det Radikale Venstre fandt omgående planen velegnet til et tæt samarbejde med Socialdemokratiet, mens de mere spidsfindige regeringspartier begyndte at tale i tunger.

Landets statsminister har i hvert fald forsøgt med et ægte radikalt svar, idet han aldrig har svaret direkte på, om denne plan skal eneforhandles med og godkendes af Socialdemokratiet, eller om regeringen vil prøve at opnå et ikke-socialistisk flertal for danskernes ve og vel. Det må vel være det, det drejer sig om. Vi mangler stadig svaret fra statsministeren.

Regeringspartiet Venstre har desværre også en række uenige medlemmer, der ikke blot ser andre muligheder i dansk politik end Socialdemokratiet, men også ser fornuften i at lade andre synspunkter indgå i debatten.

Fremskridtspartiet mener, at de forhandlinger, der gerne skulle i gang i løbet af sommeren og efteråret, burde være et opgør med den socialdemokratiske samfundsmodel.

Da der ikke har været noget særlig positivt eller bemærkelsesværdigt i regeringens forløbne periode, er planen naturligt nok det eneste, der rigtigt kan fænge i denne debat. Lad mig straks slå fast, at Fremskridtspartiet altid, altid finder ordet skattelettelser interessant. Ordet indgår i planen og er da også aktuelt på flere områder, og det skal såmænd også blive interessant nok til at få Fremskridtspartiets sympati for slet ikke at tale om erhvervslivets.

Jeg vil selvfølgelig nævne selskabsskatten, som Fremskridtspartiet hele tiden har været

imod en forhøjelse af, og vi stemte imod, da den blev sat i vejret ved borgerlig og socialistisk hjælp. Nu vil Fremskridtspartiet godt give støtte til, at denne opskruede skat igen nedsættes.

I øvrigt er det lidt misbrug af ordet skattelettelser, sådan som regeringen anvender det. Der slækkes ét sted, men sættes omgående ind et andet sted, for – som man siger i regeringen – skattenedsættelserne skal betales, og der må ikke komme flere penge ud i forbrug.

Men man er ikke ked af, at der kommer flere penge i statens underskudskasse, for hvis man lægger regeringens skattenedsættelser sammen og trækker dem fra de nye skatter og afgifter, som regeringens plan også indeholder, giver resultatet et underskud for borgerne og et overskud for staten. Ganske fikst.

Fremskridtspartiet havde naturligvis hellere set en plan fremlagt, hvor skattelettelserne var ensbetydende med større arbejdsglæde og ikke blot en omlægning og påsætning af nye navne for at dække over, at der ikke gives én reel krone i skattelettelser, uden at den omgående kræves ind andetsteds.

Det går selvfølgelig især ud over den lavestlønnede del af landets befolkning, fordi regeringens plan ikke giver reelle skattelettelser baseret på en hævelse af den skattefri bundgrænse.

Netop den skattefri bundgrænse er vigtig at starte med, når der tales om lettelse af skatte trykket. Ved at starte nedefra fritages mange for overhovedet at betale skat. Det betyder færre personer at kontrollere for statsbureaukraterne, og da de så ikke ved, hvad de skal lave, kunne de passende forlade deres plads i skattevæsenet og blive omskolet til det private erhvervsliv. Det havde Fremskridtspartiet syntes var naturligt at regeringen havde taget med i denne plan i stedet for at tale om at sænke skatterne for de højestlønnede.

I det hele taget er min vurdering af debatten i dag, at man har været særdeles positiv over for Fremskridtspartiets kongstanke: at hæve den skattefri bundgrænse. Vi har hørt positive meldinger fra Socialdemokratiet, fra Socialistisk Folkeparti og fra Kristeligt Folkeparti. Centrum-Demokraterne har ikke været på talerstolen endnu. Jeg forventer, at der også kommer en positiv melding fra Centrum-Demokraterne, og derfor ønsker Fremskridtspartiet at fremsætte følgende:

[Pia Kjærsgaard]

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget fastslår, at forhøjelse af den skattefri bundgrænse skal have langt større betydning end anført i regeringsplanen af 26. maj 1989.

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 51).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Pia Kjærsgaard (FP):

Derudover mener vi naturligvis, at det er besparelser på det offentlige budget, der skal følge skattelettelserne, ikke nye smarte afgifter indført under miljødække eller offentlig transportbevarelse. Ord som egenbetaling er også et nyt regeringsord, som skal få borgerne til at føle sig skyldige, hvis de ikke er enige. Jeg mener ikke, at borgerne ude i det pulserende liv har nogen grund til at bøje nakken.

At tænke sig danske bilister køre rundt med en hel farvelade på forruden afhængig af, hvor i landet de skal hen og over hvilke broer! Det er bureaukrati, så det basker, og det er en ny, urimelig byrde at lægge på bilisterne. I forvejen betaler de omkring fire gange så meget i afgifter og skatter, som det koster at vedligeholde vejnettet.

En fordobling af vægtafgiften, som også indgår i regeringens plan, er direkte uanstændig politik. Det er en post, regeringen kun kan finde gehør for hos socialisterne, men de har desværre fået vetoret i såvel denne sag som i den øvrige pakke.

Jeg har undret mig over, hvorfor regeringen ikke indfører brugerbetaling nogle af de steder, hvor der allerede er såkaldt offentlige ydelser. Hvor blev brugerbetaling på biblioteksudlån f.eks. af i denne plan? Hvor blev brugerbetaling eksempelvis for daginstitutioner af i denne plan? Hvis man indførte brugerbetaling for daginstitutionerne og gav børnefamilierne og den øvrige befolkning skattelettelser for de penge, ville man gøre langt, langt mere for børnefamilierne, end regeringen har lagt op til i denne plan og i de øvrige planer, som regeringen er kommet med.

Jeg synes også, det er svært at finde steder i planen, hvor regeringen vil spare – for ikke at omtale den manglende privatisering. Hvor blev ideologierne af? Hvorfor er der ikke offentlige, mærkbare besparelser i denne plan? For det er der altså ikke, uanset hvor meget regeringen fastholder, at der er offentlige besparelser.

Så vil jeg bede Tingets medlemmer bemærke, at regeringen under begrebet overførselsindkomst henregner overførsler til personer, erhverv og udland. Det er disse beløb, som regeringen vil sætte i bero i de næste fire år, så de ikke deltager i den almindelige udvikling.

Der ligger en klar tilkendegivelse fra et flertal i dette Folketing, der afviser denne holdning over for folkepensionisterne. Denne afvisning har Socialdemokratiet deltaget i, og den holdning forventer vi man fastholder, når man nu får eneforhandling med regeringen om planen. Jeg regner med, at regeringen også på det punkt får problemer.

Statsministeren sagde veltrods ved fremlæggelsen af planen, at den ikke indeholdt brugerbetaling i forbindelse med sygdom. Det er fuldstændig korrekt, hr. statsminister, for det er der ikke flertal for i Folketinget. Regeringen kalder det blot noget andet end brugerbetaling, man kalder det forsikringsprincippet.

Der har rigtig været gang i opfindsomheden op til fremlæggelsen af århundredets omrokering af finanser. Regeringen ønsker at udvide virksomhedernes lovpligtige arbejdsskadeforsikring til også at omfatte udgifter i forbindelse med hospitalsbehandling, revalidering, sygedagpenge m.v. i forbindelse med arbejdsskader. Vi står over for brugerbetaling, ny, udvidet brugerbetaling i forbindelse med sygdom, en ekstra afgift, en ekstra skat.

Når regeringen har haft lejlighed til at indarbejde Socialdemokratiets krav i denne plan, vil den med garanti være helt ukendelig. Jeg beklager, at en såkaldt borgerlig regering i den grad er domineret af Socialdemokratiet, at man er rede til at fravige sin holdning bare for at give Socialdemokratiet indflydelse på en plan.

Jeg synes, regeringen glemmer, at der er et ikke-socialistisk flertal i denne sal, der vil det helt anderledes for den danske befolkning, men som ikke realiseres på grund af uenighed mellem de tre regeringspartier.

Nå, men vi går mod sommer. Vi ser på tingene i Fremskridtspartiet. Vi vil på ingen måde

[Pia Kjærsgaard]

sætte os passivt hen i et hjørne og tillade de tre regeringspartier sammen med Socialdemokratiet at bringe dansk økonomi i endnu større forældrv. Vi vil i vore egne rækker gennemgå omposteringsplanen og sagligt påvise fordele og svagheder, og vi håber, at det ikkesocialistiske flertal, som har været omtalt mange gange, vil vise sig i denne sag, så vi i løbet af sommerens og efterårets forhandlinger får gjort op med tingenes tilstand og sætter ind med offentlige besparelser og med brugerbetaling. Jeg opfatter brugerbetaling som et middel. Man går ind på de offentlige finanser, giver skattelettelser og lader borgerne råde over deres egne penge. Det er Fremskridtspartiets form for brugerbetaling i stedet for at indføre nye skatter og afgifter, som vi har opfattelsen af at regeringen gør i den fremlagte plan.

Vi er meget positive over for skattelettelser, det har vi altid været i Fremskridtspartiet. Vi er også villige til at vise, hvor vi vil spare på de offentlige budgetter, og vi er meget villige til at indgå i forhandlinger, men vi kan ikke acceptere, at Socialdemokratiet skal udvande denne plan, så den absolut ingen virkninger får. Vi ønsker faktisk at påvirke tingenes tilstand, være med til at danne flertallet og få planen til at blive bedre, end den er i øjeblikket.

Som det fremgår af dagsordensforslaget, tror vi, at der er et flertal for, at vi kan få hævet den skattefri bundgrænse i stedet for at hæve toppen af indkomsterne. Så vil det blive langt mere retfærdigt over for hele befolkningen, så kan hele befolkningen mærke, at der sker en ændring af dansk økonomi.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Hr. Ivar Hansen sagde, at jeg havde brugt citatet fra Danmarks Landboudom 10 gange. Det passer ikke. Jeg har brugt det én gang før. Men når hr. Ivar Hansen sagde 10 gange og nu fra sin plads siger 20 gange, er det sikkert, fordi det runger i hovedet på hr. Ivar Hansen, fordi det er ubehageligt. Det giver simpelt hen resonans, at man her har lavet noget. Derfor har Venstres ordfører gentagne gange sagt fra talerstolen, at når vi gennemfører denne landbrugslov, skal vi selvfølgelig have forbedret yngre landmænds-lånene, for den går ud over de yngre landbrugere, og derfor skal vi bruge flere statspenge på det. Så er mit spørgsmål til hr.

Ivar Hansen: Hvor mange flere statspenge har Venstre tænkt sig at sætte af til yngre jordbrugere-lånene? Hvor mange ekstra penge, hr. Ivar Hansen, forestiller Venstre sig der skal bruges?

Hr. Ivar Hansen siger så fromt, som hr. Ivar Hansen nu kan gøre det, at han håber, refinansieringsordningen virker, for nu har de, der skal rådgive landmændene, fået besked. Et år efter, at hr. Ivar Hansen sagde, at det var århundredets redningsplan for dansk landbrug! Jeg tror ikke, der er mange i dansk landbrug, der oplever det på samme måde som hr. Ivar Hansen.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Min korte bemærkning er en optakt til Det Radikale Venstres ordfører, som vi nu skal lytte til. Økonomiministeren, der også er radikal, skrev en artikel i LO-Bladet, og det udkom – måske meget passende og måske lidt ironisk – netop den dag, hvor masterplanen blev offentliggjort. Økonomiministeren skrev i den artikel og er altså ikke forkert citeret, at planen kun kunne forhandles med Socialdemokratiet, og kunne den ikke færdigforhandles med dette parti, skulle den ikke udføres. Samme dag sagde statsministeren på sin pressekonference noget temmelig andet. I dag sagde statsministeren, at den skal forhandles med alle partier.

Man kan spørge: Hvem skal man nu tro, hvem skal man regne med? Økonomiministeren eller statsministeren? Der kan ikke være tvivl om, at det må være statsministeren, så den sag er klar nok. Men nu kommer fru Marianne Jøved ind i billedet, for hun bekræftede dagen efter økonomiministerens artikel, at det, der stod i den, var Det Radikale Venstres position. Det var helt rigtigt. Enten hele vejen igennem med Socialdemokratiet eller slet ikke!

Nu håber jeg, fru Marianne Jøved i sin ordførelse vil kaste lys over dette særdeles vigtige problem, så vi ved, om Det Radikale Venstre også om to måneder i det hele taget er muligt som regeringsparti eller totalt umuligt.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Når man har lejlighed til at høre fru Pia Kjærsgaard og hr. Ivar Hansen komme lige efter hinanden, er det umiddelbart og næsten fy-

[Nyrup Rasmussen]

sisk ikke til at komme uden om, at der er visse lighedstræk i argumentationen. Det skal hr. Ivar Hansen ikke betragte som en kompliment, men som bekymring. Jeg vil gerne sige til hr. Ivar Hansen, at når hr. Ivar Hansen udtaler sig om dansk fagbevægelses holdning til f.eks. indkomspolitikken, er vi nogle stykker, der for ganske kort tid siden, vel 2½ time siden, har talt med vor gode, faglige bekendtskabskreds, og den bekræfter mig i at sige til hr. Ivar Hansen, at han tager totalt fejl i sin opfattelse af, hvad holdningen i dansk fagbevægelse er, og det kan ikke overraske ham.

Dansk fagbevægelse går naturligvis ikke aktivt ind i indkomspolitik for at medvirke til, at beskyttelsen af arbejdsløse folks levevilkår forringes med op til 10 pct. Dansk fagbevægelse går med til en indkomspolitik, som vi også gør det, for at sikre bedre beskæftigelse, mindre arbejdsløshed, bedre uddannelsesvilkår, men ikke for at forringe levevilkårene her i landet for de arbejdsløse, for pensionisterne eller for efterlønsmodtagerne. Så hr. Ivar Hansen må omlægge sin fortolkning eller sin fejlfortolkning. Det hænger ikke sammen, hr. Ivar Hansen. Vi vil ikke. Hr. Ivar Hansen kan ikke forvente tilslutning hverken fra lønmodtagerne eller fra andre på arbejdsmarkedet på lønmodtagerside til en indkomspolitik, der ikke giver et rimeligt velfungerende velfærdssamfund.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg ved heller ikke rigtig, om jeg skal tage hr. Nyrup Rasmussens ord til henholdsvis hr. Ivar Hansen og undertegnede som en kompliment, men jeg tror, hr. Nyrup Rasmussen har uret. Jeg tror rent faktisk, at Socialdemokratiet har uret, hvis det forventer, at lønmodtagerne vil sætte sig mod, at reallønnen blive hævet igennem en hævelse af den skattefrie bundgrænse. Det tror jeg hr. Nyrup Rasmussen har uret i. Egentlig er det, og det synes jeg også hr. Nyrup Rasmussen bør notere, Folketinget, der bestemmer i dette land. Det er ikke organisationerne, men det har det været i alt, alt for lang tid.

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Jeg vil sige til hr. Nyrup Rasmussen, at jeg

må strække våben. Jeg har ikke helt det nære, tætte forhold til LO's ledelse, som hr. Nyrup Rasmussen har, og derfor er jeg måske på lidt mere usikker grund; jeg må holde mig til, hvad LO's ledere fra tid til anden udtaler.

Det, jeg har noteret med tilfredshed, og det, jeg tror der er hold i, er de meget klare udsagn, der er kommet – oven i købet fra LO's formand i en artikel i Erhvervs-Bladet for nylig, hvor hr. Thorgrimson i øvrigt benyttede lejligheden til at give mig det glatte lag, men det ser jeg så bort fra i den forbindelse. Hr. Thorgrimson sagde ganske klart for det første, at den aftale, der nu er indgået på arbejdsmarkedet, er en aftale, der betyder, at vi kan forbedre vores konkurrenceevne i de nærmeste to år – det tillader jeg mig personlig at tvivle på, men lad os nu gå ud fra, at hr. Thorgrimson har ret – og hr. Thorgrimson tilføjede i øvrigt: Det er godt. Det er nødvendigt, klart nødvendigt, at vi forbedrer vores konkurrenceevne, det står LO inde for. Det er godt, en god hensigt.

Det er det, jeg har refereret her fra talerstolen i dag. Det synes jeg er godt, og så tilføjede jeg, at regeringens plan rummer et løfte om skattelettelse for de almindelige indkomster på arbejdsmarkedet. Den lønmodtager, der bliver ramt af 6 pct.-skatten, og den lønmodtager, der måske er akkordlønnet og ligger på den anden side af 200.000 kr. i løn, som også bliver ramt af 12 pct.-skatten, får klart en skattelettelse, og det vil hjælpe med til også i de kommende år at føre en stram indkomspolitik.

Når så hr. Nyrup Rasmussen udbreder sig om, hvad man kan få danske lønmodtagere med til, og hvad man ikke kan få dem med til, vil jeg gerne stille hr. Nyrup Rasmussen et spørgsmål, som jeg også var inde på i formiddags: Tror det ærede medlem, at vi i fremtiden kan få ganske almindelige lønmodtagere på arbejdsmarkedet til at acceptere, at hver gang de har tilkæmpet sig en lønforhøjelse, så forsvinder denne lønforhøjelse som følge af skattestigninger og også prisstigninger? Er det ikke en ond cirkel, vi skal have standset?

Jeg minder om en LO-formand, der engang sagde: Vi har sejret – lad mig så sige ad H til. Jeg tror, det lå i den bemærkning, at nok er det rigtigt, at vi har haft verdensrekord i lønforhøjelser, men det, vi endnu mere har haft rekord i, er stigninger – i hvert fald i lange perioder – i det danske skattetryk. Tror hr. Nyrup Rasmus-

[Ivar Hansen]

sen ikke, at der langt inde i LO-kredse er en holdning i retning af, at vi skal have standset den usunde udvikling? I så henseende tror jeg faktisk, at regeringen i LO har en positiv forbundsfælle i de kommende forhandlinger.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Nu er det jo ikke noget dyrskue, vi er til, hr. Ivar Hansen, hvor man kan tale om ét tema, til trods for at man er blevet spurgt om noget andet.

Der er ikke nogen – det vil jeg gerne understrege – der anfægter indkomstpolitikken hensigtsmæssighed og nødvendighed, men der er nogle, der stiller det enkle spørgsmål: Kan man vente selvpøpførelse og tilbageholdenhed af danske lønmodtagere på en linje, som regeringen har lagt op til, som jo ganske vist på den ene side stiller visse formelle skattelettelser i udsigt, men jo kun fortæller halvdelen af, hvordan danske lønmodtagere vil få det? De kommer jo eksempelvis til at betale et sted mellem det dobbelte og det tredobbelte i arbejdsløshedsforsikring for en 10 pct. lavere ydelse, i det øjeblik de skulle blive arbejdsløse. Eller har regeringen andre forklaringer på, hvor den vil hente 5 mia. kr. om året på såkaldte overførselsindkomster dels for pensionister, dels for arbejdsløse?

Når vi dertil lægger, at hvis vi sætter »Gang i 90'erne«, Socialdemokratiets plan, over for regeringens udspil og tager regeringens egne tal, hr. Ivar Hansen, så kommer vi til, at regeringens eget skøn er, at der i 1995 vil være 233.000 ledige. Jeg citerer fra bilagstabel 5 i det berømte bilag, som statsministeren var så glad for, sammenlignet med – og nu ser jeg, hr. Ivar Hansen har bladet om på bagsiden af »Gang i 90'erne«, det er jeg glad for. Netop dér kan hr. Ivar Hansen se, at der er en forskel på et lille hundrede tusinde arbejdsløse.

Man kan da ikke forlange af danske lønmodtagere, at de ved at yde den samme indkomstpolitiske indsats skulle indstille sig på en ringere beskyttelse i deres arbejdsløhedssituation og 100.000 flere arbejdsløse, hr. Ivar Hansen. Det bytte accepterer danske lønmodtagere ikke, og det understreger jo, at den omfordeling, man lægger op til, ikke giver det løft i samfundsøkonomien, som man prøver at fortælle.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Hr. Nyrup Rasmussen prøver at skabe det indtryk, at det ikke er muligt på grundlag af borgerlig politik og under en borgerlig regering at føre indkomstpolitik. Det frister mig til at stille hr. Nyrup Rasmussen følgende spørgsmål: I hvilken periode har lønstigningerne i Danmark været kraftigst, i de sidste 7 år under den forrige socialdemokratiske regering eller gennem de første 7 år under borgerlig regering?

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Hr. Nyrup Rasmussen siger: Hvad nytter det, at regeringen stiller danske lønmodtagere og andre selvstændige erhvervsdrivende skattelettelser i udsigt, for det modsvares jo mere end rigeligt, langt over 100 pct., af brugerbetaling og afgifter og bortfald af fradrag og sådan noget.

Det er jo ikke en korrekt fremstilling af tingene. Hvis hr. Nyrup Rasmussen har læst regeringens plan, så vil han se, at det ud over brugerbetaling, ud over at der indføres nogle forsikringsordninger – korrekt – ligger i regeringens plan, at der i alt indtil 1994 skal spares et samlet beløb på omkring 50 mia. kr. Derfor er der selvfølgelig tale om også helt reelle skattelettelser. Når jeg så sidder og bladrer i Socialdemokratiets plan »Gang i 90'erne«, ser jeg – og det fremgik også helt klart af hr. Svend Aukens tale – at Socialdemokratiet i realiteten ikke er tilhænger af overhovedet, at den offentlige sektor skal reduceres. Tværtimod kan man læse ud af Socialdemokratiets plan, at der også i de kommende år skal være en real vækst i det offentlige forbrug, og derfor er jeg ikke i tvivl om, hvilken plan danske lønmodtagere vil have den mest positive holdning til.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg vil gerne svare på statsministerens spørgsmål. Jeg har en fornemmelse af, at statsministeren en gang imellem har et lidt afslappet forhold til denne type debatter, og jeg må jo indrømme, at jeg blev lidt overrasket over spørgsmålet. Somme tider er der en stemmeføring og en melding i statsministerens fremstilling, som ser helt bort fra, hvordan verdensøkonomien bevæger sig, idet statsministeren giver

[Nyrup Rasmussen]

indtryk af, at det nu er regeringens økonomiske politik alene, der frembringer forandringerne. Til andre tider, hvor det går mindre godt, får vi fortalt, at verdensøkonomien har indflydelse på resultaterne.

Ærligt talt, statsminister, burde man ikke vedstå som statsminister for dette lands regering, at lønstigningen før og efter 1982 selvsagt også har at gøre med inflationen og selvsagt også, statsminister, har at gøre med inflationen i verdensøkonomien? Burde statsministeren ikke oplyse befolkningen om, at den lønudvikling og den lønafdæmpning, der har været, også hænger sammen med den generelle lønafdæmpning og inflationsafdæmpning, der har været ude i Europa, i Norden og i hele verdens økonomi? Sådant er verden jo også skruet sammen.

Jeg mener ikke, at vi står os ved at stille tingene så enkelt op, og i øvrigt, statsminister, hvis vi endelig skal til det, kan vi jo erindre om den daværende socialdemokratiske regerings økonomisk-politiske indgreb i december 1979, som jo nøgternt betragtet har indebåret den stærkeste konkurrenceevneforbedring på den kortest mulige tid, vi har set indtil dato.

Må jeg så sige til hr. Ivar Hansen én gang til: Er det ikke mere den samlede sandhed at fortælle lønmodtagerne, hr. Ivar Hansen, at den økonomi, man har tilbage som lønmodtager i Danmark i de kommende 4-5 år, hvis regeringens plan skulle blive en realitet, det, man vil have tilbage til privat forbrug, vil være mindre end det private forbrug, man har i dag?

Det vil det være år for år af tre grunde, hr. Ivar Hansen. For det første: De besparelser, man skal gennemføre i den offentlige sektor, skal findes og får konsekvenser for egenbetaling og for brugerbetaling på daginstitutioner og meget andet. For det andet: De faglige kontingenter vil blive fordoblet eller tredoblet. Og for det tredje: Det er mere end de skattelettelser, hr. Ivar Hansen stiller i udsigt.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Det er næsten med masochistisk vellyst, når hr. Ivar Hansen taler om de 50 mia. kr., der skal spares i den offentlige sektor, og hr. Ivar Hansen konstaterer med patos, at Socialdemokratiet altså ikke vil være med til at spare.

Et sparemål på 50 mia. kr. i en økonomi, der ikke er vækst i, som ikke skaber større beskæftigelse, mindre arbejdsløshed, er en fuldstændig nedbygning af velfærdssamfundet, fuldstændig uacceptabelt. Og det overser – og det er derfor Socialdemokratiet må sige nej til disse barbariske nedskæringsmål – at der er en sund og fornuftig sammenhæng mellem, at man har en stor kvindelig erhvervsdeltagelse, og at man har en stor velfungerende offentlig servicesektor.

Jeg ved godt, at hr. Ivar Hansen nok dybest set hellere ville have halvdelen af de kvinder, der nu er ude på arbejdsmarkedet, hjem til kødgryderne. Det er selvfølgelig en politisk målsætning, men så bliver hr. Ivar Hansen altså nødt til at gå op og vedkende sig den målsætning i stedet for at stå og tale for nogle nedskæringer, som vil ramme omsorgen for børn, for gamle, for syge, som vil ramme uddannelsessystemet, som vil ramme sundhedssystemet, og som vil have som konsekvens, at en meget stor del af de kvinder, der er ude på arbejdsmarkedet, ikke længere kan være der.

Det er det, det handler om, og før det borgerlige Danmark begynder at forstå, at sammenhængen ikke bare i dansk økonomi, men også i andre, veludviklede industrilandes økonomi, er, at når vi skal have en høj erhvervsdeltagelse for begge køn, skal vi også have en stor og veludviklet offentlig servicesektor, kan der ikke skabes et fornuftigt grundlag for samtale. Når de borgerlige bliver ved med at snakke om, at vi skal banke den offentlige sektor tilbage til, hvad den var for 5 eller 10 år siden, er det det samme som at kræve, at kvinders erhvervsdeltagelse skal bankes tilbage til, hvad det var dengang.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg synes faktisk, at vi har haft en god og afklarende debat foreløbig her i dag, der med de meldinger, der allerede er givet fra partiernes side, understreger, at der ikke i Folketinget i dag er tilslutning til den fordelingspolitiske profil, der er i regeringens udspil. Der er ikke tilslutning til det. Og det, der lyder fra alle sider, er naturligvis, at der gives meget store skattelettelser i toppen, som skal finansieres af andre.

Ingen – heller ikke på regeringsbænkene – har i dag bestridt, at der vil blive reelle for-

[Svend Auken]

brugsudvidelsesmuligheder for de højtlønnede, og når statsministeren samtidig i sin redegørelse siger, at der overhovedet ikke er råd til en forøgelse af det private forbrug – jeg citerer statsministeren – så er det indlysende, at der er andre, der må have indskrænket deres forbrugsmuligheder tilsvarende. Og det er jo netop de lønmodtagere, som hr. Ivar Hansen taler så varmt for.

Statsministerens oplæg giver ingen mening, hvis der ikke forholdsmæssigt sker en større inddragelse af forbrugsmuligheder for mellemindkomster og lave indkomster for at finansiere skattelettelser for de højeste indtægter, og derfor duer det ikke som grundlag for en indkomstpøolitik i det danske samfund. Det gør derimod »Gang i 90'erne«.

Må jeg så i øvrigt gøre opmærksom på én ting, når vi taler så meget om marginalsatser: De mennesker, der betaler allermost af den sidst tjente krone i det danske samfund, er ikke dem med de meget høje indtægter, det er mange af de børnefamilier, der oplever, at når de tjener 100 kr. ekstra, skal de ikke bare betale mere i skat, men så stjæles hele gevinsten af reducerede boligtilskud – dvs. højere huslejer – højere daginstitutionstakster osv. Vi har eksempler på, at folk med meget, meget små indtægter betaler 100 pct. i marginalskat. Det er den gruppe, man først og fremmest burde interessere sig for. Der findes i øvrigt også mange pensionister, der er udsat for dette problem, og derfor har Socialdemokratiet foreslået i »Gang i 90'erne«, at der indføres et marginalskatteeft for børnefamilierne og for pensionisterne.

Det er på den måde, man kan føre en retfærdig fordelingspøolitik, der gør det muligt, som vi tilsyneladende alle er enige om, nemlig at føre indkomstpøolitik over en længere periode.

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Nu har vi jo før set, at hr. Svend Auken har været lidt vel hurtigt med sine konklusioner. Det tror jeg også hr. Svend Auken er i dag, når han på forhånd konkluderer, hvad der er flertal for og ikke er flertal for.

Så vil jeg sige til hr. Lykketoft: Kan vi ikke snart blive fri for den gamle, konserverede påstand om, at Venstre nok inderst inde helst ville have kvinderne hjem til kødgryderne, som det hedder? Kunne vi ikke være enige om at tage

udgangspunkt i, hvordan arbejdsmarkedet er i 1989, hvor alle unge får en uddannelse – i hvert fald som hovedregel – og ønsker at bruge den og indrette deres tilværelse, også i en familie, sådan, at de kan bruge deres uddannelse og have et job og tjene penge og indrette sig på det? Sefvølgelig, sådan må det være.

Men det, hr. Lykketoft er eksponent for og talsmand for, er efter min opfattelse den forældede tankegang, som råder i mange faglige organisationer, at man skal være 8 timer på en arbejdsplads eller slet ikke. Kunne hr. Lykketoft og hr. Nyrup Rasmussen, som har nære kontakter til fagbevægelsen, ikke tale med de folk, om ikke vi kunne skabe et lidt mere fleksibelt arbejdsmarked, sådan at de mennesker, mænd som kvinder, der havde lyst til at have et deltidsjob, kunne få det og ikke skulle forhindres i det af snævre fagpolitiske interesser?

Så taler hr. Nyrup Rasmussen videre om barbariske nedskæringer. Hvad er det, der er tale om de næste 3–4 år? Det er en reel reduktion af de offentlige udgifter på siger og skriver 1 pct. om året, og det foregår i et land, som har vel nok verdens største offentlige sektor.

Og så taler Socialdemokratiet i øvrigt, som om vi overhovedet ingen udlandsgæld har. Skulle vi ikke tage udgangspunkt i den reelle situation? Det ville jeg mene var en fordel.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Hvor er det, hr. Ivar Hansen kan finde dokumentation for, at Socialdemokratiet ikke vedstår, at udlandsgælden sammen med arbejdsløsheden er vort lands to alvorligste problemer? Den slags insinuationer tjener ikke noget formål.

Naturligvis har Socialdemokratiet taget udlandsgældens bekæmpelse sammen med arbejdsløsheden så alvorligt og så konkret, at vi faktisk i »Gang i 90'erne« har lagt op til hårdt arbejde, en stram indkomstpøolitik, en stram opspæringspøolitik. Vi lover ikke nogen forbrugslettelser i et stykke tid, hr. Ivar Hansen, i modsætning til denne regering, men vi siger: Nu må det være en investeringsbåret vækst i nye arbejdspladser, der samtidig – det er også det, der er hovedpointen – giver forbedringer både i beskæftigelse, arbejdsløshedsnedbringelse og gældsstandsning og gældsnedbringelse.

[Nyrup Rasmussen]

Jeg synes, det afgørende punkt, der skiller de to planer – ud over det forskellige menneskesyn, som hr. Svend Auken har understreget – er, at denne regering ved sin økonomiske strategi ikke opnår en samtidig nedbringelse af arbejdsløsheden og af betalingsbalanceunderskuddet i forhold til det udgangsforløb, den har – i modsætning til »Gang i 90'erne«. I Socialdemokratiets oplæg og økonomiske strategi realiserer vi jo netop den samtidighed, der så fundamentalt er grundlaget for et fornuftigt samarbejdende Danmark på arbejdsmarkedet.

Så skal jeg lige sige til hr. Ivar Hansen, at det gennemtræk, der i dag findes på danske arbejdspladser, tyder på, at det ikke er fleksibilitet, der er problemet, men en ordentlig sammenhængende personalepolitik. Både i den kommunale sektor og i den private sektor er der masser af penge til spare, hr. Ivar Hansen. Det er jo den konstruktive vej til også at nedbringe samfundets dagpengeudgifter uden at forringe den enkeltes stilling, som man desværre lægger op til fra regeringens side.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Hr. Ivar Hansen kan have meget ret, når han siger, at det kan være for tidligt at konkludere i debatten. Men det synes alligevel for mig ret indlysende, at denne debat tegner et klart flertalsmønster for på den ene side at diskutere og forhandle seriøst om de alvorlige problemer, som det danske samfund står over for, og på den anden side et klart nej til den fordelingsprofil, der er indeholdt i regeringens plan. De to konklusioner tror jeg det bliver meget svært at anfægte ved afslutningen af denne debat.

Og så vil jeg gerne sige til hr. Ivar Hansen, at lægger man de beregninger til grund, der er foretaget i henholdsvis Socialdemokratiets plan og regeringens plan, så viser det sig, at den vækststrategi, som bærer det socialdemokratiske oplæg, fører til et større fald i skattetrykket end regeringens nedskæringslinje. Det hænger naturligvis sammen med det enkle forhold, at kommer der gang i hjulene, kommer der gang i produktion og beskæftigelse, kommer der gang i eksporten, så er det også lettere at få penge til finansiering af den offentlige sektor. Man kan ikke sætte nedskæringer i den offentlige sektor op som et brugbart alternativ til vækst i den private sektor. Det er ikke den offentlige sektor,

der er for stor. Det er den private sektor, der er for lille.

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

I det sidste, hr. Svend Auken sagde, lå der jo en klar erkendelse af, at det er korrekt, hvad jeg har sagt nogle gange i løbet af i dag, nemlig at når det kommer til stykket, vil Socialdemokratiet ikke være med til at reducere den offentlige sektor overhovedet. Det, der ligger i partiets politik, er i realiteten et ønske om en vækst i de kommende år.

Det får mig så til at sige til hr. Nyrup Rasmussen – som jeg i øvrigt sætter stor pris på, og derfor tager jeg også for gode varer det, hr. Nyrup Rasmussen siger i indlægget her fra talerstolen: Vi lover ingenting, vi har ingen gaver, det bliver stram indkomspolitik, ikke noget med at give ved dørene – fint! hr. Nyrup Rasmussen. Det tager jeg til kurs 100, det, der her bliver sagt.

Men udsagnet har én svaghed. Det har den svaghed, at Socialdemokratiets formand netop så stærkt lægger vægt på, at der overhovedet ikke kan reduceres eller spares i den offentlige sektor. Her har Socialdemokratiet den holdning, at bare der bliver rørt det mindste ved tingene, så er man straks helt oppe på barrikaderne, og så længe den holdning råder i det store oppositionsparti, er det faktisk svært at fæste lid til, at man mener det alvorligt, når man gerne siger, at man vil deltage i en stor aftale. Det er svært at fæste lid til det.

Marianne Jelved (RV):

Hr. Arne Melchior vil jeg tilegne min indledning og den er: Måske er der noget, jeg har misforstået. Jeg troede, at jeg kendte institutionen »korte bemærkninger«. Jeg troede, at korte bemærkninger hørte til efter en ordførertale og ikke før.

Efter valget i maj 1988 var det væsentligt for Det Radikale Venstre, at der blev skabt større stabilitet i det politiske arbejde. Statsministeren sagde i regeringens redegørelse den 7. juni 1988, og jeg citerer (Folketingstidende 1987-88, 2. samling, spm. 25):

»Regeringen er dannet med det klare formål at formidle et bredt samarbejde her i Folketinget . . .«

[Marianne Jelved]

Statsministeren nævnte efterfølgende to vægtige grunde herfor. For det første, at det var nødvendigt med politisk stabilitet i den kommende valgperiode for at skabe tillid. Og for det andet fordi, og jeg citerer igen:

»Vi skal løse store og vanskelige opgaver i løbet af valgperioden, opgaver, der kun kan løses, hvis vi kan opnå forståelse og aktiv medvirken fra alle grupper i det danske samfund. Den forståelse og den aktive medvirken opnår vi bedst, hvis der kan føres en politik, som har tilslutning fra et bredt flertal af befolkningens valgte repræsentanter her i Folketinget.«

Politisk stabilitet måtte bl.a. bygge på sammenhæng mellem indenrigs- og udenrigspolitik, forstået som politisk bredde bag den førte politik. Det er nu tiden at gøre status over det første år og så se frem over valgperiodens næste tre år.

Der var politisk bredde bag nedsættelsen af forsvarskommissionen. Der er indgået et bredt forlig om forsvarrets ordning i 3 år. Der er bred politisk enighed om proceduren for behandling af udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål, og vi kan se frem til, at Det Sikkerhedspolitiske Udvalg snart vil aflevere en beretning til Folketinget. Der er skabt grundlag for en mere effektiv indsats gennem ulandsbistanden.

Der er således blevet langt bedre muligheder for, at Danmark kan bidrage konstruktivt og med vægt i den internationale udvikling, en udvikling, der giver gode grunde til optimisme og giver muligheder for at intensivere vores internationale samarbejde.

Vores engagement i Norden og i EF giver os særlige muligheder og forpligtelser til at skabe sammenhænge i Europa og til at støtte den politiske udvikling, der er i gang mellem Øst og Vest.

NATO-mødets resultater er væsentlige i denne sammenhæng, som statsministeren har redegjort for dem. Der er nu lagt op til forhandlinger, der kan føre til militær ligevægt på et meget lavere niveau end i dag, og Danmark skal fortsat støtte alle bestræbelser for at mindske såvel taktiske som strategiske a-våbens antal og betydning, således som regeringen gav udtryk for det ved sin tiltrædelse for ca. et år siden.

Der er i det forløbne år blevet indgået adskillige forlig, og der er foregået et konstruktivt løbende lovgivningsarbejde.

Socialdemokratiet indgik forlig med regeringen om langtidsledige og om en mindre dagpengereform, om fremadrettede folkeskoleændringer og efg-uddannelsesreform.

Vi har på andre områder haft brede forlig: filmloven, museumsloven og lov om almen voksenuddannelse.

Der er vedtaget striber af miljølove, der udtrykker en sammenhængende og fremadrettet miljøpolitik, og det er med meget brede flertal. Jeg skal bare nævne lovene om kemiske stoffer og renere teknologi, naturforvaltningsloven, skovloven osv.

Regeringens handlingsplan for miljø og udvikling inddrager mange sektorer i miljøpolitikken. Energiområdet er et godt eksempel. Vi får en mere miljøvenlig elproduktion. Vindmølleudbygningen støttes, og der kommer en ny gasaftale mellem DUC og DONG.

SF skabte gennembrud i forhandlingerne om miljøafgifterne, og SF skabte flertal for tre vigtige love: loven om ændrede dagpengeregler, L 209, for mindre selvstændige erhvervsdrivende, loven om lønaftale mellem medarbejdende ægtefæller, L 212, og loven om sygedagpenge og om dagpenge for selvstændige erhvervsdrivende, L 163.

Fremskridtspartiet hjalp bl.a. med seminariestrukturen og med refinansiering for landbruget.

Kristeligt Folkeparti og Centrum-Demokraterne har gjort deres indflydelse gældende og medvirket i utallige sammenhænge, ikke mindst ved finanslovsaftalen i december.

Loven om renteaftag og den nye lov om anparter hører for resten også med til Socialdemokratiets konstruktive fortjenester.

Der har således alt i alt i årets løb vist sig forskellige samarbejdsmonstre, der har givet resultater, som Folketinget kan være bekendt.

Jeg vil gerne i dag give udtryk for påskønnelse, dels til de to andre regeringspartier for et konstruktivt og målrettet samarbejde, dels til Folketingets øvrige partier for deres indsats i arbejdet for at få skabt nogle resultater. Der er blevet givet og taget og ofte endog i en god ånd og tone.

Men også uden for Folketinget er der skabt resultater.

Der er indgået aftaler mellem kommuner, amter og regering. Arbejdsmarkedets parter klarede midtvejsforhandlingerne og demonstrerede en anerkendelsesværdig ansvarlighed.

[Marianne Jelved]

Der kan altså samarbejdes i dette land, og der kan samarbejdes bredt også i dette land, når viljen er til stede. Nødvendighedens lov er ikke den ringeste lov at arbejde efter.

Det Radikale Venstre vil medvirke til, at vi i fællesskab kan aflevere et godt samfund menneskeligt, økologisk og økonomisk til vores næste generationer. Derfor skal der skabes rammer, der giver mulighed for dynamik, for fornyelse, der bygger på den grundlæggende holdning, at folk kan noget selv, og at der er brug for alle i dette samfund.

Vi har nogle velkendte strukturproblemer på arbejdsmarkedet, på det offentlige udgiftsområde og på skatteområdet. Regeringen har fremlagt en plan, et forhandlingsoplæg, til løsning af disse problemer.

Men der er selvfølgelig mange andre områder i samfundsudviklingen, regeringen og Folketingets partier skal interessere sig for. Vi skal også være opmærksom på kvaliteten af løsningen af opgaver, som den offentlige sektor varetager i forhold til den enkelte og i forhold til det samfund, vi ønsker. Vi har måske igennem årene fået udviklet metoder og opbygget systemer, der virker uigennemskuelige og af og til også af den enkelte opleves som direkte overgreb.

Den offentlige sektor er ikke et mål i sig selv, den offentlige sektor er et middel til at nå nogle mål, og det er nødvendigt, at vi interesserer os for, hvordan vi kan forenkle lovene, hvordan vi kan demokratisere samfundet, hvordan vi kan give plads til mangfoldigheden, bygge på de menneskelige ressourcer, tage udgangspunkt i det, den enkelte selv kan. Decentralisering er en af mulighederne. Det betyder ikke, at Folketinget skubber ansvaret fra sig. Folketingets ansvar er at fastlægge målene, definere opgaverne, fastlægge rammer og niveau. Udfordringen er at sikre sammenhæng mellem lokalpolitikken og landspolitikken, sammenhæng mellem krav, løsningsmuligheder og ressourcer.

Hovedinitiativet er allerede taget for at få skabt sådanne sammenhænge. Jeg skal blot nævne fire eksempler, som er regeringens for-tjeneste: Udviklingsprogrammerne går hen over landet, Udenrigskommissionen, Forsvars-kommissionen, aftalen om skatteadministrationen. Ideen er, at man sætter sig ned, definerer målene, opgaverne, rammerne, organisationen og niveaue, og så får vi den sektor og den offentlige opgaveløsning, vi ønsker.

Regeringens forhandlingsoplæg beskriver nogle forslag til løsning af alvorlige strukturproblemer. Forudsætningen for, at vi kan komme ud af moradset, er, at vi får overskud på betalingsbalancen og får nedbragt arbejdsløsheden ganske væsentligt. Der er i dansk politik en grænseløs forudsigelighed i de politiske reaktioner. Jeg har læst i avisen, at vi herinde »følger drejebogen til punkt og prikke«. Det kan vi jo så vælge at blive ved med. Så skal vi bare koncentrere os om uenighederne, for det er åbenbart ikke så interessant at notere sig alt det, vi i realiteten er enige om. Derfor er min synsvinkel i dag at fremhæve det, vi i realiteten er enige om.

Der er bred enighed også langt uden for Folketingets mure om, at selskabsbeskatningen skal ned, at afskrivningsreglerne skal ændres, at konkurrenceevnen skal forbedres, f.eks. med 1½ pct. om året, at lønomkostningerne kan holdes i ro, at vi skal have pensionsopsparring, at vi skal se på marginals-katterne, at de høje marginals-katter specielt skaber alvorlige samspilsproblemer for lavindkomstgrupper, men også for andre grupper, og at vi har afgiftsproblemer i forhold til det indre marked.

Vi er enige om, at børnefamiliernes vilkår skal bedres, og at forskellige omlægninger ikke må skabe dramatiske ændringer for den enkelte på én gang. Vi er nok også enige om, at de højt-lønnede godt kan betale mere selv.

Og vi er enige om, at løsningerne ikke bare skabes i Folketinget, arbejdsmarkedets parter er dybt involveret, kommuner og amter ligeledes. Det vil sige, at aftalerne, som vi nu skal indgå, skal holde ind i næste valgperiode, for vi er jo også enige om, at vi taler om et længere, sammenhængende forløb på i alt fald 4 år. Der er også enighed om, at der skal opfyldes behårdede forudsætninger, inden der er plads til forbrugsudvidelser, og at der skal føres en yderst stram udgiftspolitik. Jeg har også forstået, at der er villighed til at se på dagpengesystemet. Jeg mener også, der er enighed om, at kulturpolitik og uddannelsespolitik er helt nødvendige elementer i de komplekse og sammenhængende løsninger, der skal findes.

Intet parti har patent på løsningen. Det politiske arbejde fordrer vel egentlig også en vis grad af ydmyghed over for opgaven og over for ansvaret. For Det Radikale Venstre er det vigtigt, at der er realiteter bag beslutningerne, og

[Marianne Jelved]

det kræver samarbejde, ansvarlighed, fleksibilitet, åbenhed og tid. Det Radikale Venstre vil sammen med de to andre regeringspartier samarbejde med Folketingets partier, med arbejdsmarkedets parter, med kommuner og amter, for at der skabes løsninger på problemerne. Det er det, der er opgaven.

Konklusionen er, at der kan arbejdes bredt. Der er blevet bredde bag Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik, folketingssamlingen har været præget af det konstruktivt samarbejdende folkestyre. Der skal nu findes løsninger på væsentlige strukturproblemer. Regeringen har fremlagt et forhandlingsoplæg, og der er til trods for forudsigelige politiske reaktioner enighed om en lang række emner. Udfordringerne er store, men vanskelighederne er ikke uoverkommelige. Grædekonerne og sortmalerne kan godt pakke sammen, vi kan ikke bruge dem til så meget. Hvis der er vilje og ansvar, så kan vi også finde løsningerne.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Fru Marianne Jelved havde en opremsning af, hvad vi var enige om herinde, og nogle af tingene er jeg helt enig i, f.eks. om børnefamilierne.

Der kom en sætning indimellem, som jeg synes fortjener en uddybning, og det var sætningen: »Vi er nok også enige om, at de højtlønnede godt kan betale mere selv«. Det synes jeg var meget interessant. Jeg vil godt have at vide, hvad der ligger bag det. Er det, at der skal gennemføres en social bundgrænse i forbindelse med enhver brugerbetaling, sådan at brugerbetalingen kun kommer på tale for de bedrestillede? Det synes jeg er meget interessant, hvis det er tilfældet, og det vil jeg meget gerne have uddybet fra radikal side.

Arne Melchior (CD):

Fru Marianne Jelved viede mig sin indledning. Jeg skal da gerne gøre gengæld og sige, at der intet er i forretningsordenen om de korte bemærkninger, der skulle give hende anledning til den bemærkning, hun kom med, som jo også kun var en bortforklaring, fordi hun ikke kunne svare på spørgsmålet. Fru Marianne Jelved talte om fast rollespil. Fordi de korte bemærkninger normalt bruges på én måde, kan det så virkelig forstyrre en radikal sjæl, hvis de en gang

imellem bruges på en lidt anden måde? Så er det jo netop det faste rollespil og det forudsigelige. Nok om det!

Jeg vender mig til statsministeren, som jo i sin status i dag mente at kunne konstatere et roligt og sagligt samarbejde i Folketinget i den forgangne samling. Og superlativ ekspert som statsministeren jo er – og heri ligner han nok mig en smule – fik han svunget sig op til at sige, at der er gennemført *utrolig* megen lovgivning støttet af et *overordentlig* bredt flertal. Jeg tror nok, at det er at gå lovligt vidt. Jeg tror, at når statistikken foreligger og sammenlignes med tidligere år, vil man se lige så megen lovgivning med lige så store flertal i langt de fleste af folketingsårene, og deri er der jo ikke noget dårligt, hverken om de tidligere år eller det forgangne.

Må jeg ikke nok minde statsministeren – og også hr. Ivar Hansen, der også glædede sig over den gode folketingsæson – om, at det vistnok er første gang i Folketingets historie, at en finanslov er blevet vedtaget med mindre end 50 pct. af Folketingets stemmer. Er det en stor succes? Jeg må nok have lov at mene, at det er en ret stor fiasko.

Det var også i den netop afsluttede folketingsamling, at statsministeren for første gang i sin da 6-årige periode som statsminister gjorde et dagsordensforslag til et kabinetsspørgsmål. Det var ikke sket i store, svære, nationale spørgsmål gennem 6 år, men det skete ved åbningsdebatten i oktober 1988. Hvad drejede det sig om? Medicinpriser. Det lykkedes for statsministeren ved denne dramatiske gestus at få nogle af os til at følge sig, for vi var ikke og vi er ikke ude på regeringsstorm. Men da selve sagen kom til afstemning under finanslovbehandlingen, tabte regeringen jo den sag. Så det var egentlig en underlig episode – også den – som ikke er særlig succesfuld.

Vi har i det hele taget set en anden statsminister i det forgangne år end ham, vi kendte gennem 6 år. Det startede altså med denne udråbning af en lille, men i øvrigt socialt vigtig sag til et kabinetsspørgsmål.

Så kom der en plan om 2 gange 10 pct.s nedgang, nemlig 10 pct. i skatter og 10 pct. i lønninger. Der blev aldrig regnet på konsekvenserne af den, den fusede nok så hurtigt ud i løbet af begyndelsen af 1989.

Så kom der en trussel, som i øvrigt var en tom trussel, om en folkeafstemning om et lovkom-

[Arne Melchior]

pleks, som var totalt ukendt, og som indtil denne dag er totalt eller i hvert fald delvis ukendt. Men jeg forstod da på statsministerens pressekonference i forrige uge, at han har forladt denne tanke om en folkeafstemning om en lovgivning, som jo i givet fald måtte være vedtaget i Folketinget forinden.

Så kom der den bombastiske udråbelse af Danmarkshistoriens største plan, som om det var en udråber på Dyrehavsbakken, der talte.

Og så kom endelig hovsaindrebet om pensionerne her for nogle få uger siden, som endte i en total fuser.

I alt dette savnede jeg den statsminister, jeg kender, den pragmatiske, den beherskede, den meget fair, den meget resultatsøgende statsminister. Hvis han pludselig vil til at være det igen, så må han gerne opnå 10 års jubilæum for CD's vedkommende.

Men forleden dag kom så ved lanceringen af planen det allerstørste shownummer: »Nu skal I bare høre,« sagde statsministeren, »jeg og mine kollegaer i regeringen vi går ned i løn, 20 pct. af, hvad vi tjener over 500.000 kr., giver vi afkald på, det giver vi tilbage til samfundet«. Heller ikke dér foreligger der nogen konsekvensberegning, for mon ikke det vil vise sig, hvis ellers regeringens masterplan bliver gennemført, at statsministeren og hans kollegaer netto vil få mere udbetalt efter denne skitserede lønnedgang og efter nedsettelsen af de højeste skatter? Man vil altså vise tålmodighed og mådehold og offervilje og samfundssind, men personligt får man mere ud af det. Det er da ikke nogen god idé at køre tingene frem sådan!

Nå, men det var nogle eksempler på oppustning. Der er jo også gudskelov det modsatte, og det er særlig kommet Det Radikale Venstre til gode. Der er nogle områder, hvor statsministeren har vist sig overmåde tålmodig, mild og overbærende. Jeg skal nævne nogle af punkterne, hvad angår Det Radikale Venstres forhold i regeringen og til statsministeren.

Det startede med en kronik af miljøministeren i Politiken, i hvilken det hed, at det var på høje tid, at Socialdemokratiet kom med i regeringen, og da samme miljøminister – som jo ikke er den ringeste talsmand for Det Radikale Venstre – blev spurgt, hvem der så skulle være statsminister, Poul Schlüter eller Svend Auken, var svaret, at det var såmænd lige meget. Det er nok første gang, en minister har budt sin chef, sin statsminister, noget sådant.

Så har De Radikale livligt deltaget i angrebene på Folketingets formand i hans egenskab af tidligere justitsminister.

Og så indgik De Radikale minsandten valgforbund om et af tidens allervigtigste spørgsmål med det store oppositionsparti, vi har. Hvis det ikke havde været fyringsgrund fra statsministerens side, hvis han altså ikke var så mild og tålmodig og overbærende, så ved jeg ikke, hvad der skal til.

Så kom jo masterplanen, som fru Marianne Jelved faktisk havde torpederet ved et radikalt hovedbestyrelsesmøde 8 dage før planen så dagens lys.

Og så kom jo altså den episode, som jeg i min korte bemærkning før fremdrog, og som fru Marianne Jelved ikke kunne svare på eller ikke tør svare på, nemlig at en minister – økonomiministeren, den ledende radikale minister – foreskriver statsministeren en forhandlingsmetode. Dette er i modstrid med, hvad statsministeren har sagt i dag, men så vidt jeg ved, vil økonomiministeren også være økonomiminister ved solnedgang, og det er da højst forbløffende.

I hvert fald kan man sige, at CD er mere loyal i opposition, end Det Radikale Venstre er i regering. Der er her tale om en trojansk hest; der er bare den forskel fra den originale historie, at det er statsministeren selv, der har bragt den ind i lejren.

Jeg forestiller mig, at statsministeren længes ganske meget efter firkløverstemningen, efter firkløversamarbejdet, efter firkløverloyaliteten og den ånd, som det spredte ud over land og rige. Men det kan jo også være, at han benytter en snart kommende anledning til at få det genskabt.

Visse ting lykkedes i firkløverårene, skal man huske. Bl.a. blev der skabt balance i statsregnskabet. Det var en stor opgave, den blev endda løst hurtigere end forudsagt – det er sjældent, det går sådan.

Hvordan er det så gået nu? Jeg har et par tal. Finansloven for 1988 skulle slutte med et underskud på 1½ mia. kr. Hvad blev resultatet? Et underskud på 12,8 mia. kr., altså en ottedobling og altså godt og vel 10 mia. kr. i underskud, efter at vi havde været vant til at balancere med 1 eller 2 mia. kr. op eller ned fra nulpunktet.

For 1989 siger finansloven, at der skal være 1 mia. kr. i underskud, altså stort set balance, men dagbladet Børsen, som jo ikke vil regerin-

[Arne Melchior]

gen det dårligt, meddeler på sin forside i dag – og jeg fæster lid til de oplysninger, for det har vi jo mange grunde til at gøre – at der bliver tale om snarere et 10 mia. kr.s underskud, altså også en 8-10-dobling i indeværende år. Se, det er vel ikke så godt for trekløveret. Så svært er det at kigge i glaskuglen.

Men nu kommer man altså alligevel efter sit kig i glaskuglen, og skønt Storm P. for længst har meddelt, at det ikke er muligt at forudsige noget særligt om en fjernere fremtid, så kan man sige, at hvis vi gør sådan og sådan, vil udviklingen være den og den, om fire år vil ledigheden være dér, statsregnskabet vil være dér, valutabalancen vil være dér osv.

Kan man det? Det er vi i stor tvivl om, og de resultater om forløbet bare af det ene punkt, statsregnskabet, som jeg har nævnt for 1988 og 1989, viser, hvor svært det er. Vi ønsker i hvert fald fra CD en lang række konsekvensberegninger, ikke mindst med hensyn til den sociale balance i planen.

Jeg har kigget nøje på den plan, og pludselig udmalede der sig for mit indre blik billedet af en Storm P.-maskine. Nogle af medlemmerne vil sikkert kunne huske disse herlige konstruktioner, som Storm P. kunne fylde hele avissider med, de var meget sindrige, og ved nærmere eftersyn viste der sig faktisk en vis indre logik i det, som skulle foregå på denne maskine, men det var svært at finde hoved og hale på den. Jeg husker én, der drejede sig om en mand, der ikke kunne høre sit vækkeur. Derfor fandt han på at binde en snor til sin storetå, og når han så om morgenen begyndte at sove lidt uroligt, skulle trækket i snoren fra storetåen få et rør til at stå skråt, hvorved der skulle falde en kugle ud af røret. Denne kugle skulle ramme ned på en spiral, hvorfra den skulle hoppe op og udløse et båthorn og en tromme, og trommestikken udløste så en vandpistol, der ramte delinkventen midt i åsynet, og derved blev han vågen.

Det er noget i den retning, planen minder mig om. I hvert fald har statsministeren da slået kraftigt på tromme for den, og jeg håber i høj grad, at det ikke ender med, at han får en våd eller kold opvågning.

Her kommer så det mest positive i min tale: CD vil gerne hjælpe statsministeren til at undgå denne i dobbelt forstand vanskæbne. Vi møder fordomsfrit op, ikke uden håb. Vi vil også ønske lykke til. Men vi vil give et godt råd:

Kald ikke på os, når det hele er aftalt med nogle andre. Det er ikke klogt; det er ikke klogt bagudskuende, og det er heller ikke klogt fremadskuende.

Det skete faktisk i det forsvarsforlig, der er indgået i afvigte folketingssamling; da kendte man først CD, da forliget var indgået. Vi fik ikke lejlighed til så meget som at stille et spørgsmål eller rette et komma – jo, vi kunne godt stille spørgsmål, men vi kunne altså ikke få nogen indflydelse. Lad være med det igen! Det har ikke noget med samarbejdende folkestyre eller god stemning eller fremtidsikring at gøre.

Jeg vil godt antyde for statsministeren, hvilke punkter vi især vil koncentrere os om, når vi skal til at forhandle – og vi er klar hele sommeren, som det passer statsministeren. Det vil naturligt dreje sig om rentefradraget. En yderligere forringelse af det vil få ganske skrækelige følger for masser af boligejere. Det kan vi ikke sluge.

En yderligere afstraffelse af bilismen – bilen er ikke en luksusgenstand, men en nødvendig brugsgenstand for både erhvervslivet og befolkningen – finder vi helt uden for nogen mulighed.

Vi vil derimod kæmpe for en endelig bortskaffelse af formueskatten. Hr. Ivar Hansen var jo inde på, at nogen betalte mere end 100 pct. i skat. Men da CD stillede forslag i efteråret 1988 om at få også den sidste procent formueskat afviklet, som altså giver meget store udslag i visse situationer, som hr. Ivar Hansen ved, var Venstre ikke hjemme.

Vi vil naturligvis interessere os meget for den sociale balance. Vi kunne gerne tænke os en kombination mellem et højere bundfradrag og en vis behersket lempelse af de yderste marginalskatter. Også af denne grund har vi megen sympati for den dagsorden, der er fremsat i dag, men som jeg ikke i dette øjeblik skal tage stilling til.

Vi vil også interessere os meget for den offentlige sektor. Om den mener vi, at det er lidt for overfladisk at sige: 10.000 om året, værsgo og spis! Man må da se på, hvilke opgaver der skal løses i 1990, 1991, 1992 og videre. Og hvor rationelt og hvor klogt og dygtigt kan vi gøre det? Og så må vi så selvfølgelig have mandskab til at udføre disse ting. I hvert fald må vi ikke svigte de svage grupper i samfundet.

[Arne Melchior]

Men en hovedidé bag planen er jo, at Danmark skulle have det højeste skattetryk i verden. Det vil jeg tillade mig at beskæftige mig med et øjeblik. Er det rigtigt, eller er det en myte? Er det ikke bare en statistisk størrelse, som man ikke kan tro på, ligesom den med at Danmark har den højeste selvmordsprocent i verden, hvad vi slet ikke har, vi har bare den mest ærlige registrering.

Må jeg citere fra skatte- og afgiftsministerens redegørelse af april 1989, siderne 77-78? Der siger skatteministeren prisiværdig ærligt:

»Det er overordentlig vanskeligt at foretage meningsfulde internationale sammenligninger af skattestrykket.«

På næste side skriver skatteministeren:

»Hvis der tages hensyn til fradrag, f.eks. rentefradrag, betaler den danske industriarbejder i gennemsnit en lavere andel af sin indkomst i skat. Internationale sammenligninger er på dette område meget vanskelige, fordi man i mange lande ikke har oplysninger om gennemsnitsarbejderens ligningsmæssige fradrag. Dette skyldes bl.a., at sådanne fradrag i mange lande ikke findes eller er helt ubetydelige.«

Videre citat:

»Sociale ordninger kan finansieres på forskellige måder. I Danmark foregår dette primært via indkomstskatten, medens det i andre lande primært sker ved sociale bidrag fra såvel arbejdstager som arbejdsgiver.«

Så svært er det, siger skatteministeren selv. Og i en af hans tabeller, nemlig nr. 16, ser det ud til, at Danmark er nr. 3 og ikke nr. 1 i skattetryk. Overgået er vi af Sverige og Holland, og lige i hælene på os er Norge og Tyskland. Så svært og så indviklet er det faktisk. Så jeg tror ikke, man skal slå om sig med disse totalstørrelser, som er med til at trykke folks humør ned og give dem det indtryk, at vi har det vældig elendigt, skønt det modsatte vistnok er mere sandt.

Men vi kiggede jo i glaskuglen. Mener regeringen også, at et lavere lønpres og derved bedre konkurrencevilkår vil kunne opnås via skattelettelser? Det vil jeg ikke bestride, men man glemmer jo så i samme moment at sige, at den merbetaling til ledighedsforsikringen, som samtidig skal opkræves, vil have modsat virkning og føre til øget lønpres. Derfor tror jeg altså også her, at denne spådomskunst ikke rigtig er holdbar.

Et enkelt ord om den kollektive trafik. Som sagt vil man altså oven i verdens højeste – efter Sovjetunionen – bilbeskatning yderligere lægge afgifter, højere vægtafgift og straf for at køre på motorvej med større uheldsfrekvens til følge. Det betragter vi som en dårlig vittighed. Det er forfølgelse af den individuelle trafik.

Samtidig er det meningen, at den kollektive trafik skal bombes ned. Efter trafikministerens udsagn forleden dag vil man – og det er altså en konservativ trafikminister, der siger dette – sende flere fra den individuelle trafik over i den kollektive trafik. Vil man beskære DSB's muligheder så skarpt, at der ikke vil være mulighed for at anskaffe nye S-togsvogne i de næste 5 år, at færgerne skal sælges, og at togene ikke kan forbedres og nyanskaffes? Det hænger ikke sammen, det lyder noget i retning af: Bliv hellere hjemme, borgere, hvad skal I egentlig ud på gader og stræder for, bliv hjemme, tag jer en slummer, og kig lidt på fjernsynet, lad være at ulejlige regeringen og hinanden med at løbe hjemmefra.

Det kan da ikke være meningen, det modsatte er jo rigtigt. Jo mere vi kommer ud at løbe, jo mere slanke bliver vi, og jo mere kan vi nå at gøre en indsats til eget og samfundets fromme.

Et resultat blev opnået i det forgangne år, indrømmet, et stort og vigtigt resultat, det var forsvarsforliget. Det var så til gengæld efter CD's mening et dårligt resultat. CD står uden for dette forsvarsforlig, men det skal være sagt klart, at vi ønsker stabilitet og ikke turbulens omkring forsvaret, og derfor laver vi ikke mere støj om det, end vi gør. Vi vil gerne have, det skal gå forsvaret godt, og at Danmark skal være en troværdig partner i NATO.

Lad mig slutte, hvis jeg har 2 minutter endnu, med at sige noget om udenrigspolitikken, som denne forespørgsel jo også handler om. Fra Østersøen og til Beringstrædet er der turbulens, uro, eventuelle omvæltninger. Ingen kan vide, hvordan det går videre. I Polen syder og bobler det, i Baltikum ligeså, i Sovjetunionen, i Kina, og indimellem disse områder ligger den muslimske verden, hvor fundamentalisterne forsøger at lave om på deres orden og på verdensordenen.

Jeg har netop været i Sovjetunionen og er kommet hjem, splittet mellem tre følelser: 1) Sorg, medfølelse, bedrøvelse over, hvor ringe sovjetborgere i Moskva, som jo ellers er et af ri-

[Arne Melchior]

gets udstillingsvinduer, har det, hvor ringe de lever. 2) Uro og frygt for den kommende udvikling, for med denne levestandard så fattig interesserer det ikke den menige russer, at hr. Gorbatsjov omfavner fru Thatcher eller går tur med mr. Reagan på Den røde Plads, det gør det faktisk ikke. Derfor denne frygt for, hvad der kommer ud af det, og hvad det vil komme til at betyde også for resten af verden. 3) Dyb taknemmelighed over at være plantet dér, hvor jeg virkelig er plantet, hvor vi er plantet.

Jeg besøgte professor Sakharov, som bl.a. sagde, at hvis der ikke sker økonomiske mirakler i løbet af ca. 2 år fra nu, så kan det nuværende tøbrud i Sovjetunionen umuligt holde. Vi må så håbe på et mirakel.

Lad mig erindre om et kinesisk ordsprog, der lyder: Forandringstider er spændende tider, men det er også farlige tider. Før vi bliver alt for sangvinske, vil jeg derfor på CD's vegne minde om, at der er grund i verdenssituationen, i de internationale omstændigheder, til største ansvarsbevidsthed, påpasselighed og agtpågivenhed, både til et åndeligt, et nationalt og et sikkerhedsmæssigt højt beredskab.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil allerførst takke statsministeren for redegørelsen, og så vil jeg kommentere den måde, KVR-regeringen har ført sig frem på i sin snart 1-årige levetid.

Noget af det, der har karakteriseret KVR-regeringen, er en vældig evne til at lancere store planer, veltilrettelagt mediemæssigt, forventningerne stiger og stiger, der kommer nogle lækager om uenighed mellem regeringspartierne, så vi bliver endnu mere spændt, og så er planen der.

Men hvad er der kommet ud af planerne? Afbureaukratiseringsplanen f.eks.? Uenighed mellem regeringen f.eks. på skatteområdet, om man skulle have en statslig model eller en kommunal model. Man har forhandlet, og man har forhandlet, og man har forhandlet, og nu forlyder det, at man er landet på noget, som yderligere skal udmøntes, men hvad der konkret vil blive af afbureaukratiseringen, henstår i det uvisse.

Man kom med et isoleret indgreb over for alle overførselsindkomsterne, vældigt lanceret. Få dage efter tager regeringen det af bordet og lancerer det som en sejr.

Og nu står vi så med Danmarkshistoriens største plan, vældigt iscenesat, dygtigt fremført mediemæssigt. Hvad mon der kommer ud af den?

Jeg vil sige lidt om planen. Jeg er enig i, at det er nødvendigt at flytte om på masser af milliarder. Vi har for høje skatter, men hvem har de største reelle marginalskatter? Er det de højeste indtægter?

Jeg er glad for, at også Venstres ordfører, hr. Ivar Hansen, erkendte, at der er lavindkomstgrupper, som reelt på grund af samspilsproblemer er dem, der er hårdest belastet skattemæssigt. Jeg håber, at det, der blev sagt fra hr. Ivar Hansens side, må overbevise den samlede regering, så det kan blive et enigt Folketing, der fastslår den erkendelse og vel at mærke handler ud fra den erkendelse.

Vi har for høje afgifter. Jeg kunne godt tænke mig, at regeringen havde set lidt mere på differentieret moms. Ville det være en fordel, når vi skal nærme os det indre marked, og når vi samtidig vil tilgodese børnefamilierne, hvis vi på mad og visse dagligvarer fik en differentiering? Jeg synes i hvert fald, at spørgsmålet må undersøges.

Jeg husker en sommer – det er vel et par år siden – da den nuværende skatteminister sammen med et andet Venstrefolketingsmedlem kørte en intensiv satsning på, at vi skulle have differentieret moms af familiepolitiske grunde. Jeg vil da gerne høre, om skatteministeren stadig er optaget af det, han lancerede i B.T. for et par år siden. Jeg kunne i hvert fald tænke mig at få en undersøgelse af det. Vi har for ringe privat opsparing – enig. Vi har for svag en konkurrenceevne. Vi har en for stor arbejdsløshed. Vi har alt for stor en udlandsgæld. Problemer er der mange af. Derfor er det godt, at der er kommet et udspil fra regeringens side. Men det er klart, at når man har arbejdet i månedsvis, når man har et kæmpeemhedsapparat til rådighed, så må det også være legitimt at stille nogle kritiske spørgsmål. Vi synes, det er rigtigt, at man satses på en sænkning af skatter og afgifter, hvis det vel at mærke sker på den rigtige måde. Det er vores hovedindvending mod regeringens plan, at man ikke har sikret balancen, at man ikke virkelig har fundet ud af, hvem der er hårdest ramt skattemæssigt, og så har gjort noget ved det.

[Kofod-Svendsen]

Når vi går skatteforslagene igennem, ser vi, at de ikke er velafbalanceret, og det er vores klare krav, når vi kommer i gang med forhandlingerne, at skattelettelserne virkelig bliver velafbalanceret. Ja til skattelettelser, men vel at mærke på den rigtige måde.

Og så er vi meget optaget af en nulstilling af overførselsindkomsterne. Vi er enige i, at hele spørgsmålet om, hvordan vi skal regulere overførselsindkomsterne, er væsentligt, men det må ses i sammenhæng.

Vi synes ikke, at regeringen i de få udtalelser om det – vi har det på side 9 og side 16 og nogle andre steder i planen – for alvor har fået det inkorporeret. Når der ikke er særlige skattelettelserfordele til dem, der modtager overførselsindkomster og man samtidig vel nærmest satses på en nulløsning, så må vi virkelig spørge: hvordan er den sociale balance set i relation til dem, der modtager overførselsindkomsterne? Det må vi have nøje analyseret.

Vi tror, at det vil være et langt rigtigere redskab, hvis man ser på den skattefri bundgrænse og løfter den og, når det gælder marginalskatten, ser på alle tre skattesatser. Så kunne det ske, at man kunne sænke dem lige meget eller finde en balance. Sådant som det er nu, er det kort sagt ikke godt nok.

Vi må sige om den dagsorden, som er foreslået af Fremskridtspartiet, at den synes vi er socialt rigtig. Jeg vil gerne her allerede nu annoncere, at den vil Kristeligt Folkeparti stemme for, netop som den er formuleret, »at forhøjelse af den skattefri bundgrænse skal have langt større betydning end anført i regeringsplanen af den 26. maj 1989«. Det er et godt, et konstruktivt bidrag, som vi gerne vil slutte op om.

Så til strammingerne. Jeg er enig med regeringen i, at der ikke er mulighed for forbrugsudvidelser. I det øjeblik man sænker skatten, må man også sørge for at få nogle indtægtskilder, for ellers vil det gå ud over betalingsbalancen. Vi er enige i en fradragsanering, så vi får et bredere skattegrundlag og til gengæld kan sænke satserne – rigtig.

Når det gælder beskæring af rentefradraget for at satse på at fremme opsparing, er vi også enige i sigtet. Men det, der bare er så afgørende, er, at vi får nogle rigtige overgangsordninger, så ikke nogle unge børnefamilier bliver urimeligt ramt.

Det er klart, at hvis vi beskærer rentefradragsretten og samtidig mindsker skatten af kapitalindkomst, så vil det være en fordel for os, der har siddet i hus i mange år. Jeg er selv en af dem, der vil tjene på den omlægning. Men jeg tilhører den privilegerede generation, og det går altså ikke, hvis jeg yderligere bliver forkælet, mens de, der er 20 år yngre end jeg, får vanskeligere ved at komme i eget hus.

Derfor må vi sige, at vi er enige i at foretage den sænkning, regeringen lægger op til, men vi må have – det er vores betingelse – overgangsordninger for børnefamilierne, der virkelig er gavnlige.

Det er det andet kritikpunkt i regeringens plan. Vi synes ikke, børnefamilierne er synlige nok i planen. Vi har bemærket – jeg tror, det er på side 27 – at der bruges 10 mia. kr. på børnepassningsområdet, hvor man skal vurdere, om de kan bruges på en anden måde. Vi vil meget gerne gå ind i overvejelser om, hvorvidt vi i højere grad kan lade pengene følge den enkelte familie. Hvis det er det, regeringen tænker på, så har den vores fulde tilslutning.

Så har regeringen indført det nye ord »egenbetaling«. Jeg opfatter det som et nyt ord for brugerbetaling. Jeg har altid forstået bruger- eller egenbetaling sådan, at det må være adfærdsregulerende, og samtidig skal det være socialt rimeligt.

Jeg vurderer motorvejsafgiften og spørger: Er den adfærdsregulerende? Er det meningen, at vi skal bruge de trafiksikre motorveje mindre? Er det meningen, at trafik skal gå fra motorvejene og over på de veje, der ikke er så trafiksikre? Da er vi mere end spørgende, om det er hensigtsmæssigt med en motorvejsafgift. Så må der også komme et bureaukrati. Er det rimeligt? Er det fornuftigt?

Så skal vi have besparelser på 13 ½ mia. kr. Vi synes, det er for dårligt, at man ikke har specificeret de besparelser. Når man har arbejdet i flere måneder, måtte man kunne sige, hvor besparelserne skal ligge, i hvert fald mere antydningssvis, så vi kan regne ud, hvad den og den besparelse betyder for den enkelte familie, så vi kan sætte skattelettelserne i relation til, hvordan de enkelte familier bliver ramt af de stramminger, der er tale om. En tredjedel af strammingerne er reelt ikke specificeret. Det synes vi er for svagt.

[Kofod-Svendsen]

Forberedelsen til EF's indre marked synes vi også er for ringe. Der er sat en pulje af – er det ikke 1,7 mia. kr.? – og man vil sætte benzinafgiften ned. Men hele dynamikken i EF's indre marked synes vi der er tænkt for lidt på. Man har fokuseret for meget på at sætte personbeskatningen ned, men der er også en afgiftsharmonisering, hele momsområdet. Vi har nævnt differentieret moms som en af løsningsmodellerne. Der er tænkt for lidt på det.

Når det gælder arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitikken, er vi enige i, at der virkelig er behov for en intensiv uddannelsesindsats. Vi er også enige i, at arbejdsmarkedets parter må have et større medansvar for den øgede arbejdsløshed, arbejdsmarkedets parter i givet fald skaber ved at indgå uansvarlige aftaler. Den hovedtanke er vi enige i, men vi må nærmere vurdere, hvilken af de modeller der er skitseret i hvidbogen vi skal vælge.

Muligheden for øget deltidsarbejde, som Venstres ordfører, hr. Ivar Hansen, var inde på, er vi også varme talsmænd for. Under de videre forhandlinger vil vi lægge overordentlig stærk vægt på, at muligheden for deltidsarbejde, arbejde på flekstid, bliver udbygget, ikke mindst af familiepolitiske grunde. Det er også en måde at få gjort familien synlig på i hele denne plan, at der virkelig skabes mulighed for, at det enkelte familiemedlem kan have tilknytning til arbejdsmarkedet og samtidig få mulighed for samvær med børnene.

Så omtalte statsministeren i sin besvarelse ulandsindsatsen, og vi er meget godt tilfreds med det ulandsforlig, der er indgået. Vi lægger vægt på, at vi ikke blot øger vores bistand pengemæssigt, men at vi sandelig også øger kvaliteten af den bistand, vi yder. Vi mener, at med det forlig er der lagt op til et helt rigtigt signal. Vi tror, der er gode muligheder for, at de øgede midler, vi giver, bliver brugt endnu bedre for dem i Den Tredje Verden, som virkelig har brug for vores indsats. Vi vil fortsat arbejde stærkt på, at så mange midler, som det er hensigtsmæssigt og naturligt, bliver kanaliseret gennem private organisationer.

Nu står vi foran et EF-valg, og det er vores klare motto, at vi vil gøre EF bedre. Også de EF-debatter, vi har haft her i folketingsalen, også drøftelserne i Markedsudvalget har vidnet om bred opbakning bag den EF-politik, vi fører, og det hilser vi fra Kristeligt Folkepartis side velkommen.

Vi mener, der er en række opgaver, som løses bedst i EF. Men der er andre opgaver, der løses bedre i Danmark. Men så skal vi sandelig også løse dem her. Det er ikke et spørgsmål om at overføre så megen suverænitet som muligt til EF. Det er ikke vores linje. Vi står for en jordnær, praktisk EF-politik.

På miljøområdet er der en række væsentlige problemer, som ikke kan løses nationalt. Vi må gøre det i en bredere sammenhæng. Tilsvarende ønsker vi at udbygge EF's samarbejde med den tredje verden, så EF virkelig giver sit væsentlige bidrag til at udjævne den velstandskløft, der er mellem de rige og fattige lande. Og så ønsker vi, at Danmark fortsat er brobyggeren mellem Norden og det øvrige EF.

Om udenrigs- og sikkerhedspolitikken vil jeg gerne sige, at her i slutningen af 1980'erne synes risikoen for en omfattende krig at være mindsket. Det skyldes et stadig bedre forhold mellem supermagterne. Denne tendens synes at kunne fortsætte ind i 1990'erne.

Selv om våbenkapløbet ikke kan anses for ophørt, er oprustningen på en række væsentlige områder stagnerende. Samtidig kan der iagttages en tendens i retning af egentlig nedrustning. Dette er bl.a. kommet til udtryk i en række våbenkontrol- og nedrustningstiltag, først og fremmest INF-aftalen, hvorefter teknisk avancerede våbensystemer destrueres, men også i START-forhandlingerne, hvor der synes at være gode udsigter til en aftale om halvering af de strategiske atomvåben. På det konventionelle område er der indledt forhandlinger om konventionelle væbnede styrker i Europa samt om nye tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger.

På menneskerettighedsområdet har der i Sovjetunionen kunnet konstateres visse fremskridt.

De to supermagter har endvidere nærmet sig hinanden i relation til en række regionale spørgsmål, og der synes at være en tendens til vigende supermagtsinteresseindblanding i regionale konflikter. Denne tendens kan betyde en styrkelse af FN som konfliktløser.

Endelig er der mange tegn på, at staterne tvinges til et mere omfattende internationalt samarbejde. Det sker i erkendelse af den øgede gensidige afhængighed i relation til de globale trusler af ikkemilitær karakter som økologisk balance, underudvikling og befolkningsekspllosion.

[Kofod-Svendsen]

En videreførelse af afspændingstendenserne er fortrinsvis betinget af udviklingen i forholdet mellem de to supermagter. Den internationale situation er i en brydningstid som følge af udviklingen i Øst-Vest-forholdet.

Det er overordentlig vanskeligt på nuværende tidspunkt at vurdere holdbarheden i de erkendte udviklingstendenser. Foreløbig tegner de sig ganske lovende for afspænding og konkrete våbenkontrol- og nedrustningsresultater. Fortsætter de lovende tendenser, vil der blive basis for massive overførsler af frigjorte midler til ulandene vel at mærke fra alle de industrialiserede lande.

Dansk forsvars- og sikkerhedspolitik bør fremme den positive tendens med hensyn til nedrustningsbestrebelse. Dansk forsvar skal på kort og mellemlang sigt kunne opfange de positive og negative tendenser i den internationale udvikling. Nøgleordene for dansk forsvar i den kommende tid bliver derfor fleksibilitet og stabilitet.

Fra Kristeligt Folkepartis side vil vi gerne hilse det forsvarsforlig, som er indgået, velkommen. Vi tror, at det ikke blot fra dansk side, men også fra NATO's side vil medvirke til øget stabilitet.

Kristeligt Folkeparti er glad for, at vi ikke i denne folketingssamling har fået vedtaget et nyt døds-kriterium. Til gengæld har vi været meget positivt optaget af den folkelige debat, der har været om døds-kriteriet. Vi håber, at det bedste af den folkelige debat kan komme med ind, når vi i næste folketingsamling skal drøfte et nyt lovforslag.

Det sidste, jeg vil nævne, som rækker fremad mod næste folketingsamling, ud over de økonomiske spørgsmål, som jeg har været meget inde på, er, at vi skal drøfte beskyttelse af menneskelige befrugtede æg i foster og fosteranlæg på baggrund af et forslag fra Det Etske Råd.

Vi er heldigvis enige om, at interessekonflikter i et samfund ikke skal reguleres ved en alles kamp mod alle, hvor det bliver den stærkeres ret, der kommer til at gælde. Nej, ethvert menneske er noget enestående, der har sit værd i sig selv.

I Danmark er vi enige om at udvise fuld respekt for det fødte liv, men med hvilken ret undlader vi at anvende den respekt i fuld konsekvens, når der er tale om det ufødte liv? Ethvert liv rummer begrænsninger, men hvornår

har nogen på andres vegne ret til at hævde, at begrænsningerne er så store, at det var bedst, om dette liv ikke blev levet?

Jeg håber, at Det Etske Råd vil komme med forslag til, hvordan vi beskytter befrugtede menneskelige æg og fostre, og at vi så her i Folketinget følger det op med en lovgivning, der virkelig lever op til de menneskerettigheder, vi som nation har tilsluttet os i folkeretligt gyldige konventioner. At løse den opgave er for os fuldt så vigtigt som at løse de økonomiske problemer. De er vigtige, dem vil vi bruge megen energi på, men disse helt fundamentale spørgsmål om retten for både det fødte og det ufødte menneskeliv vil vi vie overordentlig stor kraft i den kommende folketingsamling.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg blev gjort opmærksom på, at jeg skyldte et svar på et meget konkret spørgsmål. Det vil jeg gerne give.

Der blev spurgt, om jeg ville uddybe en sætning, der hed, at højtlønnede godt kan betale mere selv. Det var en principiel tilkendegivelse, og jeg vil ikke konkretisere den nærmere på det her tidspunkt. Der er jo ikke nogen, der er i tvivl om, at den plan, der er fremlagt i dag, ikke er den plan, der bliver vedtaget. Der skal jo forhandles, og der vil ske nogle ændringer.

Dette var altså en principiel udmelding fra Det Radikale Venstre.

Steenholdt (Grønl.):

I forbindelse med denne forespørgselsdebat om den indenrigs- og udenrigspolitiske situation vil jeg i dag holde mig til udenrigsanliggender.

Grønlands Landstings Udenrigs- og Sikkerhedsudvalg har for nylig været på en rejse til USA. Fra denne rejse kom udvalget tilbage med bl.a. melding om, at amerikanerne overvejer at revurdere deres militære anlæg i Grønland. Der er noget om, at den radarkæde, som går tværs over indlandsisen, fra Vestgrønland til Østgrønland, mister den betydning, den har haft, i takt med den tekniske udvikling.

Denne melding er af landstingsmedlemmet hr. Lars Emil Johansen blevet kvitteret i pressen med, at sådanne dispositioner fra amerikansk side må føre til, at grønlandske myndigheder på ny tager spørgsmålet om amerikaner-

[Steenholdt]

nes tilstedeværelse i Grønland op til overvejelse.

Amerikanernes tilstedeværelse i Grønland har gennem årene været og er fortsat af stor betydning for det grønlandske samfund. Man kan bare nævne flytrafikken til og fra Grønland. Den havde nok ikke haft den intensitet, hvis ikke amerikanerne havde betalt væsentlige beløb til etablering og vedligeholdelse af de for flyvningen nødvendige faciliteter. Det må selvfølgelig være amerikanernes sag selv at vurdere den praktiske betydning af deres militære installationer i Grønland. Når jeg tager sagen op her, er det for at bede den danske regering om at være opmærksom på problemet. En eventuel indskrækning af amerikanernes engagement i Grønland kan medføre alvorlige økonomiske konsekvenser for det grønlandske samfund, og det er mit håb, at problemet må blive drøftet i god tid mellem grønlandske/danske myndigheder og de amerikanske myndigheder.

Breckmann (Fær.):

En del af regningen for sidste landsstyres let-sindige erhvervs politik kostede altså vort fire måneder gamle landsstyre under Folkeløkkens ledelse dets lagtingsflertal først i denne uge. Det lille selvstyreparti brugte sidste uges kriseindgreb med en engangsekstraskat og toldforhøjelse samt besparelser på finansloven som en undskyldning for at vende ryggen til følgerne af sin egen delagtighed i sidste landsstyres katastrofale økonomiske politik.

En 140.000 kr. udlandsgæld pr. færing er Folketinget bekendt med efter afsløringen af gældens egentlige omfang. Denne opdagelse er vel endnu et bevis på nødvendigheden af at gøre Færøernes økonomi og politik mere selvansvarlig og fri af den danske.

Samtlige lagtingspartier er pinligt klar over krisens omfang og indgrebenes nødvendighed for at undgå vort hovederhvervs totale sammenbrud. Der kommer et prisfald fra i dag på to tredjedele på de største fiskefangster. Men det oppositionelle Socialdemokrati, der sammen med Republikanerne bærer hovedansvaret for den økonomiske krise, og Sambandspartiet støtter vel næppe landsstyrepartiernes kriseløvsforslag uden at betinge sig et magtskifte i landsstyret.

Folkeløkken er klar over, at finanspolitiske indgreb i længden alene kun kan forværre

skævhederne i færøsk økonomi. Det altafgørende er at komme helskindet ud af den socialistiske blandingsøkonomis blindgyde, og det er vel det samme problem, som den danske regering kæmper med.

En offentligt støttet kondemneringsfond for urentable skibe, en fiskeauktionsordning, afskaffelse af råfiskestøttefonden, liberalisering af køb og salg af fisk samt en budgetpolitisk stramning er nogle af de nytænkte omlægninger, der skal afhjælpe krisen i længden. Opsparing med skattefradrag kommer også.

Jeg har selv foreslået yderligere frisindede forslag som lovbealet sænkning af løn- og skattniveauet, privatisering af offentlige anlægsarbejder og tjenester, en tilsvarende nettolønudbetaling for fiskerskibe og filetfabrikker til besparelser på driftsudgifterne i samme omfang som prisstøtteordninger, ny lovgivning om færøsk handelsskibsfart, nedskæring af unødvendige sociale udgifter, totalsanering og omstrukturering af alle vore skibsinvesteringer. Om nogle af disse planer bliver gennemført, afhænger vel af dette landsstyres forbliven.

På den anden side får vi måske nyvalg til Lagtinget, men denne løsning medfører det femte valg på Færøerne på halvandet år og er derfor næppe en oplagt udvej, selv om de socialistiske partier sikkert havde godt af vælgerens dom over sidste landsstyres uansvarligheder.

Færøernes største udfordring er dog fremskaffelsen af nye fiskerimuligheder i fremmede farvande. Landsstyret skal nu forhandle om en udfyldning af vor fiskeriaftale med USA, og det håber jeg og regner med at den danske regering vil være behjælpelig med. Vi skal nemlig forhandle sammen.

Vi forsøger lidt tunfiskeri mod syd i Atlanten. Det spæde private forsøg ved det sydlige Afrikas kyster er i gang, men er dog alvorligt støkket af udenrigsministerens indblanding i færøsk fiskeripolitik med dansk stok og grønlandsk gulerod.

Lagtingets vedtagne sanktionslov mod Sydafrika og Namibia har hidtil kun givet fisk dernede, men ikke ét kilo fisk mere til Færøerne ved Grønland, der for resten lige efter vedtagelsen af vor sanktionslov selv handlede skibe med Sydafrika.

Denne sanktionslov tillod de nordiske udenrigsministre at holde møde på Færøerne med deres nytteløse og tomme resolutioner om bl.a.

[Breckmann]

mere spild af danske skattemilliarder til barbariske socialistiske diktaturer i den tredje verden, om Norden som atomvåbenfri zone, det er jo en sovjetisk kæphest, om på Israels bekostning at invitere verdens næststørste terroristorganisation, PLO, ind i den nordiske varme – KGB er som bekendt den største af disse organisationer – om aggressive miljøbevægelser og så selvfølgelig om vedvarende fordømmelser af det eneste land i Afrika, der så nogenlunde yder alle dets borgere en tålelig udsigt for fremtiden.

Med hensyn til forsvarspolitik har vi passeret 40-års-dagen for NATO's stiftelse og fejrer dens bevarelse af den europæiske fred under stadig trussel fra Sovjets verdensomspændende imperium.

Socialismen er ikke kun en falleret samfundsordning. Den klarer ikke at brødføde sine egne underkuede befolkninger. Affaldet fra socialismens talrige endetarme, der løber ud i Østersøen og truer med at forpæste dette vort hav med affald fra planøkonomiens sure skorsten og kloakudløb, er det tilfaldet vor demokratiske kapitalisme at fjerne.

Vesten har siden Bresjnevs magtovertagelse forsynet Sovjet med ca. 500 mia. kr. i kreditter og dermed finansieret dets regimes politik: fra et kontinentalt til et globalt imperium.

Det danske udenrigsministerium er naivt og så blevet grebet af »gorbamaniak«, selv om Kremles smarte nye leder endnu ikke har lovet at stække KGB's magt og den internationale terrorisme og spionage. Han har stadig ikke tilladt andre partier end det kommunistiske. Han har ikke gjort indsigelse imod påvist valgfusk og endda anvendelse af giftgas imod sine egne indbyggere. Han har svoret leninismen troskab, hvis mål det er at udvide sovjetisk kommunisme til alle lande i verden uden undtagelse – for at citere landsfaderen.

Han har ikke vist vilje til at give Sovjets befolkningsgrupper selvbestemmelse eller selvstændighed. Lenin skrev, at sandhed er en borgerlig fordom, og bedrag tillader vi os, hvis det tjener vore højere mål. Så fremtidige historikere vil næppe undre sig over, hvorfor Bresjnev og Gorbatsjov snød os og brød deres aftaler, men hvorfor vi først stolede på dem.

I vor hovedkulds jagt efter hurtige genveje til nærmeste tilfredsstillelse på alle områder får vi vel ikke os selv til at tro, at Kreml kan ønske os samme skæbne som millioner af friheds- og

dødsopfre i Ukraine, Ungarn, Polen, Tjekkoslaviet og nu til slut i Afghanistan. Vestens sikkerhed er ikke formålet med, men i modstrid med Sovjets politik, og derfor er vor tiltro til Gorbatsjovs gode hensigter jo både ulogisk og endda selvmorderisk.

Vi frygter konstant denne anklage om at være koldkrigere, og den bliver rejst igennem Moskvas disinformation, hver gang vi har vores egen mening. Men kold krig må vel være uundgåelig, eftersom Lenins eget parti er et krigsparti, a war-party, hvis eksistensformål er at tilintetgøre Vesten med magt og med list, og list er Gorbatsjovs nuværende velvirkende redskab.

Denne Stalins efterfølger ser Vesten som Sovjets store forhindring. Vesten er nemlig menneskehedens, demokratiets og kristendommens mest overbevisende udtryk for socialismens beskidte, selviske og ødelæggende løgnagtighed. Gorbatsjov har råd til at virke imødekommende. Sovjet har 5 mio. mand under våben, 2.500 strategiske affyringsramper, 10.000 interkontinentale atomsprængladninger, 50.000 tanks, dobbelt så stærk flåde og flyvevåben som USA og 12 gange så mange kortrækende atomraketter i Europa som NATO. Lad dog dette krigsarsenal blive skåret ensidigt ned, og det vil tage år, før vi behøver at nedruste tilsvarende.

I sin amoralske udenrigspolitik har Sovjet hidtil påvirket Vestlande som Danmark til først at jage en af kommunismens svorne modstandere, nemlig Sydafrika, ud af den vestlige lejr. Dernæst har Moskva i ly af forhandlinger om at påtvinge Namibia en kommunistisk regering forsøgt at indgå prisaftaler med Sydafrika om 90 pct. af Vestens mest livsvigtige metaller. Systematisk er Sydafrika blevet forfulgt og nu til slut tvunget til at tilpasse sig en ny virkelighed og en sovjetisk tillempet verdensorden på det store kontinent.

Jeg så i Politiken i dag, at en folketingsdelegation forventer at rejse til Namibia for at observere overgangen til demokrati dernede. Jeg kan her fra Folketingets talerstol oplyse, at det bliver meget svært for den delegation at opnå visum til Namibia.

Danske skattepenge bliver stadig misbrugt til bl.a. cubansk giftgas imod Jonas Savimbi, i stedet for at man lod den tredje verdens socialistiske bananrepublikker synke til over hovedet i deres eget ideologiske morads.

[Breckmann]

Røde Kina gør man stadig knæfald for trods Pekingstyrets blodige hænder, den kulturelle udryddelseskrig mod Tibet, den umenneskelige familieplanlægning og den totale ignorering af millioners krav om mindre socialistisk tvang og mere demokratisk frihed.

Til trods for Færøernes økonomiske og politiske krise og til trods for Danmarks vedvarende vanskeligheder med at ryste den socialistiske fortidsarv af sig så lad mig dog ende med en opfordring til optimisme. For det første skal regeringen have mine allerbedste ønsker i dens forsøg på at sænke det danske skattetryk og i dens forsøg på at liberalisere de offentlige tjenester. Deraf afhænger nemlig historiens dom over denne regering, og jeg ønsker den alt det bedste.

Udenrigspolitisk må man vel håbe, at USA's nye præsident benytter sig af Vestens massemedier til at overbyde Gorbatsjovs lumske forslag om afrustning, således at USA's rumforsvar, SDI, bliver sat op. Dette er vort eneste langsigtede håb om en fremtidig sikkerhed, og jeg anmoder den danske regering om at støtte USA mest muligt. Vi ved nemlig, at Sovjet bruger milliarder af rubler årligt til sit eget rumforsvar, selv om det bliver hemmeligholdt igennem Kremles disinformation. Samtidig prøver Moskva hele tiden at lægge pres på NATO's medlemslande ved direkte appel til vore vælgere.

Jeg vil opfordre udenrigsministeren til at gøre det grønlandske landsstyre klart, at Danmark ikke har råd til at subsidiere Grønland og Færøerne med hundredvis af millioner årligt, mens færøske fiskeres fangstmuligheder i Sydatlanten bliver ødelagt af København og af Nuuk, der samtidig ikke imødekommer Færøernes inderlige ønsker om at købe eller forhandle os til fiskerirettigheder ved Grønland.

Hvis man fra dansk og grønlandsk side er sindet at bevare Færøernes økonomiske fremtid, kræver det mere samarbejde om udnyttelse af fiskeriressourcer til begge parter fordel, endda også til Danmarks økonomiske fordel i længden, og mindre rænkespil og påtvungne sanktionsforslag og uindfriede løfter om fiskerimæssig gengæld.

Vi vil intet hellere end godt naboskab og samarbejde med vore naturlige partnere, Grønland og Danmark. I denne usikre parlamentariske situation på Færøerne er det dog ikke muligt at sige, hvordan det statsretlige forhold

med Danmark vil udarte de kommende fire år. Falder landsstyret, bortfalder dermed også dets planer om at overtage bl.a. folkekirken, politiet, skibstilsynet, undergrunden og andre anliggender under hjemmestyret.

Vi afventer alle landsstyrets skæbne de kommende dage eller uger, og på Færøerne vil alle gode kræfter samvirke om en løsning af den politiske krise. Hvis det skulle komme til, at man bad om at få rakt en broderhånd her fra Danmark og, håber jeg, også fra Grønland for at løse denne økonomiske krise med nye fiskerimuligheder både i Nordatlanten og andre steder i verden, henstiller jeg, at vi vil få al den støtte, moralsk og praktisk, som vi måtte bede om.

Rosing (S):

Det er vel værd i dag under afslutningsdebatten i Folketinget at gøre opmærksom på, at vi i år fejrer 10 års jubilæum for hjemmestyret. Det var for lidt over 10 år siden et af de store emner mellem Grønland og Danmark, som fandt en lykkelig udgang.

Ud over de festligheder, der naturligvis knytter sig til et sådant jubilæum, er en af de mere alvorlige overskrifter omkring diskussionerne 10 år efter hjemmestyrets indførelse fødestedskriteriet, det vil sige en lønpolitik, som er afhængig af, om man er født i Danmark eller i Grønland. Der er fra det grønlandske Landssting kommet klare meldinger om, at man ihærdigt vil prøve at afskaffe fødestedskriteriet her omkring 10 års jubilæet for hjemmestyret.

Vi er alle enige om, at det er en skamlet på forholdet mellem Danmark og Grønland, at der er den forskelsbehandling mellem grønlændere og danskere i løn- og ansættelsesvilkår.

Det andet, som jeg vil komme ind på, og som stadig er et statsligt område, er sundhedsvæsenet, som vi har brugt en hel del kræfter på her i Folketinget. Der er under den danske regering ved at blive udarbejdet en sundhedsplan, og vi ønsker meget, at regeringen og sundhedsministeren specielt er mere åbne omkring denne sundhedsplan. Det kaldes ganske vist en grønlandsk sundhedsplan, men det er efter min mening en dansk sundhedsplan for det grønlandske sundhedsvæsen. På den baggrund er der diskussioner i Grønland om mulighederne for at overtage sundhedsvæsenet hurtigere end den tidsfrist, vi tidligere har lagt os fast på, nemlig inden for de første 3-4 år. Vi håber meget, at vi

[Rosing]

ved mere åbne diskussioner mellem hjemmestyret, de grønlandske folketingsmedlemmer og regeringen kan nå frem til et bæredygtigt sundhedsvæsen, fordi vi alle er klar over, at den standard, som man normalt tilstræber her i Danmark, absolut ikke er til stede i Grønland. Det er mit håb, at vi til efteråret kan tage dette spørgsmål seriøst op og finde ud af en tidsplan for overtagelsen og en tidsplan for de korrektioner, der skal finde sted på det grønlandske sundhedsvæsens område.

Endelig vil jeg også lige komme ind på sikkerheds- og udenrigspolitikken. Hr. Steenholdt refererede til en rejse til USA, som det grønlandske Landstings sikkerheds- og udenrigsudvalg netop har været på, hvor jeg også var med. Vi havde møder både med den amerikanske regering og forsvarsmyndighederne og havde også en tur til Thulebasen og Søndre Strømfjord. De betæneligheder, vi fremdrog under møderne i USA, gik på de civile aspekter af de amerikanske myndigheders tilstedeværelse i Grønland. Det er jo ikke ukendt, som hr. Steenholdt også sagde, at med hensyn til luftfarten og trafikken i Grønland og hele infrastrukturen i Grønland er det meget vigtigt, at vi specielt har Søndre Strømfjord, og vi gav fra udvalget udtryk for, at vi ser meget alvorligt på de planer, der er fra USA om muligvis at lukke Søndre Strømfjord på grund af moderniseringen af teknologien i forbindelse med varslingsystemet i Grønland. Jeg mener, at vi under de møder fik en klarere forståelse for de grønlandske synspunkter, og i øvrigt var det også enestående, at et grønlandsk udvalg om udenrigspolitik var på en sådan tur og havde direkte møder med de amerikanske myndigheder.

Jeg vil også opfordre regeringen til i denne sag at assistere de grønlandske myndigheder i ønskerne om at bevare infrastrukturen og trafiksystemet i Grønland, for det er en meget kostbar affære, hvis Grønland skulle overtage dette. Jeg mener også, at Danmark i høj grad har interesse i at bevare de civile områder omkring infrastrukturen i Grønland.

Behnke (FP):

I betragtning af de forventninger, regeringen havde stimuleret til forud for præsentationen af junipakken, mener jeg, at planen – og statsministerens tale i dag – helt klart mangler nogle ting.

For det første tager regeringen stort set ikke stilling til de enorme gældsproblemer, vi har som nation, og de enorme gældsproblemer, vi har som stat.

For det andet nævner planen og statsministeren i dag ikke ordet privatisering ét eneste sted. Det er svært at se, hvorfor regeringen har valgt at undgå at omtale det, der kan blive 1990'ernes største politiske opgave.

For det tredje har regeringen ikke i planen tilkendegivet vilje til at få stoppet den selvekspansion, som den offentlige sektor udfolder.

Starter vi med det ubehagelige, med gælden, er gælden et stort problem, også for staten. Status er i øjeblikket, at staten skylder 125 mia. kr. til udlandet og 360 mia. kr. i indlandet. På finansloven for 1989 er der således afsat 52 mia. kr. brutto til noget så unyttigt som rentebetalinger. Det er en meget ubehagelig post. Det svarer til nettotallene fra Arbejdsministeriet, Undervisningsministeriet, Boligministeriet og Kulturministeriet tilsammen med tilskud og hele molevitten.

Når vi skal afbetale gæld til udlandet, kræver det øget dansk eksport af varer og tjenesteydelser, en eksportfremgang, som alene vores produktionserhverv kan klare. Det danske erhvervsliv er imidlertid i forvejen i knæ og har store problemer med at klare sig i udlandet. Jeg har derfor valgt at se mig om efter en anden mulighed for staten til at tilbagebetale udlandsgælden.

Det er således, at staten i øjeblikket har aktiemajoriteten i DONG med et par milliarder kroner. Jeg mener, at staten med fordel kunne lave gassalg for en 5–8 mia. kr. om året til andre lande, og det ville være et ganske udmærket udgangspunkt for at få statens afvikling af gælden til udlandet sat i gang.

Men staten har også en stor indlandsgæld, og her kommer efter min mening privatiseringerne ind som en fornuftig mulighed, det offentlige har for at tjene penge til afdrag på gælden. Vi indgik en finansaftale med regeringen i december om privatiseringer for 3 mia. kr. Disse 3 mia. kr. opfatter vi kun som en smagsprøve, en forsøgsprocent. Jeg havde derfor ventet, at regeringen i sin 1990-plan havde givet privatiseringen bare én linjes omtale, eftersom det er ad den vej, vi skal afvikle et så enormt et beløb som 360 mia. kr. i indlandsgæld.

[Behnke]

Privatiseringerne har også den sidegevinst, at vi derved opnår et effektivt brud på den socialdemokratiske samfundsmodel, et brud, som er særdeles tiltrængt. I dag er det faktisk således, at gældende lovgivning og administrativ praksis i sig selv er med til at forøge den offentlige sektor pr. automatik; der er sat en selvekspan- sion i gang, som betyder, at såfremt f.eks. alle politikere afholdt sig fra nye initiativer i et år eller mere, ville systemet i kraft af egen inertie fortsætte væksten, selv om nye opgaver ikke kom til.

Den situation skal ændres, og det skal være drastisk. Ikke blot 1 pct. forsigtig modernise- ring og andre tøsedrengeinitiativer. Der skal ske en kraftig reduktion af den offentlige sektor med hurtige hug ikke blot ved at fyre folk, men ved at privatisere institutionerne i stor stil.

Hvorfor er hele vores kultursektor fredet om- råde, hvorfor modtager industriministeren ikke erhvervsorganisationernes tilbud om selv at overtage én lang række serviceorganisationer med kyshånd, hvorfor privatiseres forsynings- sektoren ikke totalt, hvorfor privatiseres trans- port, børnepasning, vedligeholdelse, entreprenørvirksomhed, rengøring, boligfinansiering osv. osv. ikke?

Svaret kan selvfølgelig kun komme fra rege- ringen, og derfor forventer jeg, at statsministe- ren i sit indlæg giver en bare nogenlunde for- klaring på, hvornår og hvorfor privatiserings- opgaverne er røget ud af 1990-planen. I øvrigt giver jeg tilsgodt om en saglig, konstruktiv og ar- bejdsom Fremskridtsindsats, såfremt rege- ringen igen vil bevæge sig ud ad privatiseringsve- jen, den vej, som fører ud af problemerne og ind i løsningernes land.

Kirsten Jacobsen (FP):

Det er med stor undren, jeg har hørt på de forskellige talere. De har naturligvis beskæfti- get sig med den plan, der er kommet fra rege- ringen, og det skal de jo også. De har beskæfti- get sig med de samarbejdsmuligheder, der var, eller mangel på samme, men bortset fra en en- kelt kort bemærkning og et indlæg fra hr. Arne Melchior er ingen – heller ikke statsministeren – kommet med forslag eller bud på løsninger, der skulle hjælpe alle de betrængte parcelhus- ejere, som i øjeblikket trues af tvangsauktioner.

Det synes jeg er dybt, dybt tragisk. Jeg er overbevist om, at landets 1 mio. ejerlejligheds-

ejere og parcelhusejere og deres familier vil ha- ve meget, meget svært ved at forstå den mang- lende opbakning, de får i den ulykkelige situ- ation, som de meget let kan havne i, når det er det samme Folketing, der har bragt dem i det økonomiske uføre, som der er tale om.

I 1988 fik vi 10.000 tvangsauktioner. I 1989 får vi endnu flere. Her er ikke tale om uansvar- lige spekulanter, men om ganske almindelige mennesker, som har handlet fornuftigt og i til- lid til gældende lov. Den høje rente, som var gældende, da de købte huset, kunne de regne med, og den har de klaret. Men skatterefor- mens og kartoffelkurens virkninger kunne de ikke forudse, og det betød i mange tilfælde en ekstra belastning for familiernes økonomi på op imod 2.000 kr. pr. måned, og det er der ingen almindelig økonomi der kan klare.

Så kommer man altså nu her med det sidste, som vi vist godt kan kalde dødsstødet, til det øvrige: rentefradragsretten skal nu beskæres yderligere.

Jeg ved ikke, om regeringen eller Socialde- mokratiet, som er medansvarligt for denne situ- ation, har nogen forslag på bordet om, hvordan man skal løse de dybt tragiske familiemæssige problemer, som opstår på grund af det. Jeg tæn- ker på alle de familier, som bliver splittet, det pres, der bliver på sociale boliger, osv. osv.

Jeg synes, at om ikke andet skylder rege- ringen landets parcelhusejere en forklaring på, om de har tænkt sig at gøre noget, for regeringen har indtil nu været totalt og ganske passiv, og det kan regeringen ikke være bekendt!

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Det undrer mig, at fru Kirsten Jacobsen si- ger, at der ikke er nogen – underforstået: andre end fru Kirsten Jacobsens parti – der er optaget af det meget store antal tvangsauktioner og problemer, der generelt er for den yngre gene- ration på ejerboligmarkedet. Jeg går ud fra, at fru Kirsten Jacobsen er bekendt med, at vi i morgen i Folketinget vil vedtage to socialde- demokratiske beslutningsforslag om ændrede gældssaneringsregler og om muligheder for omfinansiering, der netop er en meget kraftig opfordring til den regering, vi har, om at komme med et initiativ, så vi kan undgå disse tvangsauktioner, som ikke først og fremmest skyldes skattemæssige ændringer, men funda-

[Lykketoft]

mentale ændringer i renteniveau og indkomst-udvikling i forhold til, hvad folk har forventet.

Så må man håbe, at regeringen lever op til, hvad Folketingets flertal opfordrer den til: at komme med et udspil på dette område. Det går jeg ud fra, når den beslutning bliver truffet.

Men jeg ville nu også gerne have ét tilsagn til fra statsministeren, nemlig et tilsagn om, at vi da i det mindste kunne få regeringen til at holde op med at arbejde videre med det punkt i sin plan, hvor man ikke prøver at løse problemerne for disse mennesker, men tværtimod gør det værre for dem. For, hr. statsminister, der er jo ingen grund til, fordi man synes, kapitalafkastbeskatningen skal se anderledes ud i fremtiden, eller har andre gode hensigter, at krumme så meget som ét eneste hår på hovedet af de mennesker, der i god tro har stiftet en meget betydelig prioritetsgæld, som bor dyrt, og som har et meget stramt budget. Jeg synes, statsministeren skylder de mennesker, man har kastet ud i en endnu større usikkerhed med dette planværk, at sige: Nej, den del af det har vi fortrudt, det vil vi ikke stå fast på. De mennesker vil vi garantere, at der ikke sker nogen forringelse af deres økonomi.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg skal da gerne give Socialdemokratiet så meget, at de to eneste forslag, som overhovedet berører det, og som bliver vedtaget i morgen, kommer fra Socialdemokratiet. Men som hr. Lykketoft også vil vide, bliver de bragt igennem med Fremskridtspartiets stemmer.

Jeg kan sige til hr. Lykketoft, at vi havde set det som en god gerning, hvis Socialdemokratiet havde bragt det tredje forslag igennem, nemlig det, Fremskridtspartiet fremsatte, og som siger, at en stor del af disse problemer skyldes skatte-reformen. Det ville Socialdemokratiet ikke, men jeg er enig med hr. Lykketoft i, at regeringen skylder os svar.

Knud Lind (FP):

Statsministeren ønsker en større vækst i den private sektor og ønsker, at konkurrenceevnen forbedres, og det skulle være en del af den store økonomiske plan.

Men samtidig vil den borgerlige regering i tidsrummet fra 1989 til 1994 investere 33 mia. kr. i miljøet, uden at man har nogen reel garanti

for, at det hjælper. Vandmiljøplanen alene koster 12 mia. kr., og den er et tydeligt bevis på, at regeringens miljøpolitik er godt i gang med at drukne i overbud og hovsaløsninger. Blot fordi TV-Avisen i 1986 kunne vise to døde jomfruhummere fra Kattegat, blev et helt erhverv, nemlig dansk landbrug, lagt for had og udråbt til den store miljøforurener. Landbruget blev pålagt at investere i mere eller mindre nyttesløse gylletanke, og kommunerne skulle nu tvinges til at bygge rensningsanlæg for 10 mia. kr.

Fremskridtspartiet har anmodet regeringen om at revurdere vandmiljøplanen, så vi undgår fejlinvesteringer. Regeringen har ikke villet lytte til vores råd, selv om vandmiljøinstitutterne tydeligt har tilkendegivet, at der er behov for yderligere fagligt begrundede justeringer, og at man bør tage hensyn til de samfundsøkonomiske konsekvenser, f.eks. følgerne for landbrugssektoren.

Hvad er resultatet af denne vandmiljøplan til 12 mia. kr.? Ja, vandmiljøinstitutterne siger, at vandmiljøplanens virkning på bundvandet i Kattegat og Bælthavet kan blive så lille, at den næppe vil kunne registreres. Det er altså denne 12 mia. kr.s plan.

Vi er også meget betænkelige ved og finder det helt urimeligt, at regeringen laver nogle lovregler, som pålægger kommunerne at føre tilsyn med borgernes private brønde, og som betyder, at borgerne skal tvangstilsluttes vandværkerne, hvilket nemt kan løbe op i en 40.000-50.000 kr. pr. lodsejer, når man samtidig kan konstatere, at både Holland og Tyskland har brugt EF-direktivets undtagelsesregler til at friholde alle de private brønde. Det er sørgeligt at konstatere, at partiet Venstre og De Konservative går foran i hetzen mod landbruget og de private brøndejeere.

Da statsministeren dannede regering med Det Radikale Venstre, sagde statsministeren noget om, at det var en slags fornuftsbetonet ægteskab. Jeg vil på skatteborgernes vegne sætte et stort spørgsmålstegn ved, hvor fornuftsbetonet det politiske ægteskab er, når man tænker på de urimelig store miljøudgifter, som borgerne har måttet stå model til. Hvis jeg skulle råde statsministeren om en slags familievejleder, ville jeg råde statsministeren til at søge skilsmisse på grund af politisk utroskab foretaget i gentagne tilfælde mellem Det Radikale Venstre og venstrefløjen. Jeg tror, at statsministeren vil-

[Knud Lind]

le kunne få bevilget en hurtig skilsmisse uden en forudgående separation, fordi, som det hedder i det sprog, der må være tale om en dyb og varig uoverensstemmelse, der tangerer politisk åndelig grusomhed.

(Kort bemærkning).

Ole Bernt Henriksen (KF):

Ordet åndelig grusomhed synes jeg næsten ikke slår til efter en lang debat forleden dag. For god ordens skyld, og for at også de medlemmer, der ikke kunne være til stede under forespørgselsdebatten forleden dag, kan være medplyste, skal jeg bekræfte, at regeringen vil revurdere vandmiljøplanen, ganske som regeringen har planlagt.

Så skal jeg for jeg ved ikke hvilken gang spørge hr. Knud Lind: Hvilket nyt materiale er det, hr. Knud Lind er kommet i besiddelse af?

(Kort bemærkning).

Ahlmann-Ohlsen (KF):

Jeg synes, hr. Knud Lind er alt for beskeden i dag. Det er vi ikke vant til. Hr. Knud Lind har bidraget til dansk miljøpolitik på en lang række områder, og jeg synes, der er grund til, at vi i hele Folketinget takker Fremskridtspartiet. Vi skal takke Fremskridtspartiet, fordi Fremskridtspartiet var medforslagsstillere til og stemte for dagsordenen i Folketinget den 10. februar 1987, en dejlig dagsorden, der virkelig byggede på dansk miljøpolitik, og som byggede på, at vi her i landet fremlægger dokumenterede forslag bl.a. i Nordisk Råd og andre internationale fora.

Jeg går ud fra, at hr. Knud Lind om lidt fra Folketingets talerstol vil bekræfte, at Fremskridtspartiet stadig væk er interesseret i at bekæmpe den internationale forurening, og jeg går også ud fra, at hr. Knud Lind, når han er interesseret i at bekæmpe international forurening, ikke helt tager afstand fra at bekæmpe forurening her i landet. Det går jeg helt ud fra.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg vil gerne først sige til hr. Ahlmann-Ohlsen: Jo, vi går ind for den internationale bekæmpelse af miljøforureningen. Men vi går ikke ind for, som hr. Ahlmann-Ohlsen mente, at vi fra dansk side skulle stille meget skrappere

lovkrav end dem, der har været i de andre EF-lande. Det er dér, problemstillingen ligger, for det er jo det, vi ser i regeringens lovforslag.

Hr. Ole Bernt Henriksen spurgte, om der var kommet nogen nye rapporter frem. Jamen har hr. Ole Bernt Henriksen da ikke fået læst vandmiljøinstitutternes rapport, hvori de tydeligt har tilkendegivet, at der er behov for yderligere fagligt begrundede justeringer, og at man bør tage hensyn til de samfundsøkonomiske konsekvenser? Har hr. Ole Bernt Henriksen ikke læst Jordbrugsøkonomisk Instituts rapport? Der er masser af ting, som kan hæve niveauet.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Der er en gang imellem noget, der gør, at vi har en smule fornøjelse af Fremskridtspartiet herinde – det foregående indlæg illustrerede det ganske godt.

Men jeg vil i øvrigt gerne vide, om det forslag om motiveret dagsorden, der er fremsat, er et kabinetspørgsmål for statsministeren, for hvis det nu blev stemt igennem, ville vi være i den situation, at det parti, som hele tiden har sagt, de gerne vil i forhandling med regeringen om den store, forkromede plan, foreslår en dagsorden, som man kunne risikere væltede den siddende regering. Jeg ved ikke, om statsministeren vil svare på det, men det kunne da være lidt interessant at få at vide, om det er et kabinetspørgsmål, hvis dagsordensforslaget bliver stemt igennem.

Men det, der kaldte mig herop, var noget ganske andet, om end det også er et spørgsmål til statsministeren. Jeg synes, statsministeren og regeringen i det hele taget er utrolig dygtige med hensyn til at få fat i pressen, og det bliver derfor hele tiden på statsministerens og regeringens præmisser, vi må diskutere. Det er der ikke rigtig noget at gøre ved, eller er der?

Er der nogen rimelighed i, at denne »Dansk økonomi i 90'erne«, som vi jo diskuterer på baggrund af, først er kommet til folketingsmedlemmerne i tirsdags? Der er blevet udleveret et par stykker til topfolkene i partierne – jeg har set, at man har haft den i oppositionspartierne – men vi andre ganske almindelige folketingsmedlemmer, som jo også gerne vil deltage i diskussionerne, har altså først set den tirsdag.

Hvidbogen, der omtaler arbejdsmarkedets strukturelle problemer, som det så smukt hedder, når man skal skære ned på dagpengene, er

[Lilli Gyldenkilde]

end ikke sendt til Arbejdsmarkedsudvalget endnu, men den er den 31. maj sendt til Politisk-Økonomisk Udvalg. Jamen det er altså de mennesker, der sidder i Arbejdsmarkedsudvalget, der kan dagpengelovene, og det er faktisk dem, som har brug for at kunne give råd til deres folk om, hvad indholdet i den plan egentlig er.

Gang på gang må vi se i øjnene, at når statsministeren holder pressemøde med sin regering og sine ministre, hvor han fremlægger det hele for pressen, skal vi andre komme halsende bagefter. Enten skal vi tiltuske os et eksemplar af de forskellige ting et eller andet sted fra, eller også er vi altså udelukket fra debatten i 2-3 dage, og det giver jo regeringen et enormt forspring. Jeg vil ikke undlade at sige, at jeg agter at tage sagen op i Præsidiets, for jeg synes, det er ganske forkasteligt, at vi ikke kan være med i diskussionen fra starten af. Vi er jo valgt på lige fod med alle andre – nogle af os er endda valgt mere end ministeren, eftersom vi er valgt af vælgerne, hvad der jo er nogle ministre der ikke er.

Det sidste emne, jeg skal tage op, er arbejdsløsheden. Der har været talt umådelig meget om økonomi i dag, men meget lidt om arbejdsløsheden. Med den dagpengereform, der nu lægges op til i den hvidbog, som vi har tiltusket os muligheden for at se, sker der det, at man vil lave om på hele dagpengesystemet, sådan at folk skal have mindre, ud fra en betragtning om, at det nok vil give færre lønstigninger på arbejdsmarkedet. Det er simpelt hen ønsketænkning; det tror vi ikke på lader sig gøre.

Noget helt andet er, at man i planen – det har vi set, da vi endelig fik fat i tallene – allerede på nuværende tidspunkt opererer med meget færre arbejdsløse, end der faktisk er.

I den forbindelse vil jeg gerne citere fra planen, s. 153:

»Der sker en reduktion af de statslige udgifter til dagpengeydelse. Medlemmernes bidrag forøges, og arbejdsgivernes bidrag forøges. Omlægningen udgør en finanspolitisk stramning, hvilket isoleret set og overgangsvist øger ledigheden betydeligt.«

Det er jo stærke ord fra regeringen selv, når de siger, at de øger arbejdsløsheden ganske betydeligt. Arbejdsløshedstallet er i dag oppe på 286.000. Det er et tal, man end ikke regner med i arbejdsrapporterne, det er over 20.000 større, og

så står der, at man øger arbejdsløsheden ganske betydeligt. Og så skal vi skære ned på dagpengene!

Det er ikke den vej, vi skal. Den vej, vi skal, er at skabe beskæftigelse, og det håber jeg da vi får mulighed for, for vi må jo have et politikskifte.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Jeg vil bare sige til fru Lilli Gyldenkilde, at hvis hun endelig vil sige noget om vores forslag om motiveret dagsorden, så burde hun egentlig rose det, i hvert fald hvis det skulle ske på baggrund af de udtalelser, SF ellers er kommet med om den plan, vi er blevet præsenteret for.

I vores forslag om motiveret dagsorden bliver der tydeligt givet udtryk for, at det, regeringen har foreslået, ikke er godt, og at vi mener, skattelettelserne skal gives i form af en forhøjelse af den skattefri bundgrænse i stedet for. Hvis fru Lilli Gyldenkilde og SF ellers mener noget med alt det, de har gået og sagt om hensynet til dem, der ikke har de høje indkomster, osv., har SF faktisk kun en eneste ting at gøre, og det er at sige ikke tak – det behøver man ikke til Fremskridtspartiet – men i det mindste at stemme ja til det dagsordensforslag, der foreligger.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

I SF har vi ikke på nuværende tidspunkt taget stilling til dagsordensforslaget, men det, der interesserer os at få at vide, er, om statsministeren anser det for at være et kabinetsspørgsmål. Det var det, der var baggrunden for den morsomme bemærkning, jeg tillod mig om, at vi måske så havde mere fornøjelse af Fremskridtspartiet i dag, end man skulle have troet ved beyndelsen af denne debat.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Altså sikke noget pjat! Det er sjældent, man hører så meget pjat på én gang på så kort tid her fra Folketingets talerstol, og det siger ellers ikke så lidt.

Det, man må gøre, er at forholde sig til vores dagsorden og sige, hvad man mener om den; man kan da ikke vente på, hvad statsministeren mener om den. Jeg ved godt, at statsministeren

[Pia Kjærsgaard]

er imod den, fordi regeringen ikke ønsker at hæve den skattefri bundgrænse. Men det var egentlig vores opfattelse, at det var noget, Socialistisk Folkeparti gerne ville, at man gerne vil gavne de små i samfundet, at man gerne vil gøre det godt for dem med de små indkomster, dem på overførselsindkomster, som i vidt omfang bliver gjort skattefri ved forslaget.

Det er dér, vi ønsker at starte, og det er den debat, man må forholde sig til, og ikke vente i dyb spænding på, hvad statsministeren siger.

Jeg kan i øvrigt godt fortælle fru Lilli Gyldekilde, hvad statsministeren gør – han stemmer imod vores dagsorden, han bryder sig ikke om den, det ved jeg. Men jeg havde egentlig en forventning om, at de partier, som mandag aften i TV-Avisen sagde, at de gik ind for en forhøjelse af den skattefri bundgrænse, også stod ved det, når det kom til en afstemning i folketingsalen.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg vil bare gøre fru Pia Kjærsgaard opmærksom på, at hvis man virkelig vil gavne de lavtlønnede i dette land, er det ikke først og fremmest den skattefri bundgrænse, men deres trækprocent, der skal nedsættes, sammenkoblet med en vis hævnning af den skattefri bundgrænse, så værdien af personfradraget bevares. Det er først og fremmest den laveste skatteprocent, der skal ned, og ikke, som regeringen vil gøre det, den højeste skatteprocent.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Jeg lyttede meget grundigt til hr. Svend Auken's tale og konstaterede, at han vedrørende EF og det indre marked kun havde en eneste sætning, nemlig: Socialdemokratiets oplæg giver svar på udfordringerne fra det indre marked. Det kan man da kalde en beskedent udtalelse. Men det skyldes måske, at Socialdemokratiets forhold til EF altid har været tvetydigt.

Når hr. Svend Auken i dag kan affærdige det indre marked med en enkelt sætning, er det udtryk for noget, der er værre end tvetydighed, nemlig opgivelse. Jeg vil derfor spørge hr. Svend Auken, om det virkelig er alt, hvad Socialdemokratiet kan sige om EF. Hvilken begrundelse skulle vælgerne så have for at stemme på Socialdemokratiet den 15. juni?

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

En af de norske embedsmænd ovre på Nordisk Ministerråd lejede for et par år siden et hus i Hillerødgade. Ude i hans have – som han kun kunne glæde sig over gennem flere lag glas på grund af trafikstøjen – var der et æbletræ, som havde sådan nogle smukke æbler. De smagte nu ikke så godt, så han besluttede at lave æblemos af dem. Denne æblemos havde en mærkværdig grå farve, hvorfor han sendte et glas op til en bekendt på et levnedsmiddellaboratorium i Oslo. Kort efter modtog han et telegram, hvor der stod: Hjertelig tillykke! Du har fundet en blymine!

Siden har vi fra anden side hørt om trafikforureningen i København – knap så vittigt og jo under alle omstændigheder meget alvorligt. Børnene må ikke lege der mere uden opsyn, og så må forældrene altså åbenbart nu til at vænne deres børn til at lade være med at lege i nærheden af jorden.

Trafikforureningen er ikke bare et byproblem, vi har den over hele landet. Vi har den med kvælstof, med kulilte og med kultveilte – altså drivhusgasser. Vi har den med kræftfremkaldende partikler fra diesel, og derudover har vi et meget stort energiproblem. Adskillige af disse problemer er uløselige, uden at man griber ind over for transportstrukturen, hvilket regeringen i anden sammenhæng har gjort opmærksom på. Jeg tænker her på regeringens Brundtlandredegørelse.

Man kan ikke sige, at denne regering ikke har gjort nogen prisværdige ting inden for miljø- og energiområdet. Det ville være uretfærdigt over for miljøministeren og måske allermost over for energiministeren. Men planen giver ingen grund til at rose nogen for noget som helst. Og på trafikområdet, hvor vi har et af de helt store miljøområder, er planen simpelt hen en katastrofe, og den er i lodret modsætning til regeringens Brundtlandplan.

Man foreslår nedsatte benzinafgifter, som jo indiskutabelt fremmer bilismen, og som ikke kan opvejes af de øgede vægtafgifter. Dernæst har man det tumpede forslag om motorvejsafgiften, som ikke har nogen effekt på miljøet – hverken positiv eller negativ – muligvis på økonomien, men med sikkerhed en meget alvorlig negativ effekt på trafikulykkerne.

[Margrete Auken]

Men hvad man især lægger mærke til, er, at der ikke er en eneste lyd om Storebæltsforliget. På trods af de drastiske nedskæringer på alle mulige andre områder skal vi stadig væk her have to forbindelser, hvor én var tilstrækkelig, og det er så meget desto mere påfaldende, som Det Radikale Venstre stadig væk sidder med i denne regering og tidligere har haft modstanden mod motorvejsforbindelsen som en vigtig del af deres område.

De Radikale vil så sige: Jamen, vi vil ikke pille ved forlig, andre har lavet. Det må jeg ellers nok sige! Med stor frejdighed har man brudt SU-forliget, og med stor frejdighed er man nu i gang med at bryde skatteforliget. Så ærlig talt: Hvorfor tager man så ikke fat på dette her?

Samtidig ved vi noget om ganske voldsomme nedskæringer inden for den kollektive trafik – ja, vi ved det ikke, for regeringen har endnu ikke sagt klart, hvad det er, der skal ske. I den rapport, der er blevet oversendt til os i dag efter talrige rykkere, og som i hvert fald skulle være kommet i går, og som derfor heller ikke er blevet læst grundigt af nogen af os, står der i hvert fald ikke noget om, hvad regeringen vil. Derfor må vi henholde os til rygter, som siger drastiske nedskæringer på DSB, måske så drastiske, at DSB simpelt hen ikke kan klare sig. Vi hører om, at der ikke skal investeres i S-togene, på trods af at netop S-togenes overgang til staten var begrundet med, at der skulle investeres penge i et andet omfang til dem.

Det eneste signal, man får i dette papir, er de overordnede målsætninger for det arbejde, der er lavet, og dér står der to interessante ting, som jeg gerne vil citere.

Det ene er, »... at det bemærkes, at der ikke i denne rapport er taget nærmere stilling til den miljømæssige side af transportsektorens omkostninger.«

Dér er vi – det er, hvad regeringen kan præstere, når den sætter embedsmænd i gang med at arbejde med dette spørgsmål. Det havde altså ingenting på sig, da regeringen i sin tid havde så mange kønne ord med om miljösidens.

Det andet står på side 4 i beretningen. Dér står, »... at det er sigtet med denne rapport at skitsere, hvorledes subsidierne på transportområdet gradvis kan reduceres ...«. Og så kommer det:

»... idet balancen mellem de forskellige transportformer tilstræbes opretholdt.«

Det var altså den anden side af sagen. Der skal ingen verdens ting ske på trafikområdet, og vi ser intet – ikke så meget som et lillebitte fingeraftryk – fra Det Radikale Venstre. Vi ser kun de gamle ting.

(Kort bemærkning).

J. K. Hansen (S):

Det er fru Margrete Auken og egentlig også fru Lilli Gyldenkilde, der får mig på talerstolen. Vi har i dag fået en rapport om trafikøkonomi. Nu har jeg desværre ikke kunnet få øje på trafikministeren i dag, men han kan jo være syg eller være ude at rejse, og jeg beder om, at dette her bliver bragt videre.

Vi har fået en rapport om trafikøkonomi. Denne rapport blev nævnt første gang i en forespørgsel, vi havde den 30. marts i år, hvor Tinget oven i købet tog til efterretning, at denne rapport ville fremkomme. Men samtidig er det blevet oplyst, at man i DSB, Danske Statsbaner, arbejder med en anden rapport, som skal kulegrave hele DSB's økonomi, og hvordan man kan nå frem til det bedst mulige resultat.

Nu har vi altså langt om længe – med noget besvær, må jeg sige – i dag fået denne rapport. Der er journalister, der havde den i forvejen, og der er også borgerlige politikere, der kan referere til dagbladene i dag, som har haft den, men lad det nu ligge. Nu har vi altså fået denne rapport.

Men der ligger en anden rapport i DSB, og jeg vil gerne spørge, hvorfor vi ikke kan få denne rapport at se. Er det noget, som skal foregå i nattens mulm og mørke, i al dunkelhed, som vi her i Folketinget altså ikke må få oplysninger om?

Jeg vil bede statsministeren om at få undersøgt hos sin trafikminister, hvorfor vi ikke kan få denne rapport.

Gade (SF):

En af de rapporter, som har været vigtig, og som det er glædeligt er kommet frem i den offentlige debat om det indre marked, er vismændenes oplæg fra den 23. maj. Det kan vi glæde os over, også fordi der sker så megen misbrug i diskussionen om det indre marked fra regeringens side. I vismandsrapporten dementterer man hele temaet om, at det indre marked automatisk giver vækst. Ja, vismændene skriver faktisk, at vi lige så godt kan risikere, at det indre marked fører til mindre vækst for Danmark.

[Gade]

Det andet, som vismændene dementerer, er alt det, *Planens* lancering er bygget op på, nemlig at det skulle være af hensyn til det indre marked, at man skal nedsætte personskatten for de velbærgede. Det dementerer vismændene, idet de klart redegør for, at det ikke har noget med det at gøre.

Det, jeg gerne vil koncentrere dette indlæg om, er spørgsmålet om grænsekontrol. I vismandsrapporten på s. 59 skriver vismændene:

»Ud fra en økonomisk vurdering fremstår bibeholdelsen af en vis grænsekontrol og en tilsvarende begrænset afgiftsharmonisering derfor som forholdsvis attraktiv.«

De siger altså, det er nødvendigt med en vis grænsekontrol. Det var også regeringens løfte til befolkningen før afstemningen om EF-pakken, og det fremgik også af økonomiministerens embedsmandsgruppe.

Når jeg alligevel vil rejse spørgsmålet, er det, fordi der faktisk opstår en tvivl i offentligheden. EF-Kommissionen anfægter således ustandselig dette synspunkt, sidst EF-kommisær Henning Christophersen i Danmark i denne uge, hvor han siger, at den danske regering ikke har ret i den fortolkning, at Danmark er folkeretligt forpligtet pr. 1. januar 1993 til at lade grænserne forsvinde. Statsministerens sidste svar i debatten her i salen var måske også lidt udflydende. Jeg vælger ikke at lægge vægt på det, men jeg er nervøs. Jeg er altså i tvivl. Derfor er det vigtigt, at vi får en afklaring.

Hvorfor? Jo, for hvis det viser sig, at Henning Christophersens og EF-Kommissionens og de andre EF-landes version er rigtig, venter der os jo en ny pakke. Så er planen ikke Planen, men Plan 1, for så opstår der det problem, at der kommer en markedsstyret afgiftsharmonisering ad bagdøren. Derfor kunne man måske mistænke nogen for at have en ny Pakke 2 i baglommen.

Når jeg bestyrkes i mistanken, er det, fordi jeg har læst dagbladet *Børsen* for i tirsdags, hvor Venstres finanspolitiske ordfører, hr. Skrumsager Skau, siger:

»Det er rigtigt, at der kommer en Plan 2, men regeringen har ikke skrevet den endnu.«

Den skulle komme i løbet af efteråret. Er det her bare Plan 1? Og venter der en Plan 2? Jeg vil gerne spørge hr. Skrumsager Skau, om han er rigtigt citeret. Og jeg vil gerne spørge statsministeren, om der ligger en Plan 2 med afgifts-

harmoniseringer til efteråret. Er det altså bare toppen af isbjerget, vi ser her? Det er det ene spørgsmål.

Noget andet, som jeg mener vi er nødt til at få afklaret under debatten op til afstemningen ved EF-Parlamentsvalget, er det fundamentale spørgsmål, som Henning Christophersen ustandselig anfægter, om det er rigtigt, at Danmark har taget forbehold med hensyn til spørgsmålet om, at grænserne skal være væk pr. 1. januar 1993.

Derfor vil jeg spørge statsministeren, om den danske regering over for EF-Kommissionen vil fremføre det, som jeg har forstået vi er enige om, nemlig at vi ikke er forpligtet til at fjerne grænsekontrollen for varer og personer pr. 1. januar 1993. Vil regeringen for at fjerne den tvivl, der er i offentligheden, og som er hos mig, når jeg hører venstremænd udtale sig, som de gør, rejse den sag over for EF-Kommissionen og skære ud i pap, at det var en forudsætning for den danske tilslutning til EF-pakken, som der også klart blev gjort rede for over for befolkningen i 1986?

Holger K. Nielsen (SF):

Der har i dag flere gange været diskussioner om den store plans forslag om begrænsning af rentefradraget, og hvordan det får indflydelse på parcelhusejernes forhold. I den sammenhæng synes jeg det er overordentlig vigtigt, at vi gør os klart, at der i parcelhus- og ejerboligsektoren er tale om meget store økonomiske forskelle.

Det vil ramme specielt de yngre familier, der har købt hus inden for de seneste år, og som normalt sidder hårdest i det. Man kan ikke sige, at parcelhusejerne som gruppe bliver ramt; det er specielt de yngre parcelhusejere og de yngre, der har ejerboliger, der bliver ramt af dette forslag. Derfor er det også absurd, når skatteminister i Det Fri Aktuelt i mandags siger, at regeringen af hensyn til balancen mellem lejere og ejere agter at reducere de offentlige boligtilskud.

Det fremgår af artiklen i Det Fri Aktuelt, at regeringen forbereder meget store husleje-forhøjelser i lejerboligsektoren, og det er dækket ind bag nogle meget generelt og uklart formulerede sætninger i den store plan, men jeg vil gerne præcist have at vide af regeringen her i dag, hvad det er for nogle husleje-forhøjelser, man

[Holger K. Nielsen]

forbereder. Jeg tror, det vil være af stor vigtighed for især lejerne at få klarhed over, hvad det er for tiltag, regeringen forbereder med hensyn til huslejerne for dem, der bor til leje her i landet.

Hvis der er tale om, som det også har været fremme, at det specielt er boligstøtten, man agter at skære i, viser det i hvert fald lidt om den sociale fordeling, der ligger i regeringens politik.

For hvad betyder det? Det betyder, hvis vi igen følger skatteministerens ræsonnement, at fordi de værst stillede parcelhusejere bliver ramt, skal de værst stillede lejere også rammes. De, der får boligstøtte, er nemlig de grupper, der får mindst gavn af de skattelettelser, regeringen foreslår.

Man rammer altså dobbelt på den måde, og ulighederne vil blive yderligere større, men som sagt fremgår det ikke klart endnu, hvilke planer regeringen har med hensyn til huslejerne, og jeg vil endnu en gang spørge, om vi her i folketingsalen i dag kan få klar besked om, hvad det er, regeringen pønser på i så henseende.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg begynde med hr. Gade, som for hundrede og syttende gang – det har man jo lov til – stiller det samme spørgsmål om grænsekontrollen. Jeg kan svare kort, for det forholder sig således, at direktivforslaget om lettelse af grænsekontrol for personer i sin nuværende form kun har til formål at lette kontrollen ved de fælles landegrænser, ikke at fjerne den.

Hr. Steenholdt stillede mig et spørgsmål, som jeg bør besvare. Hr. Steenholdt er ligesom mange andre i Grønland optaget af, hvordan det går med de amerikanske planer om tilstedeværelse i Grønland i fremtiden.

Jeg kan oplyse, at den danske regering er i stadig kontakt med den amerikanske regering i spørgsmålet om USA's installationer i Grønland. USA er helt klar over den betydning, installationerne har for det grønlandske samfund, og vi har tilsagn om, at man ikke vil foretage væsentlige begrænsninger, uden at vi har haft lejlighed til at drøfte spørgsmålet nærmere.

Hr. Rosing beskæftigede sig med forholdene i sundhedsvæsenet i Grønland. Vi ved alle, at der her er nogle problemer, men jeg føler mig overbevist om, at vi nok skal få dem løst i et

godt samarbejde mellem de grønlandske og de danske myndigheder.

Fru Kirsten Jacobsen spørger, hvordan parcelhusejere mon bliver stillet, når regeringens plan gennemføres.

På det kan jeg svare, at langt de fleste parcelhusejere efter planen vil få en skattelettelse, som er langt større end tabet ved ændringen i rentefradraget. Men regeringen er fuldt opmærksom på – det kan man jo også læse i vor plan – at der vil være en lille restgruppe, som kunne få et problem, hvis ikke vi skabte en løsning, der imødegik det.

Det er derfor, regeringen siger, at vi må forhandle os til rette om en overgangsordning, som løser problemet for restgruppen, og det tror jeg også hr. Lykketoft vil have læst står i planen. Hvilken løsning det skal blive, vil afhænge af de forhandlinger, vi i den kommende tid fører mellem regeringen og partierne.

Hr. Svend Auken gjorde i sit indlæg i formiddags opmærksom på, at Danmark ikke fuldt ud har kunnet udnytte det internationale opsving, vi har mærket de sidste par år. Det vil jeg gerne tilslutte mig, for det er en korrekt iagttagelse. Man kan sige, at i årene 1984, 1985 og 1986 udnyttede vi det sandelig. Da havde vi de enorme investeringer, og da havde vi de mange nye job, som blev skabt på de private arbejdspladser. Så havde vi til gengæld det problem, at det private forbrug voksede for stærkt, og det skal vi undgå at gentage. Men jeg er enig, jeg siger ofte noget lignende: Danmark har ikke kunne udnytte de pæne internationale konjunkturer tilstrækkeligt. Det skal vi se at klare nu.

Hr. Svend Auken siger en anden ting, som jeg gerne vil slutte mig til: Danmark kan ikke løse problemerne uden vilje til nytænkning, engagement og samarbejde. Det er rigtigt. Nytænkning har vi brug for. Vi må erkende, at der er behov for væsentlige omlægninger i vores samfundsøkonomiske forhold. Man kan have det ene eller det andet udgangspunkt for sine planer og sine oplæg, men det er store forandringer, vi skal skabe i den kommende tids forhandlinger.

Jeg vil ikke i dag beskæftige mig indgående med Socialdemokratiets oplæg, som jeg takker for. Jeg har, da det blev lagt frem, anerkendt betydningen af, at også Socialdemokratiet lægger sine ideer på bordet. Det var godt, det skete, det var positivt. Det er klart, at regeringspartierne

[Statsministeren]

og andre kan have en række invendinger mod Socialdemokratiets oplæg. Jeg kunne sagtens fremhæve en række punkter, som viste, at den plan, Socialdemokratiet arbejder med, ikke hænger godt nok sammen, men det vil jeg hellere reservere til de drøftelser, vi skal føre med hinanden. Det tror jeg er nyttigere for etableringen af et godt forhandlingsklima.

Jeg har tænkt mig i de nærmeste uger at nærlæse Socialdemokratiets oplæg med et ganske bestemt formål: jeg vil anstrenge mig for at finde punkter i det, som jeg kan finde sympatiske. Det kan godt være, det bliver en noget svær opgave; men jeg vil gøre det med den bedste vilje, og jeg vil gøre det fordomsfrit, for jeg vil anstrenge mig for, at vi får etableret en stemning, der går ud på, at vi nu prøver at hjælpe hinanden med, at det kan slutte som et fælles resultat, der har meget bred tilslutning i Folketinget. Vi skal naturligvis også forhandle med de andre skattereformpartier. Vi skal helst have bred tilslutning, for det, vi satses på, er en stor plan, som rækker over hele fire år og altså også hen over næste folketingsvalg.

Til gengæld sagde hr. Svend Auken en ting, som jeg synes var upræcis. Hr. Svend Auken sagde, at det er tydeligt, at fagbevægelsen og kommunerne siger nej til planen. Sådan har jeg ikke oplevet det. Det er klart, fagbevægelsen og kommunerne kan have indvendinger mod en lang række detaljer, men de har ikke sagt nej og slet ikke til forhandling. Jeg synes, at både fagbevægelsen og kommunerne har udtrykt sig bemærkelsesværdigt moderat, og begge har erklæret sig villige til at gå ind i forhandlinger. Der er altså langt fra tale om, at fagbevægelse og kommuner har meldt sig til de obstruktive eller til dem, der vil sabotere. Det er jeg taknemmelig for, og jeg håber, Socialdemokratiet vil stille sig på samme linje.

Hr. Svend Auken sagde, at det var væsentligt, at vi fik forbedret landets konkurrenceevne. Det er jeg enig i. Her indgår mange elementer, men vi kommer ikke uden om, at lønomkostningerne er en meget betydningsfuld faktor. Derfor er det vigtigt, at vi, som andre socialdemokratiske talere i dag har berørt, anstrenger os for at skabe et tilbud til arbejdsmarkedets parter, som kan være et godt grundlag for næste ordinære overenskomstforhandling i foråret 1991.

Men de, der nærlæser regeringens skatteplan, vil også konstatere, at den bygger på – for vi har en tidsplan igennem de fire år – at regeringen forud for overenskomstforhandlingerne siger til arbejdsmarkedets parter: Vi kan tilbyde jer som hjælp til en fornuftig indkomspolitik, at vi i året 1991 gennemfører en yderligere lettelse i personskatterne på 3,5 pct. Det er tilbuddet. Ideen er, at skattelettelser kan lige så godt, ja, i virkeligheden bedre, beskytte reallønnen, som lønforhøjelser, der skaber prisstigninger og inflation og ødelægger konkurrenceevnen, kan. Jeg tror, det er meget væsentligt i næste overenskomstsituation at se sammenhængen mellem skattelettelse og en moderat holdning til løndannelsen.

Til sidst vil jeg sige til hr. Svend Auken, at jeg tror, det er vigtigt, at vi i den kommende tid ikke taler os væk fra hinanden, og at vi anstrenger os for at fastholde muligheden for et bredt forhandlingsresultat. Det skylder vi befolkningen.

Hr. Lykketoft havde, synes jeg, et overordentlig polemisk – var jeg lige ved at sige poetisk? – indlæg i formiddags. Jeg kender godt det, der prægede hr. Lykketofts indlæg til mig, nemlig at jeg selv ved alting, de andre ved ingenting. Jeg vil blot advare mod den form for arrogance, som i virkeligheden blot er tomhed. Der skal en del ægte hovmod til at udtale sig med en så overbevisende naturlighed, som hr. Lykketoft gør.

Mange ordførere, også hr. Lykketoft, har beskæftiget sig grundigt med skattelettelsens teknik og dens sociale fordeling, og det er helt naturligt, for nytænkning på skatteområdet vil for os alle være et af hovedtemaerne under forhandlingen. Men der er et par ting, jeg vil gøre klart i eftermiddag. Jeg mener, det afgørende må – nu skal vi forhandle, men jeg ser altså på regeringsplanen, og hvad den går ud på – være den gennemsnitlige ændring i det rådighedsbeløb, familierne har, målt i procent af deres bruttoindkomst.

Hvis vi ser på det, er konsekvenserne af regeringens skatteoplæg, at har man under 100.000 kr. i bruttoindkomst, vil der kun være en lille lettelse – det erkender jeg, og det vender jeg tilbage til – nemlig kun 0,5 pct. Hvis vi tager indtægter mellem 100.000 kr. og 200.000 kr., er lettelsen i procent af bruttoindkomsten 2,3. Fra 200.000 kr. til 300.000 kr. 3,0 pct. Over 400.000 kr. 3,4 pct. Det er tal, der viser, at der er ikke ret

[Statsministeren]

stor forskel, og hvorfor der ikke er stor forskel, vil jeg redegøre for om et øjeblik. Lettelsen er mindst – erkendt – for grupperne med indkomster under 100.000 kr., men denne indkomstgruppe består i meget høj grad af pensionister og af studerende, med andre ord personer, som ikke har eller først er ved at få tilknytning til arbejdsmarkedet. Den andel af indkomsten, som denne gruppe betaler i skat, er forholdsvis mindre end for de øvrige indkomstgrupper på grund af personfradraget og 3-pct.s-fradraget. Det skal man heller ikke glemme.

Indkomster på under 140.000 kr. får en lettelse som følge af nedsættelsen af 22-pct.s-skatten og de kommunale skatter på i alt 6 pct. Der er altså skattelettelse også til de laveste indkomster. Indkomster mellem 140.000 kr. og 216.000 kr. vil ud over lettelsen af proportionalskatten med de 6 pct. få en marginalskattelettelse ved fjernelse af 6-pct.s-skatten.

Det er vigtigt at fastholde – og det skjuler vi ikke et øjeblik – at planen har den store erhvervsaktive gruppe som målgruppe. Det er familier med erhvervsaktive, der i reglen har en indkomst på mindst 150.000 kr. og meget ofte mere. Vi har i de kommende år brug for at inspirere de erhvervsaktive i Danmark til en yderligere indsats, for hvis ikke det lykkes, får vi ikke den vækst og fremgang, som de socialt svage grupper har behov for.

Mange af finansieringselementerne i planen – det vil jeg også gerne fremhæve – rammer i øvrigt de højere indkomster. Det drejer sig om lavere fradragsværdi for renteudgifter, det gælder fradragssaneringen, og det gælder anpartsordningen, men det gælder også afskaffelse af investeringsfondsordningen. De analyser, vi har foretaget, og som vi meget gerne vil lægge frem, når vi skal i gang med arbejdet, har vist, at det er de højere indkomster, som har de store fradrag. Derfor er det også dem, der bliver hårdest ramt af fradragssaneringen.

For resten er det også sådan, at de højere indkomster bidrager væsentligt til at finansiere deres egen indkomstskattelettelse. Fradragssaneringen og nedsættelsen af kapitalafkastbeskatningen betyder for disse grupper en skatteminimering på ca. 2,3 mia. kr. Dertil kommer det med anparter og det med afskaffelse af en investeringsfond. Det øger naturligvis skatten for denne gruppe.

Lad mig til sidst i dette afsnit om skatterne sige, at jeg med den største interesse har fulgt skattedebatten i den sidste tid i vort naboland Sverige. Det håber jeg også de danske socialdemokrater har gjort eller vil gøre. Ifølge Børsen fra i går må man nu regne med en svensk skatte-reform, som klart bevirker stor skattnedsættelse for de høje indkomstgrupper, og af den tabel, som offentliggjordes i går, fremgår, at har man i Sverige en årsindkomst på 80.000 kr., får man en skattelettelse på 3.500 kr. Har man derimod en årsindkomst på 280.000 kr., får man en skattelettelse på 47.900 kr. Jamen hvad er det for noget? Det er jo en skattelettelse, som helt tydeligt er til langt den største fordel for de virkelig store indkomster. Det er ikke så sært, for det svenske udspil bygger på, at marginalskatten, som i Sverige i dag er 72 pct., skal sættes ned til 50 pct.

Er det sådan, Socialdemokraterne og den svenske finansminister tænker i Sverige? Ja, det er det! Hvorfor er der så stor afstand til Socialdemokraterne i Danmark? Den afstand må vi se at få indsnævret under de kommende måneders forhandlinger.

Hr. Gert Petersen havde gjort en iagttagelse, som jeg gerne vil beskæftige mig med. Hr. Gert Petersen – og fru Lilli Gyldenkilde fulgte i og for sig temaet op – sagde, at regeringen selv erkender, at planen fører til øget arbejdsløshed. Det gør vi i en vis forstand, og jeg vil gerne redegøre for det.

Der vil blive tale om en stigning i ledigheden i forhold til, hvordan udviklingen ville blive, hvis vi slet ikke justerede den økonomiske politik. Men jeg tror, alle vil erkende, at justeringer i den økonomiske politik er nødvendige under alle forhold, for ellers ville vi igen få en stigning i betalingsbalanceunderskuddet. Ingen af os kunne lade være at reagere. Vi ville være nødt til at skride ind for at få en tilfredsstillende udvikling på betalingsbalancen, men hvis vi skulle gøre det med traditionelle midler uden de strukturændringer, som ligger i planen, ville det koste os en langt større stigning i arbejdsløsheden.

Derfor mener vi, at planens gennemførelse giver os en højere beskæftigelse og en lavere arbejdsløshed, end vi ville få, hvis vi alene skulle skaffe ligevægt på betalingsbalancen med de traditionelle midler, som er afgifter og skatter. Derfor er det korrekt, når vi hævder, at planen

[Statsministeren]

har positive virkninger både på betalingsbalancen og beskæftigelse.

Hr. Gert Petersen siger, at Danmark har verdensrekord i høje trækprocenter for lavtlønnede. Det skulle ikke undre mig, om det var rigtigt, men så vil jeg føje til: Vi har altså også verdensrekord, når vi taler om de højtlønnede. Hvorfor egentlig? Fordi det er karakteristisk for dansk personbeskatning, at vi har i hvert fald dobbelt så højt personskattetryk som de fleste andre lande, måske lige Sverige undtaget. Det er meget vigtigt, at vi analyserer betydningen af det.

Det personlige skattetryk i andre lande er væsentlig lavere end i Danmark, og så er det i og for sig ikke så vigtigt, hvor progressivt systemet er. I 1985, hvis jeg må nævne et spændende tal, udgjorde de personlige indkomstskatter i Danmark 24,7 pct. af bruttonationalproduktet, men hør nu her: I Frankrig var procenten kun 5,8, i Holland 8,8, i Tyskland 10,8, i Norge 10,8. Med andre ord: Danmark har et personskattetryk, som er voldsomt meget højere end andre steder. Hvorfor?

Det hænger sammen med, at man i de andre lande dels har et lavere samlet skattetryk, dels finansierer store dele af de sociale udgifter gennem særlige bidrag for lønmodtagere og arbejdsgivere. Hos os udgør disse bidrag – altså lønmodtager- og arbejdsgiverbidrag – ca. 2 pct. af BNP, men i de lande, jeg nævnte, varierer procenten fra 9,9 i Norge til 19,9 i Frankrig.

Men det er klart, at når det personlige skattetryk er så højt, som det er i Danmark, er det nødvendigt at arbejde med relativt høje satser over hele skalaen. Det er det, vi nu skal ændre på.

Det er også vigtigt at huske, at vi under forhandlingerne sagtens kan se på alle virkningerne, og regeringen er indstillet på at forhandle. Vi er i høj grad indstillet på at lytte til andres synspunkter.

Hr. Gert Petersen sluttede sin tale med på det nærmeste at indvarsle revolution i Danmark på grund af regeringens plan. Glem nu ikke, at levedoden i en dansk arbejderfamilie er mange gange højere end i de fleste østeuropæiske lande, så de tendenser til oprør, man oplever for øjeblikket i en række østeuropæiske lande, tror jeg vil forbigå os i Danmark.

Hr. Gert Petersen vil kunne glæde sig over i endnu mange år at være henvist til at drømme

om sin romantiske revolution. Den kommer ikke i Danmark, her ville den være uden mening. Der er jo som bekendt heller ikke lang tid nok mellem måltiderne i Danmark til at gennemføre sådanne foranstaltninger. (*Munterhed*).

Der er også et par bemærkninger til fru Pia Kjærsgaard. Fru Pia Kjærsgaard har på Fremskridtspartiets vegne foreslået en dagsorden. Den går ud på, at vi skal satse på højere bundgrænse.

Jeg vil sige, at jeg ikke synes, vi som afslutning på debatten i dag – og den har på mange måder været spændende og frodig – skal forplumre forhandlingsmulighederne gennem bindende dagsordener. Lad os nu ikke i dag lege den leg! Jeg er helt sikker på, at spørgsmålet om bundgrænsen i fremtiden kommer op under forhandlingerne, dér skal den på bordet.

Jeg er også helt sikker på, at det er vigtigt, at vi fastholder, at marginalsatterne bliver lettet. Derfor ville jeg for forhandlingsklimaets skyld tilråde, at vi ikke vedtog dagsordener i dag – og netop med den motivering, at vi holder dørene åbne under forhandlingerne.

Fru Pia Kjærsgaard siger, at der ikke er mærkbare besparelser i planen. Vent nu, til vi skal snakke om dem, og hør, om Fremskridtspartiet ikke kan støtte dem! Der er to meget væsentlige tal: 6 mia. kr. i staten og 7 mia. kr. i kommunerne. Dertil kommer et yderligere milliardbesparelsesbeløb for fuldt ud i de kommende år at kunne imødegå den automatiske opdrift.

Problemet er, at Fremskridtspartiet så ofte siger nej til netop de besparelser, der ville kunne få flertal, hvis Fremskridtspartiet ville støtte dem.

Jeg synes i øvrigt, fru Pia Kjærsgaard var voldsomt kritisk over for planen, som Fremskridtspartiet altså på så mange områder tager afstand fra. Det beklager jeg.

Hertil kommer dagsordenen, som jeg kan forstå fru Pia Kjærsgaard ønsker vedtaget med S' og SF's hjælp. Jeg kan ikke få det til at hænge sammen, for samtidig advarer fru Pia Kjærsgaard regeringen stærkt mod at forhandle med Socialdemokratiet. Altså det hænger ikke rigtig sammen, men det kan det måske komme til.

Hr. Arne Melchior minder om den ejendommelige historiske episode, at sidste finanslov i december i fjor blev vedtaget af færre end halvdelen af Tingets medlemmer. Hr. Arne Mel-

[Statsministeren]

chior siger, at det i en vis forstand er en fiasko. Det er jeg for så vidt enig i. Men jeg mener, at det er en fiasko for oppositionen. Det har den pudsighed bag sig, at oppositionen fra S og til Z ikke stemte for. Det må vi også se at få repareret på, og det er regeringen indstillet på. Når vi skal vedtage næste finanslov, skulle der helst højst være to partier, der ikke stemmer for.

Hr. Kofod-Svendsen taler om de unge, som i nogle tilfælde bor i højt forgældede parcelhuse eller andre former for ejerboliger. Jeg vil gerne bekræfte, at det er et problem, regeringen også er meget opmærksom på. Derfor skal vi have overgangsordningen.

På lang sigt vil det give store fordele for borgerne og for samfundet, at vi belønner opsparring. Det er grunden til, at regeringen foreslår, at vi går ned til 40 pct. i beskatning af kapitalafkast, f.eks. renteindtægter. Det betyder på den anden side – og det er også, synes jeg, ideologisk korrekt – at gældsætning lønner sig dårligere. Men vi skal indrette tingene, så vi ikke skaber uoverstigelige problemer for mennesker, der kunne komme i klemme, og jeg indbyder til forhandling om at finde netop den løsning, som sikrer os mod, at restgruppen får problemer, fordi vi nu går over til en 40 pct.s kapitalafkastbeskatning.

Hr. Kofod-Svendsen siger, at han kunne have ønsket sig en specifikation af besparelserne. Det forstår jeg i og for sig godt, men når det drejer sig om statslige besparelser, har vi erfaret så ofte, at i samme øjeblik vi lægger dem frem, bliver de skudt ned pr. omgående. Derfor vil vi hellere forhandle med partierne om det.

For så vidt angår de kommunale besparelser har kommunerne netop henstillet til os, at vi skal forhandle om det. Det gør vi så.

Der bliver i løbet af den kommende 4-årsperiode kun skattelettelser i samme omfang og takt, som et flertal i salen vil hjælpe regeringen med finansieringen, og det må være med det samme flertal, vi aftaler begge dele. Jeg er overbevist om, at det ikke ville volde de allerstørste vanskeligheder at få et flertal, som ville stå bag skattelettelserne, men det flertal må også hjælpe med finansieringen, så der er sammenhæng i tingene.

Jeg vil gerne indbyde partierne til forhandlinger med regeringen inden sommerferien. Jeg tror, det er nyttigt, at vi holder orienterende drøftelser med hinanden så hurtigt som muligt.

Det, vi skal drøfte, er selvfølgelig regeringens plan, men også gerne andres oplæg. Lad os få det hele på bordet, og lad os bruge den kommende tid til at få analyseret vore forslags konsekvenser grundigt, så vi alle er vel forberedt, når de intense forhandlinger, der meget gerne skal føre til et resultat, starter straks efter sommerferien.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Statsministeren prøvede at berolige mig og landets parcelhusejere med, at langt de fleste ville få større skattelettelser end den nedgang, der var tale om ved den nye udhuling af rentefradragsretten. Selv om man forudsatte, at statsministeren havde ret, og det vil jeg godt sætte et stort spørgsmålstegn ved, er der altså måske op imod 10.000 mennesker, som bliver præsenteret for en ny regning den 11. juni 1989. Statsministeren er sikkert bekendt med, hvem der har fødselsdag den dag.

De mennesker aner ikke deres levende råd. De har siden sidste termin ventet på, at Folketinget fremsatte et eller andet forslag, som kunne hjælpe dem i den helt umulige situation, man har bragt dem i. Regeringen er ikke kommet med noget bud i hele foråret. Jeg bad statsministeren om at komme med et nu. Statsministeren kom ikke med noget løfte, ikke engang med et tilsagn om, at man ville prøve at hjælpe denne ulykkelige gruppe.

Det kan vi tage til efterretning, og landets parcelhusejere ved i hvert fald så, hvor de står. Der er ingen hjælp at hente fra regeringen. Jeg synes, både regeringen, Venstre, Det Konservative Folkeparti og Det Radikale Venstre burde skamme sig.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Statsministeren må erkende, og jeg tror også, statsministeren har erkendt, at der er ikke flertal i Folketinget for regeringens plan. Statsministeren appellerer indtrængende, mens statsministeren kigger ned på Socialdemokratiet, til forhandlingsklimaet med hensyn til de kommende forhandlinger.

Jeg vil sige til statsministeren, at der ikke er noget i vejen med forhandlingsklimaet hos Fremskridtspartiet, hvis vi kan få den skattefri

[Pia Kjærsgaard]

bundgrænse hævet. Der er ikke noget i vejen med Kristeligt Folkepartis forhandlingsvilje, hvis vi kan få den skattefri bundgrænse hævet, og jeg siger tak til Kristeligt Folkeparti, fordi de gerne vil stemme for vores dagsordensforslag. Jeg tror rent faktisk heller ikke, der er noget i vejen med Centrum-Demokraternes forhandlingsvilje, hvis vi kan få en forhøjelse af det skattefri bundfradrag. Det er det, det drejer sig om. Statsministeren har ikke en flertalsregering bag sig og skal have flertal for sin plan, og det er grunden til, at Fremskridtspartiet har fremsat et dagsordensforslag, så vi kunne få nogle af vores synspunkter igennem. Statsministeren kan dog være rolig for – og det har statsministeren også noteret under forhandlingerne – at vi naturligvis drager det frem igen.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Det er statsministerens sammenligning med Sverige, der kalder mig op på talerstolen. Situationen er den, at den økonomiske udvikling i Sverige har været væsentlig anderledes end i Danmark. Sverige valgte at devaluere med 16 pct. Den borgerlige regering i Danmark har valgt ikke at devaluere, men føre en fastkurspolitik. Alternativet til regeringens politik havde været, at man havde holdt det private forbrug i ro. Det private forbrug var, da regeringen tiltrådte, 255 mia. kr. Året efter var det på 279 mia. kr., altså en stigning på 24 mia. kr.

Ser vi på udviklingen i det private forbrug i regeringens periode, har det i alt været på 392 mia. kr., en forbrugsudvikling, der stort set svarer til den danske statsgæld. Hvis regeringen, når den valgte ikke at følge den svenske model, havde valgt at holde forbruget i ro, sådan som Socialdemokratiet har lagt op til det i »Gang i 90'erne«, havde vi i dag været i en situation, hvor den danske stat som driftsvirksomhed betragtet kunne have været gældfri. Men det har regeringen netop ikke valgt, og derfor vil jeg sige, at statsministerens sammenligning med Sverige er grebet ud af den blå luft på den måde at forstå, at regeringen overhovedet ikke har valgt at føre den alternative politik, der i givet fald havde været relevant. Danmark, den danske stat, ikke nationen, men staten, kunne i dag have været gældfri.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

I regeringens plan står der bl.a. følgende: »Regeringen offentliggør snart en analyse af de offentlige udgifter på boligområdet med særligt henblik på forholdene for lejerboliger.« Denne formulering er blevet udlagt derhen, at regeringen planlægger store huslejeforhøjelser.

Derfor var jeg meget skuffet over, at statsministeren ikke gjorde nærmere rede for, hvad det er for planer, regeringen har i forhold til lejerne. Jeg er ret sikker på, at lejerne ved siden af de yngre parcelhusejere, der også bliver ramt af begrænsningen af rentefradraget, er meget interesseret i, hvilke konsekvenser det vil få for dem, hvis regeringens plan bliver gennemført. Jeg vil meget opfordre til, at vi her i Folketinget i dag får en større klargøring af, hvad det er for huslejestigninger, der kan forventes i forlængelse af regeringens plan.

Svend Auken (S):

Jeg vil først sige til hr. Flemming Hansen, at årsagen til, at jeg ikke sagde mere om det europæiske aspekt, var den – tror jeg hr. Flemming Hansen fra personlig erfaring vil vide – ikke helt unormale situation for en taler heroppe, at man kommer i tidnød. Derfor måtte jeg overspringe et stort afsnit i min tale, der handlede om dette. Men vi har jo netop haft en stor debat om dette spørgsmål, hvor hr. Ivar Nørgaard redegjorde for Socialdemokratiets synspunkter.

Så skylder jeg også fru Pia Kjærsgaard et svar. Fru Pia Kjærsgaard spurgte mig, om ikke jeg var meget imponeret af Fremskridtspartiets holdning til pensionisterne. Hvis fru Pia Kjærsgaard dermed mener, om jeg har lagt mærke til, at Fremskridtspartiet i tide og utide fremsætter meget store forslag om forhøjelse af pensionerne, så kan man måske godt være lidt imponeret. Men hvis man ser på, hvordan Fremskridtspartiet har ageret i alle situationer, hvor de havde mulighed for at øve indflydelse, så er det så som så med vores imponerethed. Må jeg minde om, at vi efter valget i september 1987, hvor Socialdemokratiet havde lovet, at der skulle gennemføres forbedringer for pensionisterne for 2 mia. kr., i de efterfølgende finanslovforhandlinger insisterede på, at denne forhøjelse blev gennemført, og den blev gennemført.

Hvad skete der derimod, da Fremskridtspartiet skulle forhandle finanslov for i år? Der ske-

[Svend Auken]

te ingen forbedringer for pensionisterne, men hvad var det, der skete, da endelig Fremskridtspartiet kom til forhandlingsbordet? Det var, at man vedtog en branduretfærdig medicinordning, som rammer flere hundrede tusinde pensionister, og at man svigtede løfterne vedrørende hjemmehjælpen. Første gang Fremskridtspartiet havde muligheden, svigtede de pensionisterne. Det kan godt være, at der findes svage sjæle i det danske samfund, som lader sig imponere af al den Fremskridtssnak, men de findes ikke i den socialdemokratiske folketingsgruppe.

Med hensyn til Fremskridtspartiets dagsorden kan jeg sige, at det eneste, der kunne friste os – men det fik vi desværre ikke – var, hvis statsministeren i lighed med, hvad der skete under åbningsdebatten, havde afgivet et højtideligt løfte om, at han ville træde tilbage, hvis dagsordenen blev vedtaget. Nu har vi ikke et sådant højtideligt løfte, og derfor er vi nødt til at vurdere dagsordenen alene efter dens indhold.

Jeg må indrømme fru Pia Kjærsgaard, at den gør en uretfærdig plan lidt mindre uretfærdig, hvis den bliver vedtaget, men det drejer sig jo om plastisk kirurgi over for et uegnet emne. Vi bryder os stadig væk ikke om den plan, regeringen har lagt frem, heller ikke selv om man forbedrer den en lille smule i kraft af en forhøjelse af den skattefri bundgrænse.

Må jeg i øvrigt sige, at den største trussel – det glemte jeg at sige før i forbindelse med pensionisterne – mod pensionisternes levefod i det danske samfund er den nuværende regering, der gemt i en bisætning i planen har bebudet 20 mia. kr. i nedskæringer for overførselsindkomsterne i de kommende fire år og samtidig bebuder en meget betydelig vækst ikke mindst i pensionisternes antal. Det hedder ligefrem i planen, at man må vente, at der bliver flere modtagere af overførselsindkomster, altså flere pensionister. Men, siger regeringen, der må ikke komme flere udgifter på dette område, og derfor er det naturligvis sådan for mange pensionister, at de må imødesee meget store forringelser, hvis denne plan går igennem.

Hr. Lykkesøft vil om et øjeblik kommentere det forsøg på talmagi om den svenske situation, som statsministeren excellerede i for et øjeblik siden, så det skal jeg ikke kommentere, men jeg vil bare sige til statsministeren, at jeg tror, man

gør klogt i i regeringen at notere sig, at nok er der et flertal her i salen inklusive Socialdemokratiet for seriøse drøftelser om at løse Danmarks økonomiske problemer, men der er ikke og der vil ikke blive flertal for den plan, statsministeren har lagt frem. Både menneskesynet, samfundssynet og strategien er vi klart og utvetydigt imod.

Jeg sagde, at fagbevægelsen og kommunerne havde sagt nej – ikke til at forhandle, det har de ikke sagt nej til, og det har vi heller ikke sagt nej til; jeg sagde, at de sagde nej til de forslag, der vedrørte deres område, og det er nok så væsentligt.

Når vi vender os mod regeringens plan, er det ikke kun, fordi vi ikke kan lide holdningen og fordelingen i den. Det er også, fordi den ikke vil give de lovede resultater. Tværtimod fremgår det af regeringens egne beregninger, at den fører til en forværring af arbejdsløshedssituationen, at den reelt ikke fører til nogen mærkbar sænkning af skattetrykket og – tvivler jeg på og med mig de fleste af de økonomer, der hidtil har udtalt sig – heller ikke fører til en forbedring på betalingsbalancen. Det hænger sammen med, at man ikke tør koncentrere sig om det, der er det egentlige problem i det danske samfund, nemlig den manglende konkurrenceevne, den manglende opsparing, de manglende investeringer, den manglende satsning på uddannelse osv. – alt det, som virkelig skal drive Danmark i gang igen, alt det, som vi har skitseret i planen »Gang i 90'erne«. På alle disse områder er der ikke konkrete anvisninger fra regeringens side, og derfor bliver resultatet så dårligt.

Samtidig med at jeg siger ja til, at vi naturligvis deltager i drøftelserne i Det Politisk-Økonomiske Udvalg og i andre fora, vil jeg advare imod, at vi nu alene diskuterer nogle spørgsmål vedrørende skattesatser – så spændende de ellers kunne være – og forbigår det egentlige problem i det danske samfund, nemlig den manglende konkurrenceevne, den manglende opsparing, de manglende investeringer, de manglende uddannelsesmuligheder for de unge og de arbejdsløse. Det er på alle disse områder, der skal sættes ind.

I den socialdemokratiske plan har vi prøvet at se bort fra de mange slagord, som normalt præger den slags planer, og koncentrere os om at sige, hvad der er nødvendigt på de enkelte

[Svend Auken]

områder. Vi har ikke sagt: Hvordan kunne vi nu give en hel masse løfter? Vi har sagt: Hvad er det nødvendigt at gøre, hvis man på samme tid skal begynde at betale af på udlandsgælden og på samme tid nedsætte arbejdsløsheden og sænke skattetrykket og bevare velfærdssamfundet? Hvis vi stiller os selv over for den bundne opgave, hvad er så resultatet, hvad er det så for krav, der stilles til os?

Udtrykket »krav« indgik ikke hverken i den ene eller den anden tale, statsministeren holdt her i dag. Det er, som om man kan strø sukker ud over situationen og bortforklare realiteterne. Vi tror ikke, man kommer uden om at stille krav til mennesker – også til mennesker, der måske ikke har den bedst tænkelige økonomi – om at være med til at rette op på landets situation. Vi tror, vi kan gøre det i tillid til, at mennesker vil opfatte det, vi kommer med, som effektivt, som retfærdigt og som noget, der giver dem selv en meningsfyldt rolle. Det savner vi i regeringens udspil, og derfor har vi sagt nej til den plan, som statsministeren har fremlagt med så megen omtale.

Jeg vil imidlertid gerne afslutte med at give tilslutning til det, fru Kirsten Jacobsen sagde for et øjeblik siden, og appellere til statsministeren om at give en klar melding, når det drejer sig om parcelhusejernes vilkår. Ellers frygter jeg, at hushandelen i dette land går totalt i stå, at markedet totalt ophører med at fungere, og at de mange tusind mennesker, som vi er interesseret i skal flytte for at overtage nyt arbejde osv., ikke kan komme af med deres gamle huse.

Jeg tror også, at fru Kirsten Jacobsen har ret i, at tvangsauktionernes antal vil stige ganske betydeligt.

Den uro er imidlertid ikke skabt af Folketinget. Den usikkerhed og utryghed er skabt af regeringen, og derfor vil jeg appellere til regeringen om at fjerne den af den selv skabte usikkerhed og utryghed. Et sådant signal ville være en god afslutning på debatten i dag.

Vi går til disse drøftelser for at opnå et resultat, men jeg understreger, at den tegning, der ligger fra regeringens side, efter vores bedste og oprigtige vurdering ikke er et egnet grundlag for drøftelserne.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

I morges afviste statsministeren med en

håndbevægelse hr. Rahbæk Møllers rigtige påvisning af, at hvis man gennemførte regeringens plan, ville vi sammen med Margaret Thatcher's England være det land, der havde mindst udligning mellem høj og lav indkomst i Europa. Jeg tillod mig at tilskrive det det faktum, at statsministeren ikke havde sat sig ind i det.

Statsministeren lovede, jeg skulle blive vejledt senere. Jeg har ikke fået nogen vejledning. Jeg har ikke fået nogen retvisning. Jeg har fået nogle skældord i hovedet om, at jeg skulle være hovmodig og arrogant. Men i den forbindelse vil jeg bare henvise statsministeren til at læse sin kollega statsministerens skattepolitiske redegørelse, side 102. Der står det sort på hvidt, at det er rigtigt, hvad hr. Rahbæk Møller og jeg har sagt, og der står også, at Danmark ikke er det land i Europa, der har de største personfradrag; vi ligger pænt midt i feltet.

Så det, der blev sagt her, er altså ikke udtryk for nogen bedreviden, der er hentet andre steder end i regeringens egne publikationer.

Så vil jeg til gengæld gerne advare statsministeren mod at tage min gode ven den svenske finansminister Kjell-Olof Feldt til indtægt for regeringens skattepolitiske udspil her. Det er udtryk for misinformation. Det, der adskiller det svenske skattereformoplæg fra det, vi har haft lejlighed til at drøfte her i dag, er, at man i Sverige for alvor lægger op til, at de høje indkomster skal betale mere for at få lavere skatteprocenter via angreb på skattefri kursgevinster, via at tage fat på nogle af de fradrag, der for alvor tæller i toppen, i modsætning til regeringens oplæg.

Og så er der én ting til, statsministeren skal være opmærksom på, og det er, at det svenske skattesystem, som det ser ud nu, ikke ligner det danske, som det er nu, men det danske, som Socialdemokratiet foreslår i »Gang i 90'erne«, og derfor skal man sammenligne den marginalskat på godt 50, som svenskerne opererer med i deres oplæg, med de 54, som Socialdemokratiet foreslår i »Gang i 90'erne«. Så kommer der sammenhæng i tingene. Ellers sammenligner man æbler, pærer og bananer. Det er statsministeren god til, men det bliver befolkningen ikke klogere af.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

En lille smule om moralen, som jo også har sin plads i politik, hr. statsminister:

[Nyrup Rasmussen]

Flere har spurgt statsministeren, om de tal, der blev bragt til torvs om ministrenes solidaritet i samfundsøkonomien ved at gå ned i løn, nu også holdt vand. Det har statsministeren ikke svaret på. Det burde han måske gøre og vedstå, at det jo ikke er et billede, der dækker virkeligheden. Sandheden er, at de høje indkomster rent faktisk bliver lettet, og at det ikke er rimeligt – heller ikke i planen – at fremstille tingene, som det er sket.

Og så lidt mere om moralen, hvis jeg må citere statsministeren fra hans egen redegørelse her til morgen:

»Vi føler os overbeviste om, og det mener vi de mange beregninger dokumenterer, at den samfundsøkonomiske udvikling i de kommende år vil indebære vækst og fremgang« – og så kommer det: »... når denne plan gennemføres.« Og derefter: »For det første vil arbejdsløsheden begynde at falde allerede fra 1990 til næste år. En bedre konkurrenceevne og de markante strukturpolitiske forbedringer vil give basis for en fremgang i den private sektors beskæftigelse på ca. 100.000 personer i årene frem til 1994.«

Hr. statsminister! Det er jo ikke ordentlig information om, hvad virkningerne af regeringens plan er – ikke engang på grundlag af regeringens egne beregninger. Statsministeren burde holde sig for god til det. Sandheden er jo, hr. statsminister, når vi tager beregningerne for deres eget pålydende i regeringens egen plan og i de mange beregninger, som regeringens statsminister var så glad for – og vi er også taknemmelige for, at tingene bliver lagt frem – sandheden er, at den merbeskæftigelse i den private sektor, der bliver resultatet af regeringens egne beregninger, er på 38.000 personer og det endda i 1995. Det er ikke 100.000, hr. statsminister, det er 38.000, vurderet på regeringens egne præmisser.

Det vil jeg gerne bede statsministeren om at bekræfte, så vi kan få de korrekte informationer frem til debatten.

Kent Kirk (KF):

Jeg synes, det har været en interessant debat, og som forventet har regeringens plan været hovedindholdet i debatten i dag. Man kan heller ikke være overrasket over, at kritikken har været hård – det er den jo mange gange her i folketingsalen – men jeg synes nok, det er lidt

betænkeligt, at hr. Svend Auken her i sit sidste indlæg ligesom taler sig længere bort fra regeringen og regeringspartierne.

Der har været mange tal på bordet, og man har også hørt fra hr. Svend Aukens side, at S-planen i virkeligheden vil give et lavere skattetryk, end regeringens plan vil give. Men der kan vi jo pege på, at i S-planen er der en lang række omlægninger; bl.a. betyder omlægning af børnechecken til fradrag, at man får en teknisk sænkning af skattetrykket, så jeg tror egentlig ikke, at vi kommer meget videre med den diskussion her i folketingsalen. Det vil nok være bedre, at vi får nogle drøftelser imellem regeringen og partierne og eventuelt også i Det Politisk-Økonomiske Udvalg.

Jeg tror også, man kan uddrage af debatten, at alle partier mere eller mindre er enige om, at der er behov for virkelig langsigtede ændringer i vores økonomi. Uanset hvem der har været på talerstolen, er der ingen, der kan komme uden om, at der er behov for, at skatten skal ned, og at vi har en alt for hård skat på arbejde. Så kan man diskutere – og det er blevet diskuteret – hvordan det skal ske.

Der er heller ingen, der kan være i tvivl om, at der er behov for, at afgiftspolitikken bliver lettet, så vi får tilpasset os til EF's indre marked.

Der er så en stor uenighed om, i hvilken udstrækning den offentlige udgiftspolitik skal styres, eller om der skal skæres ned på den offentlige sektor. Vi finder ikke, der er nogen vej udenom. Hvis vi vil skabe basis for, at vi i den private sektor kan få flere job, så er det simpelt hen nødvendigt, at vi får styr på den offentlige udgiftspolitik, og at vi får sænket de offentlige udgifter. Det er den eneste måde, vi kan få flere job i det private erhvervsliv på, og det er den eneste måde, vi på lang sigt kan få forbedret vores konkurrenceevne på.

Den hårdeste kritik af planen har i dag været rettet imod marginalskatterne. Der har været mange skræmmebilleder her fra talerstolen, og jeg vil gerne sige, at jeg ikke synes, det nytter at føre de skræmmebilleder frem. Jeg tror, at alle, der kender til arbejdsmarkedet, ved, at de høje marginalskatter virker hæmmende på initiativet og lysten til at arbejde.

Jeg synes også, det skal siges klart, at efter den plan, som vi har diskuteret, vil alle få skattelettelser, og alle vil få samme procentuelle

[Kent Kirk]

skattelettelse. Derfor kan man ikke føre debatten på det niveau, som det er sket her i dag.

Vi må jo heller ikke glemme, at mange af dem, der ønsker at yde en ekstra indsats, uanset hvor de befinder sig på lønskalaen, hurtigt støder på marginals-katten. Hvis man tjener i nærheden af de 140.000 kr., vil man mærke det, så snart man passerer de 140.000 kr.; så skal man betale 56 pct. i skat, og det virker ikke motiverende på arbejdstagerne.

Jeg synes også, man skal understrege, at den ændring, der sker af skattesystemet, betyder, at der i virkeligheden sker en omfordeling inden for de enkelte grupper, så de enkelte grupper, bl.a. ved at man får ændret på kapitalafkastbeskatningen og anpartslovgivningen og gennem fradragssaneringen, i virkeligheden i stor udstrækning selv kommer til at betale til skattelettelserne. Men de, der ikke har haft de store fradrag, de, der ikke har haft anparter, vil selvfølgelig kunne få glæde af, at vi får sænket marginals-katten.

Men det er klart, som det også er blevet sagt fra statsministerens side: det her skal finansieres. Det er en klar forudsætning, også for De Konservative, at hvis vi skal gennemføre skattelettelserne, er det også nødvendigt at finansiere dem, og det mest interessante i de kommende uger og måneder bliver måske at finde ud af, hvem der er parat til at bære byrderne for at finansiere de nødvendige omlægninger.

Vi foreslår, at der skal være en besparelse på de offentlige udgifter på 13 ½ mia. kr., og vi mener, at det er et rimeligt mål at sætte sig, og at det kan lade sig gøre at komme igennem med det. Det er ikke noget med, at den offentlige sektor vil blive bombet tilbage. Her er i virkeligheden tale om realistiske mål.

Det samme er tilfældet, når vi taler om det offentlige udgiftstryk, som skal sænkes med 8 procentenheder.

Må jeg afslutningsvis sige, at jeg efter denne debat trods alt ser muligheder for, at vi kan nå til enighed om væsentlige punkter i planen. Jeg tror, at de grundlæggende ideer skal fastholdes, og planen er jo også udtrykkelig lagt frem som et forhandlingsoplæg. Derfor er det en pligt for os alle at bruge sommertiden til en fornuftig og konstruktiv debat.

Jeg vil advare imod, at vi taler os væk fra hinanden. Det vil være spild af kræfterne. Tværtimod skal vi, når vi mødes igen til efteråret, være

nået meget nærmere en fælles og bred løsning, end det lige måske i dag kan se ud til. Jeg tror, at Danmark har brug for det. Jeg tror, vælgerne forventer det, og hvis vi kan gennemføre det, vil vi også have væsentlig bedre muligheder for at udnytte vores position i EF's indre marked.

Endelig skal jeg sige om Fremskridtspartiets dagsorden, at vi ikke finder, at det var nødvendigt at fremsætte dagsordenensforslaget. Vi finder, at man har taget et enkelt element ud; man kunne have taget mange andre elementer ud og fremsat dagsordener på dem. Derfor vil vi stemme imod Fremskridtspartiets dagsordenensforslag.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Det er jo ikke overraskende, at hr. Kent Kirk gentager statsministerens påstand om, at de virkelige høje indkomster kommer til at betale en væsentlig del af de lettelser, der er foreslået, tilbage igen ved fradragsbegrænsningen. Men det bliver det ikke mere rigtigt af.

Hvis man kigger på den skala af fradragsbegrænsninger, regeringen har foreslået, er de to største klumper af fradragsbegrænsning, dels at det skal blive dyrere for folk at komme på arbejde, dels at det skal blive dyrere for folk at stå i fagforening. Og det er ikke specielt dem med de høje indkomster, der har langt til arbejde, eller som står i fagforening. Derfor rammer de stramninger, der ligger i regeringens plan, sammen med fordobling af a-kassekontingentet, sammen med vandafgift osv. osv., entydigt i bunden af systemet, mens lettelserne rammer entydigt opad.

Det bliver ikke bedre af, at hr. Kent Kirk også siger noget om, at det med rentefradragsbegrænsning vist også rammer opad. Nej, det med rentefradragene rammer på en anden led. Det rammer de mennesker, som vi har talt om det flere gang i dag, som har købt deres hus for sent og for dyrt, og som i forvejen har budgetproblemer. Det går på tværs af generationerne, nok så meget som det går på tværs af indkomstfordelingen. Derfor er der et meget alvorligt problem, og ikke et tilløb til en løsning i det, når man angriber prioritetsrentefradraget for dem, der sidder dyrest, på den måde regeringens forslag gør det.

Til slut vil jeg godt sige, at det sidste, der er blevet nævnt som argument for, at her kom de

[Lykketoft]

rige nok til at betale, er det meget oppustede, det meget overvurderede indgreb over for anparterne, som regeringen regner med at kunne lave ekstra i forhold til det, vi vedtager i morgen, nemlig at man også fjerner enhver mulighed for at modregne underskud ved skibsanparter i anden indkomst. Det er ikke et forslag om at lave et tigerspring til en mere retfærdig løsning, men det er – medmindre det øvrige EF nedtrapper sin værftsstøtte – et forslag om på én gang og med det samme at lukke de resterende danske værfter – måske lige bortset fra Lindø. Hvad det skal bidrage til at finansiere af skattelettelse, forstår jeg ikke.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Hr. Kent Kirk gjorde også meget ud af at tale om skattelettelse. Det har jo været et tema hele dagen igennem, og det er det, man hovedsagelig har slået på fra regeringens side, hvorimod man har gjort mindre ud af finansieringen.

Derfor vil jeg gerne stille hr. Kent Kirk et spørgsmål. Man har givet os en plan, hvor der kun er tre linjer om den boligpolitiske situation, idet regeringen efter planens ordlyd vil komme med en analyse på et eller andet tidspunkt.

Det forholder sig sådan, at boligministeren i Folketingets Boligudvalg har erklæret, at man går i gang med at finde 600 mio. kr. på Boligministeriets budget. Ingen konti er fritaget, og hovedparten vil nok falde på boligstøtten. Jeg vil regne med, at 300 mio. kr. vil være på boligydelsesområdet. Vil hr. Kent Kirk bekræfte, at det er besparelser, man går i gang med?

Boligministeren har også bekræftet, at det huslejespænd, som det såkaldte Ølgaard-udvalg påstår findes, skal udignes, og det vil sige, at alle, der bor i de ældre boliger, skal have en huslejestigning. Indgår det også i hr. Kent Kirks beregning, når man taler om, hvem der kommer til at betale disse ting? Er hr. Kent Kirk enig i, at vi skal have disse huslejestigninger, og er hr. Kent Kirk enig i, at vi skal have disse besparelser?

Det ville være rart at få det at vide her, når der nu kun står tre linier om det i planen.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

I hr. Kent Kirks statsmandsagtige opsummering af, hvad vi alle sammen var enige om, var der et tema, der lød: Vi er alle sammen enige om, at afgiftspolitikken skal lempes, så vi kan tilpasse os EF's indre marked.

Det er for øvrigt forkert, at vi alle sammen er enige om det, men jeg vil gerne have at vide, om den sætning fra hr. Kent Kirk betyder, at Det Konservative Folkeparti er enig med Venstre i, at det her er pakke 1, og at der altså kommer en afgiftsharmoniseringspakke senere – en pakke 2 – som så betyder, at der fosses et beløb på mellem 10 og 20 mia. kr. ud af statskassen. Altså, er Det Konservative Folkeparti enige i det, som jeg har forstået er Venstres synspunkt i regeringen, nemlig at pakke 1 er kun forløberen, og at der kommer en pakke 2?

Formanden:

Hr. Kent Kirk for en kort bemærkning og derefter hr. Gert Petersen.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Når jeg husker tilbage i tiden, hvor Socialdemokratiet og hr. Lykketoft argumenterede om rentefradragsretten og de ting, så hørte vi jo altid, at det gjaldt for resten også anparter. Vi hørte altid den argumentation, at det var de rige, det var dem med de høje indkomster, der havde glæden af dem. Det har jeg hørt utallige gange fra socialdemokratisk side.

Nu hører jeg så det modsatte. Det er altså ikke dem, der har glæde af det store rentefradrag længere. Det er ikke dem, der har glæde af anpartsinvesteringer og lignende.

Vi mener, at de, der har de høje indkomster, selvfølgelig er dem, der har de bedste muligheder for at få noget ud af rentefradragsretten og få noget ud af anpartsinvesteringerne. Og det er klart, at fordi marginals-katten har været så høj i Danmark i så mange år, har de været i den situation, at den eneste måde, de har kunnet beskytte sig selv på, har været at prøve at få nogle rentefradrag eller at investere i anparter. Man kan jo også se, at den nettoskat, de betaler, gennemsnitligt er væsentligt lavere.

Derfor er der ikke ingen diskussion om, hr. Lykketoft, at hvis vi kigger på de enkelte grupper, vil det vise sig, at der sker en omfordeling inden for de enkelte grupper i spørgsmålet om lettelse af marginals-katterne.

[Kent Kirk]

Må jeg så sige til hr. Baadsgaard, at hvis hr. Baadsgaard vil være så venlig at blade om på side 35 i planen, så kan hr. Baadsgaard se, hvordan de forskellige indkomstskatte- og afgiftslettelser bliver finansieret. Der står alle finansieringselementer. Men dermed være ikke sagt, at fordi en plan er lagt frem, er man ikke nødt til til stadighed at vurdere den økonomiske politik. Jeg har ikke fået forelagt regeringens planer på boligområdet, men jeg kan se i planen – og det kan hr. Baadsgaard altså også – at det ikke er et af elementerne.

Til hr. Gade vil jeg sige, at der jo i planen er afsat 4 mia. kr. til afgiftstilpasninger. Det er vi formentlig enige om. Jeg hørte hr. Gades indlæg som privatist tidligere her fra talerstolen, hvor han også forsøgte at stille spørgsmålet, om der kommer en pakke 2. Jeg ved ikke, hvad Venstres hr. Skrumager Skau har sagt på det område, men jeg kan sige, at situationen er den, at vi nu med de 4 mia. kr. vil forsøge at få tilpasset vores afgiftsniveau til den forventning, vi har til EF-udviklingen.

Hvis EF-udviklingen så bliver anderledes, er det klart, at man må tage stilling til spørgsmålet på et senere tidspunkt, men det afgørende er, at vi bruger kræfterne på at påvirke den løsning, vi skal have i EF, således at den ikke kommer til at belaste det danske afgiftssystem for voldsomt.

Gert Petersen (SF):

Jeg har sjældent hørt statsministeren være så indsmigrende og tale så honningsødt til Socialdemokratiet som her for lidt siden. Jeg kan notere på de svar, han har fået, at han ikke hidtil i hvert fald har opnået store resultater med al denne smiger. Men samtidig er det klart, at det har taget på kræfterne hos statsministeren i den grad at skulle vise et venligt ansigt over for Socialdemokratiet. Det er jo ikke det, vi oplever ved andre lejligheder; det har krævet stor beherskelse. Og derfor har statsministeren været ude af stand til at høre, hvad jeg sagde tidligere, da jeg havde ordet.

Jeg har nemlig ikke indvarslet nogen truende revolution i Danmark. Det var et folketingsvalg, jeg indvarslede, hr. statsminister. Hvis det opfattes af statsministeren som en truende revolution, så har jeg da ikke noget imod det. Men det, jeg sagde, var, at jeg håbede, at hele den debat, som nu vil stå på i nogle måneder,

munder ud i, at der kan tegne sig to linier, og at der så må træffes et valg, og at vælgerne får lejlighed til at træffe det. Det var det, jeg sluttede mit indlæg med. Og hvis det så kan føre til ikke en frygtelig revolution, men til et systemskifte herhjemme, så ville det være en glimrende ting.

Statsministerens argumentation var på det plan, som vi har oplevet hele tiden. Vi får at vide, at herregud det drejer sig kun om nogle ganske små forskelle mellem forbedringer for de mindre indtægter og de store indtægter, procentuelt er det næsten det samme. Ja, godt nok får den million eller godt og vel en million, der ligger under 100.000 kr. i indkomst, ikke ret meget, fik vi at vide af statsministeren, og det er sandt nok. Men så alle de andre, de får sådan 2,3 eller 3,0 eller 2,6 eller 3,4 pct. – statsministeren gik helt op til 400.000 kr.-indkomster.

Men hvis vi ser på kroner-og-øre-beløbene, ser det jo anderledes ud. Det er jo meget, meget svært at gå hen i en forretning og betale med procenter. Man er nødt til at betale med kroner og øre. Og forholdet er altså det, at statsministerens bedste eksempel var deroppe, hvor man tjener 400.000 kr. Der får man efter regeringens egen statistik en forbedring på 20.800 kr., mens derimod indtægter, der ligger nede på fra 100.000 til 200.000 kr., må nøjes med en forbedring på 3.400 kr. Det vil sige, at når det drejer sig om købekraft, så får dem oppe i den dyre ende en forbedring, der er 5–6 gange så stor som dem i den billige ende. Og så undlod statsministeren jo i øvrigt helt at tale om, hvad der skete, hvis man tjente 500.000, 600.000, 700.000 kr. osv.; så får man simpelt hen meget.

Her er tale om en omvendt Robin Hood: De, der ikke har meget i forvejen, skal heller ikke have ret meget, og de, der har meget i forvejen, skal have meget. Og det skal jo også ses i sammenhæng med modregningerne, for vi kan ikke se det isoleret. Det er angivet i regeringens egen redegørelse, at det er meningen, at der sker et eller andet med overførselsindkomsterne. Der er 20 mia. kr., som helst ikke skal komme til udbetaling, står der i regeringens redegørelse.

Med boliger, både ejerboliger og lejerboliger, skal der ske noget tilsvarende, der skal modregnes, og hvem rammer det? Det rammer først og fremmest dem med de små indtægter og de meget små forbedringer.

Så er der dagpengene, der på en eller anden måde skal privatiseres, dvs. at a-kassekontin-

[Gert Petersen]

gentet skal sættes drastisk i vejret. Det er ikke direktørerne, det er ikke millionærerne, der er a-kasseforsikrede herhjemme. Det er igen ganske almindelige mennesker, derunder også mange små selvstændige erhvervsdrivende.

Og så er der spørgsmålet om kommunerne, som skal spare 7,5 mia. kr. for at kunne være med i denne her skatteoperation. Det må de spare ved nedskæringer, ved forhøjelser af daginstitutionstakster eller ved indførelse af brugerbetaling, hvor det ikke findes i øjeblikket. Alt sammen noget, som rammer dem, som ifølge regeringens egen statistik kun får 500 kr. om året eller, hvis de er heldige, 3.500 kr. om året i skattelettelse, dvs. de 4/5 af alle danske skatteydere, som tjener under 200.000 kr. om året.

Det er en så utrolig skævvridning, at jeg ikke engang forstår, at statsministeren gør sig umage for at tale sig ud af den. Hvorfor siger han ikke: Sådan skal det være, det er vores mening, at det er sådan noget, der giver gang i hjulene og beskæftigelse og alt det dér? Nå nej, beskæftigelse kan han jo ikke sige, for han må også erkende, at i første omgang vil det give en øget arbejdsløshed – det følger af de offentlige nedskæringer, der finder sted – på mellem 40.000 og 60.000.

Så siger statsministeren godt nok, at på længere sigt vil det gå helt anderledes. Og så er vi tilbage ved det, som jeg omtalte tidligere i forbindelse med økonomiministerens udtalelser: Det erkendes, at her og nu er der tale om øget ulighed og øget arbejdsløshed, og så siger man, ligesom de har gjort i andre lande fra tid til anden: Men i fremtiden, venner, engang i fremtiden så bliver det hele meget bedre.

Det har denne regering sagt i 7 år. Hvert eneste år har den fortalt os, at når vi nu vedtog den og den plan, så blev det hele meget bedre næste år. Og den eneste måde, det har adskilt sig på fra år til år, er, at planerne har været værre og værre, mere og mere omvendte Robin Hood'er. Jeg kan ikke forestille mig, at der kan skabes flertal i dette Folketing for de grundlæggende principper, som hr. Kent Kirk sagde, i denne asociale plan.

Må jeg sige med hensyn til dagsordenen, at vi agter at undlade at stemme. Vi mener ikke, at en forhøjelse af bundgrænsen er det afgørende væsentlige. Det væsentlige er nedsættelse af proportionaltrækprocenten på de 22. Så vi mener, at det ikke er noget væsentligt spørgsmål,

vi mener heller ikke, det er forkert, det kan ikke skade, men vi undlader at stemme.

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er korrekt, som hr. Kent Kirk lige har været heroppe og sige, og som regeringen har fremført vedrørende denne plan, at de høje marginalsatser ikke sætter initiativ i gang, de motiverer ikke folk til at gøre en ekstra indsats.

Men når Fremskridtspartiet har fremsat det dagsordensforslag, som vi har, er det, fordi vi mener, at man også bør tænke på arbejderne, man bør tænke på rengøringsdamen, man bør tænke på kassedamen, man bør tænke på de mennesker, som faktisk ikke kan gøre en ekstra indsats, og som godt ville have nogle skattelettelser. Det gør regeringen ikke med sine forslag.

Jeg synes, det er den mest enkle dagsorden, som meget længe har været fremsat i Folketinget. Jeg mener egentlig, at de andre partier kunne lære meget af vores dagsordensforslag. Jeg fatter ikke, at man ikke kan stemme for det, at man nu undlader at stemme fra visse partiers side, til trods for at mandag aften – jeg har ikke selv set det, men fået det refereret – var Socialdemokratiet, SF, CD, Kristeligt Folkeparti og Fremskridtspartiet i skøn samdrægtighed enige om, at en hævelse af den skattefri bundgrænse var det eneste rigtige. Jeg forstår ikke, at man vil være så utroværdig over for landets befolkning, at man undsiger sine egne udtalelser, når man skal til at stemme i Folketinget. Jeg kan også henvise til hr. Svend Aukens første ordførerindlæg, hvor hr. Svend Auken sagde:

»Endelig foreslår Socialdemokratiet en omlægning af skattesystemet, så trækprocenterne kan blive nedsat« – det er vi også enige i i Fremskridtspartiet – »og det skattemæssige bundfradrag kan blive øget ganske væsentligt. På den måde fjerner vi to tredjedele af hele indkomstskatten«. Fint, må man sige.

Hr. Gert Petersens ordførertale lidt efter lod: »Personfradraget skal forøges betydeligt, og også dette er især til gavn for de lavtlønnede. Det er SF's udgangspunkt.«

Jeg kan ikke forstå, at man ikke kan stemme for det, man selv har sagt i TV-Avisen og fra Folketingets talerstol. Men jeg kan jo se, at jeg bliver nødt til at acceptere det, for der er beklageligvis ikke flertal, i hvert fald ikke på nuværende tidspunkt, for vores dagsordensforslag.

[Pia Kjærsgaard]

Jeg tror ikke på det, når hr. Kent Kirk siger, at der er skattelettelser til alle i regeringens plan. Når den enkelte familie skal betale vægtafgift, skal betale vandafgift, skal betale motorvejsafgift – og det er ikke usædvanligt for en ganske almindelig gennemsnitsfamilie at skulle betale efter regeringens plan – samtidig med at man udhuler rentefradragsretten, så har jeg meget svært ved at se, at den almindelige mellemindkomstfamilie kan få gavn af regeringens plan.

Men o.k., jeg vil rette en tak til Kristeligt Folkeparti for moralsk støtte til vores dagsordensforslag. Og så vil vi som tidligere fremført naturligvis tage det op i de forhandlinger, som vi jo kan forstå på statsministeren at vi bliver indbudt til, og som også helst skal udmønte sig i noget konkret.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Det overraskede mig, at Venstres ordfører, hr. Ivar Hansen, ikke tog ordet i denne runde, for det, jeg egentlig ønsker, er at stille et spørgsmål til Venstres ordfører, nemlig spørgsmålet om, hvor privatiseringerne er blevet af. Hvad er det, der har fået regeringen til fuldstændig at droppe den tanke i den store plan? Skal det blive ved de sølle 3 mia. kr., som man har en aftale med Fremskridtspartiet om? Eller er det meningen, at der i 1990'erne skal ske yderligere privatiseringer?

Hvis Venstres ordfører ikke er i stand til at svare på det, håber jeg, at statsministeren i den bemærkning, der kommer fra statsministeren om lidt, vil svare på det, for statsministeren svarede ikke på det i første omgang.

Arne Melchior (CD):

Statsministeren havde i sin replik ikke meget at sige til CD's ordførertale, og det kan man selvfølgelig være lidt ked af, det kan være lidt skuffende, men der var sikkert så meget andet, der var vigtigere. Min tale var jo ikke fri for imødekommenhed og frieri, og det kunne da godt have fået sådan en lille kvittering.

Det eneste, statsministeren havde hæftet sig ved, var min påpegning af det folketingshistoriske forhold, at der ikke kunne opnås bare det halve af Folketingets stemmer for finansloven. Dertil siger statsministeren: Ja, det er selvfølgelig meget kedeligt og lidt fiaskoagtigt, men den-

ne fiasko må tilskrives oppositionen. Det har jeg hørt statsministeren sige også under finanslovdebatten, kan jeg huske.

Jeg er ikke helt uenig, idet CD også mener, at det var galt af Socialdemokratiet, og det var galt af Fremskridtspartiet, at de ikke stemte for landets budget for det følgende år. Fremskridtspartiet går endda rundt og siger, at det har en finanslovsaftale med regeringen, og det har det jo altså også på nogle delpunkter, men det kunne ikke bekvemme sig til at stemme for landets budget, og det synes jeg er forkert. Så langt så godt, hr. statsminister.

Men min bemærkning kom jo på baggrund af, at statsministeren havde rost sig selv som den store formidler, som netop i denne afvigte samling havde nået næsten ufattelige resultater af enstemmighed og kompromiser, og så var det vel berettiget at sige, at så stor en danmarkshistorisk rekord var det nu heller ikke.

Jeg er selvfølgelig lidt forbløffet over, at statsministeren ikke har fundet anledning til at kommentere mine bemærkninger om forholdet inden for regeringen, om splittelsen, som er tydelig for enhver, mellem de to større regeringspartier på den ene side og det tredje, Det Radikale Venstre, på den anden side. Jeg vælger at tage statsministerens ikkesvar som udtryk for, at den, der tier, samtykker. Jeg tror også, det lykkedes mig at fremstille en række eksempler på denne uenighed, således at der ikke er noget at modsige, og så er det måske meget klogt at tie.

Jeg er dog forbløffet over, at De Radikales gruppeformand, fru Marianne Jelved, kan slippe fra at udtale sig om sagen. Et eksempel for at stille den i relief: I denne uge har vi oplevet i spørgsmålet om hastighedsbegrænsninger på motorvej, at både Venstre og Det Konservative Folkeparti bedyrede, at de ønskede at stemme for forslaget, men Det Radikale Venstres deltagelse i regeringen hindrede De Konservative og Venstre i at stemme for et sådant forslag.

Men i spørgsmålet af helt overordnet betydning om forhandlingerne om århundredets økonomiske oplæg fra regeringen kan vi ikke engang få svar på, om det er statsministeren eller økonomiministeren, der har ret. Det må vel her være sådan, at det bliver De Konservative og Venstre, der er de dominerende, og at det er statsministerens udtalelser, som vil være afgørende for, hvad der videre skal ske. Det både håber jeg og tror jeg.

[Arne Melchior]

Må jeg sige om dagsordenen – og det vil måske interessere fru Pia Kjærsgaard, så hun måske alligevel kan forstå, hvorfor vi er nogle, der ikke kan stemme for den – at for det første finder vi det ikke heldigt at tage et enkelt punkt, nok så vigtigt, ud af en stor sammenhæng, som nu skal forhandles i mange måneder fremover.

For det andet, og det skulle Fremskridtspartiet skrive sig bag øret, skal man ikke starte med at love skattenedsættelser, man skal først have dækning for de mangler, der opstår ved denne skattenedsættelse. Jeg ved godt, at fru Pia Kjærsgaard kan komme op med store planer om, hvor hun vil spare, men hun vil have os til at vedtage en dagsorden, som kun går ud på, at staten skal give afkald på indtægter. Samme dagsorden indeholder ikke noget om, hvordan vi skal skaffe dækning for det store hul, der så opstår i statskassen, og det synes jeg ikke rigtig er Fremskridtspartiet værdigt.

Af de her nævnte grunde agter CD hverken at stemme ja eller nej til den fremsatte dagsorden.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg er ked af, at statsministeren snakkede udenom, da han svarede på spørgsmålet om grænsekontrol. Det er jo rigtigt, at det eksisterende direktiv handler om at lette grænsepassage og ikke om fjernelse. Men problemet, som vi står over for, er for det første, at EF-Kommissionen fortolker vedtagelsen af et EF uden indre grænser på den måde, at vi fra den 1. januar 1993 er folkeretligt forpligtet til at fjerne grænsekontrollen, og for det andet, at der skal være enstemmighed om et direktiv om, hvordan vi gennemfører det, men ikke om, om vi gennemfører det, det er vi forpligtet til.

Det er jo grunden til min opfordring til regeringen om inden valget den 15. juni 1989 at klargøre over for EF-Kommissionen, at det danske synspunkt er, at vi fastholder grænsekontrollen også efter den 1. januar 1993.

Det hænger jo sammen med ...

Formanden:

Så må der tales noget mere sagte!

Gade (SF):

Det hænger jo sammen med Børsens betragt-

ninger om, at der i virkeligheden bag denne plan er et hul på 10-15 mia. kr., som hr. Skrumsager Skau på Venstres vegne har sagt til dagbladet Børsen i tirsdags. Når hr. Skrumsager Skau ikke har svaret, tager jeg det som tegn på, at det er Venstres synspunkt, at der mangler 10-15 mia. kr. i hele denne diskussion.

Og så kunne man jo tro, at Det Konservative Folkeparti ved hr. Kent Kirk havde taget afstand fra det, men det hørte jeg slet ikke. Jeg hørte i stedet for hr. Kent Kirk sige, at hvad EF-udviklingen senere giver os, det må vi tage stilling til hen ad vejen. Jamen det ved vi da! Hr. Kent Kirk og jeg og andre fra Markedsudvalget har været nede ved EF-Kommissionen, og vi ved, hvad der kommer af forslag inden for den næste måned. Ja, ja, vi kan sætte os sammen, og så ved vi det da sådan cirka. Vi ved – og det er det vigtige – hvad EF-Kommissionen mener, og det er lige præcis det, jeg har refereret over for statsministeren: EF-Kommissionen mener, at vi er folkeretligt forpligtet til at fjerne grænsekontrollen, og dermed tvinges vi ind i en markedsstyret tilpasning.

Jeg vil gerne spørge hr. Kent Kirk, om ikke logikken i Det Konservative Folkepartis melding her i dag må være, at Danmark siger nej til afgiftsharmonisering, og at den danske regering går ned og melder til EF-Kommissionen, at vi ikke accepterer den fortolkning, som hr. Henning Christophersen anlægger. Ellers må jeg mistænke De Konservative og Venstre for at have et hul i baghånden, som betyder, at der fosser 10-15 mia. kr. ud af statskassen uanmeldt.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Må jeg sige til hr. Arne Melchior, at når vi har stillet det dagsordensforslag, så er det jo, fordi regeringen har lagt op til, at skattelettelser er et meget væsentligt element i regeringens pakke, og vi vil godt have indflydelse på, hvordan de skattelettelser bliver udmøntet.

Selvfølgelig skal der da ske finansiering for en vis del af skattelettelserne, men vi tror i Fremskridtspartiet, at skattelettelser i sig selv vil givet en øget produktivitet i samfundet. Det er sørgeligt, at de andre partier ikke rigtig har fattet det, men erfaringen viser jo i hvert fald også fra andre lande, hvor man har givet skattelettelser – det skal meget gerne kombineres

[Pia Kjærsgaard]

med offentlige besparelser – at det giver en øget produktivitet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 51 af Pia Kjærsgaard (FP) (se foran) forkastedes, idet 17 (FP og KRF) stemte for; 57 (KF, V, RV og Steenholdt (Grøn.)) imod; 73 (S, SF og CD) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Fra medlem af Folketinget *Nils Wilhjelm*, (KF), der har orlov på grund af sygdom, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 3. juni atter kan give møde i Tinget. Stedfortræderens, *Peter Sterups*, hverv som midlertidigt medlem af Folketinget ophører herefter fra nævnte dato at regne.

Udenrigsudvalget har afgivet:

Beretning om valg af fremtidige samarbejdslande i relation til den danske ulandsbistand. (Beretning nr. 4)

Uddannelsesudvalget har afgivet:

Beretning om Landscentralen for Undervisningsmidler. (Beretning nr. 5)

Miljø- og Planlægningsudvalget har afgivet: Beretning over forureningssagen i Mundelstrup Stationsby. (Beretning nr. 6)

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Arbejdsmarkedsudvalget (31/5 89):

Udtræder: Sonja Albrink (CD)
Nyt medl.: Nør Christensen (CD)

Boligudvalget (31/5 89):

Udtræder: Bente Juncker (CD)
Nyt medl.: Sonja Albrink (CD)

Skatte- og Afgiftsudvalget (31/5 89):

Udtræder: Duetoft (CD)
Ny stedf.: Sonja Albrink (CD)

Det Sikkerhedspolitiske Udvalg (31/5 89):

Udtræder: Duetoft (CD)
Ny stedf.: Sonja Albrink (CD)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 2. juni 1989, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 18.22
